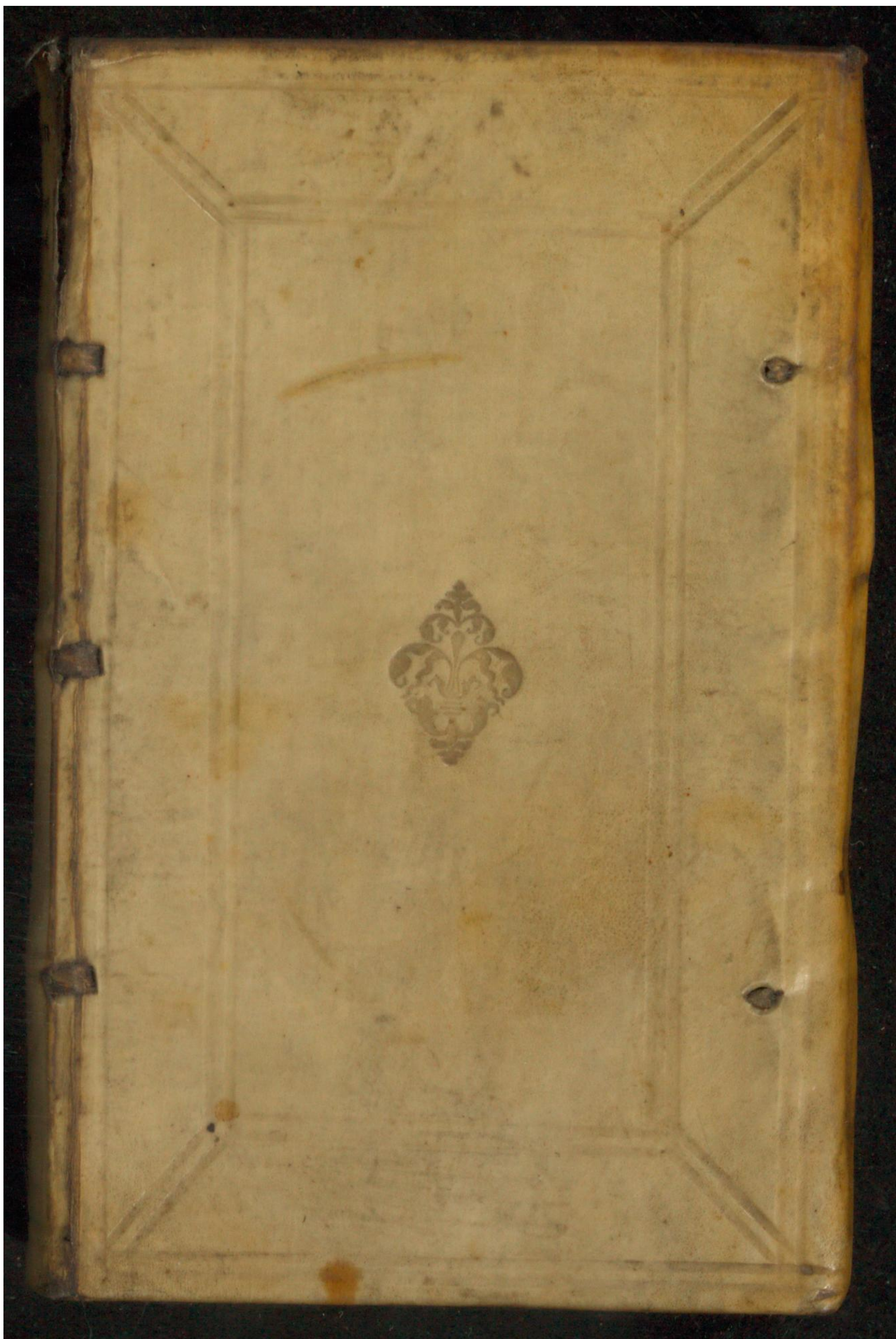

C. Wolphius
de
Stirpium
Collectione
tabule
1587

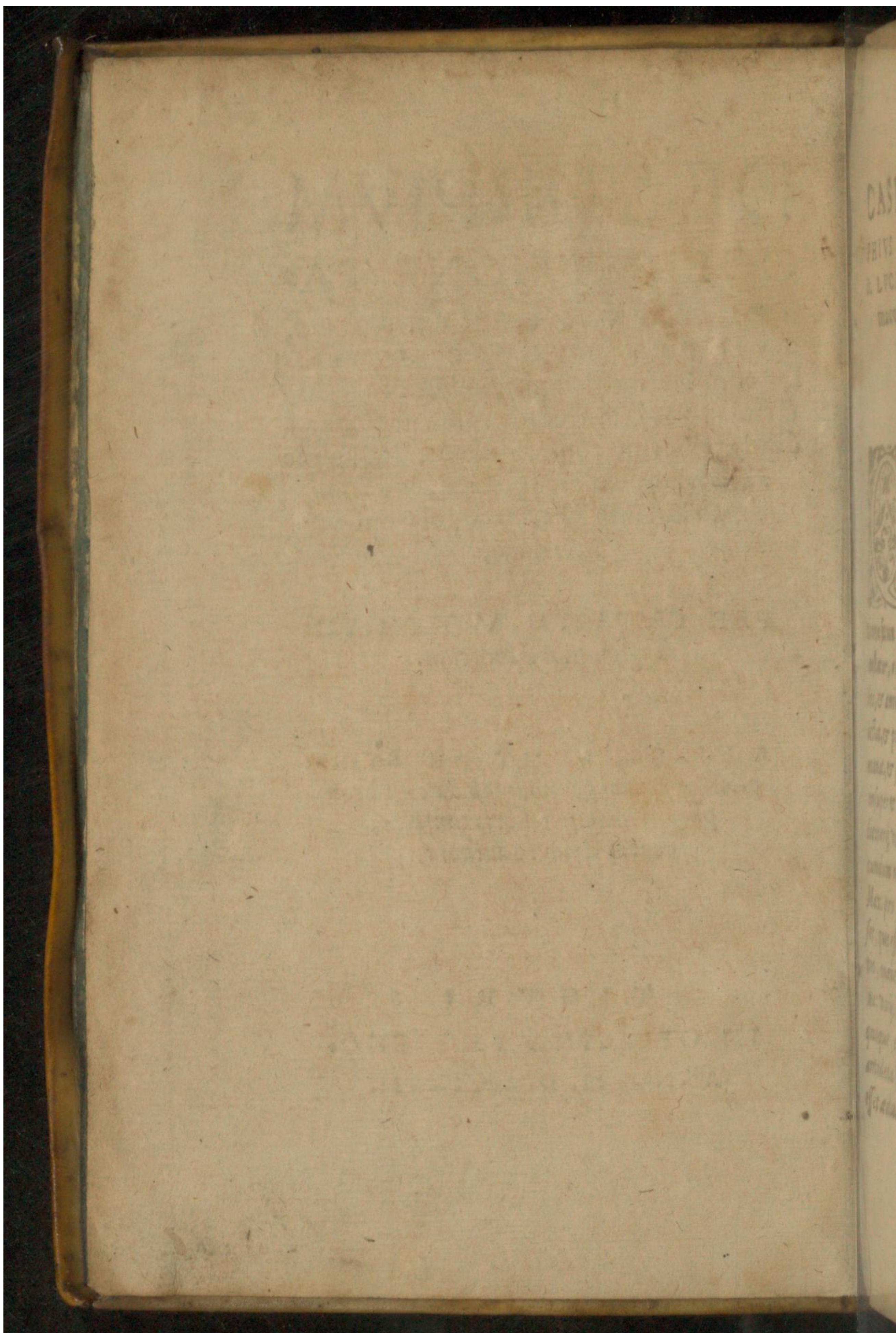
DE STIRPIVM COLLECTIONE TABVLAE TVM GENERALES, TVM PER DVODECIM MENses,

cum Germanicis nominibus, & alijs hactenus à nemine traditis, olim per Conradum Gesnerum conscriptæ ac æditæ: nunc authoris opera locupletatæ, & de nouo in vsum Pharmacopolarum luci datæ,

PER CASPARVM VVOLPHIVM
Tigurinum Medicum.

ACCESSERVNT DE STIRpibus *& earum partibus tabulæ ex Theophrasti præcipuè libris confectæ, eodem Gesnero authore.*

TIGVRI
IN OFFICINA FROSCHO.
ANNO M. D. LXXXVII.

CASPARVS VVOLPHIVS TIGVRINVS MEDICVS, D. LVCAE STOECKLIO PHARmacopolæ Constantiensi fideli & industrio, amico suo S. D.

VANTVM *in medicamentorum, quæ in vsum medicum aduocantur, tum in vniuersum omnium, tum verò potissimùm stirpium ipsarum, exacta cognitione situm sit, id ipsum, vir industrie, abundè testatur, non solùm ea voluptas, quæ foris oculos, & animum intus mirificè afficit atque oblectat, & præterea honestas, quæ ex cognitione manat, & sola hominis est ornamentũ: verum insuper & quidem cumprimis hæc ad benè fœliciterq́; viuendum vtilitas, qua nihil magis secundum naturam est. Quum enim Deus Opt. Max. pro sua diuina prouidentia facilè nouisset, quis esset futurus hominis status aut conditio, quæue in morbos præceps & perpetua ruina: varijs hisce morborum incommodis, varia quoque, eademq́; admirandis viribus prædita antidota statim opposuit, ne qui modò in lucem esset æditus homo, aut per omnem reliquam vi-*

tam miserè degeret, aut penitus ab exortu statim succumberet atque periret. Quin insuper eidem etiam, & ea ipsa cognoscendi, recteque iisdem vtendi notitiam studiumque ingenuit: quòd propensissimæ erga nos suæ voluntatis argumentum est. Hinc nimirum, quia maximam esse huius cognitionis præstantiam paulatim homines persentiscerent, eorundemque vsu, naturæ humanæ imbecillitati subsidia magna cõparari, quotidianum comprobaret experimentum: factum est, vt omnis generis & conditionis, summæ, infimæ, homines: ὡς φίλος αὐτῷ πᾶς ἄνθρωπος φύσει τε ἐστι. quotidie ad obseruandum, & amplius experiendum studio & animi quasi quodam impetu ferrentur: id quod multorum nostri & superioris seculi scripta selecta luculenter testantur. Nam quia hæc materia varia & multiplex, proindeque non vno tantùm modò afficiat, delectet, & ad sui cultum inuitet: pro cuiusque ingenio & voluntate, modò hãc eius partem, modò illam familiarius tractare, studioseque excolere singuli instituerunt: Sunt etiamnum, & ante hæc fuerunt tempora multi, qui externa tantùm stirpium facie oblectati, sexuum inuenerunt discrimna, partium singularum lineamenta curiosius obseruarunt, & singulis ingeniosas insuper descriptiones affinxerunt: quæ

profecto

profecto cõtemplatio, vti per se est iucunda grataq́, ita quoq; in medico vsu, sua non destituitur vtilitate. Plurimos contrà videas admirari, reconditam illam interius, penitusq́ abditam formam, solam miraculorum omnium, quæ hodie in medicina paßim & multa & magna fiunt, effectricem causam: facultates dico, cùm specificas & occultas, tùm manifestas, hoc est, primas, & eas quæ has proximè sequũtur. Atq; hi quidem, dum quod quærendo experiendoq́; sunt consequuti, omne ad communẽ vitæ vsum contulerunt, laude egregia apud quoscunq; sunt conspicui, inter doctos verò amplißimis dignitatum titulis clari. Cæterum ad comparandam absolutam huius contemplationis studijq́; notitiam (dummodo quod profuturum nouimus, ad vsum vitæ conferendum quoque arbitremur) præterea etiam requiritur diligens & accurata Præparatio: &, qui hanc rectè præcedit, in colligendo asseruandoq́; cum ratione Delectus: in quibus duabus partibus, commentando exornandoq́;, haud perinde multos speciatim laborasse nouimus. Quantum verò referat, quamq́; sit necessaria tum Medici tum Pharmacopolæ diligens & exquisita circa stirpiũ, earundemq́; partium ad vsum collectionẽ conseruationemq́; industria, (de præparandi namq́; ratione hoc loco non agimus) sæpe hactenus ipse nos rerum

euentus satis superq; docuit. Qui enim hac in parte committuntur errores, quæ temporis lociq; curiosam rationem & tempestiuam exposcunt obseruationem, plerunq; non ægri solùm valetudinem in discrimen vocant, sed ipsius quoq; medici, quantumuis præstantis famæ existimationiq; periculum creant. nec nisi pœnitendo, quicunq; sic error commissus fuerit, corrigi potest. In grauem errorẽ inducunt, nostramq; expectationẽ prorsus decipiunt compositorum vires, si, quibus ea constant, facultates ignauæ & inertes, aut prorsus obsoletæ fuerint. Proinde non sine ratione Galenus in Theriacæ compositione, simplicia omnia & quidem singula seorsim eam componentia, diligenter exploranda præcipit: ne tota antidotus inutilis reddatur: ἡ γὰρ ἑνός τινὸς κακία, inquit ille, πολλάκις διαφθείρει τὰ πάντα. In idẽ studiũ nobis quoq;, quotidie medicamenta præscribentibus, incumbendum est, vt ea, si modo profutura speremus, theriacæ nomen & antidoti, contra præsentis morbi vim, habeant, ea tantùm assumendo, quæ fuerint viribus integra, & in suo genere præstantia. Quid enim quæsò attinet, simplicium facultates nouisse, si nullæ insint? putare autem inesse, quum non insint, quod colligentis siue inscitia siue negligentia, non naturæ vitio accidit,

dit, viri prudentis non est. Magna igitur medicinæ nostræ pars in medicamentorum delectu posita est, maior medici gloria, & maxima ægrorum spes. Solatium ingens est ægrotis, si medicamentorum auxilia præsentia esse viderint: in maiorem verò spem eriguntur, quum de inuentis præscriptisq́ remedijs, & eorum integritate nihil penitus sibi dubitandū nouerint. Hæc aliaq́ cum satis nota essent Gesnero nostro, putauit suo labore & studio huic necessitati obuiam eundum. Quare ante multos annos, de herbarum, florum, fructuum, &c. colligendi tempore, & conseruandi reponendiq́ modo & loco, tabulas generales & particulares edidit, breues quidem illas, pro occasionis nimirum præsentis ratione, alterius verò operis, & plenioris considerationis, quasi quoddam rudimentum. Atque hoc suum propositum persequutus procul dubio fuisset, si Dei voluntate ætas ei fuisset prorogata. In eum namq́ finem, paulatim plura obseruare & consignare cœpit, quæ ad locupletandū exornandumq́ priorem laborem spectabant. Verum haud incommodè, quum per fati necessitatem suum perficere institutum ipse prohiberetur, voluntatem eius promouit hoc tempore, quo res necessariæ omnes in angustum sunt contractæ, Typographus noster, qui, vt interea dum ad Germanorum πανηγύρεις ipse descendit, in suorū

operariorum gratiam, vt illorum nimirum domesticam necessitatē subleuaret, hunc qualemcunque à me flagitando, impetrauit. Quæcunque igitur ipse vel studio obseruauit, vel quotidie in hortulo proprio producta vidit, eadem nos, pro vt ipse instituerat, duplici ordine, secundū florum fructuumque tempora disposuimus. Alphabeticè primum: ita enim initia & fines florendi, fructificandique commodè indicari, & quæ de vna stirpe hactenus diuersis in locis scripta legebantur, coniuncta & simul apparere, putauit. Deinde verò iuxta primum institutum, sed breuius, etiam secundum Menses, adiectis plerisque Germanicis appellationibus. Ad generalē verò tabulam accessit, ex clarissimi Matthioli in Dioscoridem commentarijs, de eodem argumento, quod placere poterit. In frontem insuper totius libri retulimus generales aliquot de stirpibus, ex Theophrasti magna ex parte libris, depromptas tabulas, nec inelegantes nec inutiles: quas, si per paginæ spacium licuisset rectius diducere, & membra membris opponere, multò elegantiores & ad vsum aptiores apparerent. Cæterum hunc Gesneri libellum, & meum in eundum collatum laborem, tibi vir spectatissime, offero & multis de causis dedico. Ac primo quidem, quod cognitum habeam, te authoris, quandiu in viuis esset & obseruatorem semper

& ami-

& amicum extitisse. Deinde, vt quoniam hic liber præcepta & instituta præscribit, quibus futuri Pharmacopolæ instruendi informandiq; sunt: tuq; ipse eius artis vsu excellis, præceptisq; egregiè præ cæteris abundas: per te tyrones non officij solùm sedulò admoneantur, sed tyrocinij sui etiam rudimenta deponant, rectiusq; ad praxim accedant. Ad has accedit præterea etiam ea, quam ipse iam pridem tum domi tuæ lautè accipiendo, tum hic familiariter conuersando, multis tuis humanitatis & beneuolentiæ officijs mihi præbuisti. Ne itaq; ingratus omnino videar, meam vicißim tibi hoc ipso probatam volui voluntatem. Rogo igitur te, vt hanc qualemcunque animi grati significationem, hilari vultu excipias, & boni consulas. Vale.

Tiguri calendis Maij, anni
1587.

CONRADVS GESNERVS ME-
dicus Tigurinus Nicolao Speichero
pharmacopolæ Argentinensi
peritissimo S. D. P.

DAuid Kyberus Argentinensis, felicis memoriæ vir optimus & doctißimus, diligentißimo suo Rei herbariæ Lexico Tabulas temporum, quibus singulæ stirpes florerent aut fructum æderent, ceu corollarium adiungere statuerat: Id verò eius propositum mors immatura intercepit. Huic igitur ego suauißima amici memoria inuitatus, vt aliquo modo satisfacerem, quantum per occupationes meas licebat, eiusdem argumenti Tabulas conscripsi. Tibi verò in primis, optimè Nicolae, nuncupare eas volui, non tantum quod profeßioni tuæ, in qua excellis, conueniant, tuq; easdem aliquando augere ac perficere poßis: sed magis quia Kyberus vtriq; nostrum amicißimus fuit, vt eius amißi hoc veluti solatium quoddam haberes, & me quoq; propter communis amici memoriam amares. Vale Tiguri anno Salutis 1553. pridie Nonas Aprilis.

DE

DE VSV HARVM TA-
bularum.

TABVLAE istæ non pharmacopolis tantùm, tyronibus præsertim & minus exercitatis, vtiles sunt futuræ, sed omnibus stirpium notitiæ studiosis. Qui cum singulis ferè mensibus vernis, æstiuis & autumnalibus, partim cognitionis, partim animum remittendi & corpus exercendi gratia, rusticatum exire soleant, occasionem ex hisce tabulis capient, quænam eis plantæ potissimum quærendæ aut sperandæ sint. Libuit autem non medicis tantùm vsitatas stirpes, & quarum necessaria pharmacopolis est cognitio, hic enumerare, sed quasuis simpliciter quæ nunc in mentem mihi venire potuerunt: & de quibus mihi quo tempore florerent aut fructificarent cõstabat, reliquas sibi quisque suo loco addet, vel nos aliquando si vita diuinitus prorogetur: neque enim vnius aut alterius anni hoc opus est. Atque ita non medicinalis tantum hæc per anni tempora digestio stirpium fuerit, sed etiam physica & philosophica. Sic Theophrastus & Plinius non remedijs modo quæsitas, sed omne genus stirpium, cum aliter tum secundum tempora quibus quæque florem & fructum ædunt differentijs, descripserunt. Sed quoniam cœli & regionum discrimen facit, vt plurimæ descri-

ptæ à veteribus ſtirpes apud nos non proue-
niant, & illarum quæ proueniunt tempora nõ
reſpondeant, operæpretium viſum eſt vt naſ-
centium apud nos ſiue ſponte, ſiue ſatione tem
" pora diſtincta notarentur. Scio etiam in vna
" eademq́ue regione diuerſitatem reperiri. Diffe-
" runt enim in ſingulis loci, humiles, æditi, aqui
" lonares, auſtrini, opaci, aperti, vmbroſi, apri-
" ci, vento expoſiti, tecti vel non expoſiti, aquo-
" ſi, aridi. Memini ego me in altiſsimis monti-
bus Auguſto menſe & autumni initio, eadem
ferè omnia quæ in planis Aprili & Maio naſ-
cuntur, reperiſſe, violas florentes & varios
flores vernos, fraga matureſcentia & matura,
&c. Quin & pro annorum diuerſitate hyems
aliâs magis, aliâs minus extenditur, & annus
alter altero magis minúsue pluuius eſt. Itaq́ue
fit vt nihil his de rebus omnino conſtans &
perpetuum tradi poſſit. Rurſus verò non adeò
incerta hæc ratio eſt, vt nullum in ea deſcri-
benda operæpretium habeatur. Quamobrem
volui pro vnius regionis, hoc eſt Germaniæ
noſtræ, vſu, has tabulas conſcribere, partim ex
obſeruationibus meis cum aliĳs tum ambula-
tionum & ruſticationum mearum, partim ex
Collectaneis amici cuiuſdam philiatri, qui
quo ſtirpes quæque florem fructumq́ue æde-
rent tempore ex Hier. Tragi & Leon. Fuchſiĳ
illuſtribus per Germaniam noſtram ſcriptori-
bus, per ſingulos menſes annotarat. Quòd ſi
non

non per omnia satisfecerit hæc diligentia nostra pharmacopolis cæterisq; rei medicæ studiosis, cogitent hanc lucubrationem hac de re & primam & extemporaneam esse, & sibi quisque vbi voluerit vel emendet vel augeat. Nullo enim periculo tum omittere multa, tum labi in quibusdam, hisce tradendis potuimus, vt facilius nobis non dico venia danda (neque enim grauibus istis & vt sibi videntur doctissimis scribimus, à quibus exoranda sit venia,) sed potius gratiæ agendæ sint à candidatis medicinæ & benignis ac æquis lectoribus. Cæterum vt pluribus prodessem, non singularum duntaxat stirpium tempora, sed insuper communes quasdam obseruationes statim ab initio proponere visum est, vt appareat minimè nobis placere pharmacopolas collecturos certis anni temporibus astrictos esse. Et quanquam illi quibus generalis hæc colligendi doctrina intellecta fuerit, singularium enumeratione non admodum indigeant, arbitratus sum tamen eam quoque nec iniucundam nec prorsus inutilem futuram.

ACHILLES P. GASSARVS L. medicus, Conrado Gesnero medico.

CVm aliud nunc opere precij ad te scribendi non habeam, Conrade doctißime idemq; amicißime, volui saltem veteris nostri amiculi carmina ista ad te mittere, vt simplicibus tuis vel extremo folio adderes. Benè vale cum tuis omnibus.

CARMEN IO. MOIBANI MEDIci doctoris Augsburgensis, continens catalogum medicamentorum purgantium simplicium, quorum nunc vsus in Myropolijs est.

Svnt suspecta satis Tithymallus & Esula quæuis
Et quod habet nomen flebile Dacridij,
Est Turbith turbans, sic Hermodactilus is qui
Colchicon est, seruis perniciosa salus,
Euphorbiq; liquor, sed & Anticyræ medicamen,
Quodq; solet viduas reddere Mezereon,
Sic nec amara placet Colocynthis, & ipse lapillus
Pulchro stellarum cœrulus igne micans,
Namq; hæc callosus vel carice textus acuta
Venter, quo ferrum rustica turba coquit.
Aut stomachus similis rugosis arte cothurnis
Militis indomiti dira Aconita coquens,

Vix

Vix impune feret, vel ſi feret, ardua res ſit,
His quæ tormentis ſubdere colla iubet.
¶ *Contra ciuili qui gaudent lege medendi,*
Et quibus haud vlla eſt pœna luenda grauis,
His plenis baccis frondeſcat Prunus in horto,
Et placeat quiuis Irida murus habens,
Et ſuaues ſpirent Violas in ceſpite prata,
Ornent & pulchras pulchra Roſeta domos,
Nec deſint Mannæ Calabrorum roſcida mella,
Et fuluum quod dat Barbara terra Raued,
Indorumq́; Thamar, Balanusq́;, Aloëq́;, Cetrahq́;,
Lymphatas vndas & Galathea ferens,
Soldanella, Filix, Ebulus, Sena, Caßia, Nitrum,
Et veteris Galli mollia iura placent,
Abſinthi, Capniq́; liquor, vel Agaricus illis
Sit curæ, tuto quìs redimenda ſalus.

ERRATA CORRIGENDA.

ἀσαλάβλαστα, pag. 24. b. Differentiæ ſunt, p. 22. a. in præfationem, p. 42. b. in pratis, p. 71. b Saurkle/ pag. 123. b.

CONRADI GESNERI DE PARTIBVS ET DIFFERENTIIS PLANTARVM PHYSICA SYnopsis, *secundum Theophrastum, Plinium & Dioscoridem: in tabulas methodicè digesta, introductionis vice ad quasuis stirpium historias legendas.*

PHILOSOPHI nostri omnẽ ferè de plantis considerationem nõ solùm quæ historiam, sed etiam quæ causas attinet, partim ad rem medicam, partim rusticam reiecisse videntur, vt in plerisque etiam alijs Philosophiæ amplissimam professionem circumciderũt, vt ipsis, quantumuis in paucis vtcunq; eruditi, philosophos se profiteri minori negotio possent, hoc est videri magis quàm esse,

PLANTA, stirps, φυτὸν, corpus est naturale compositum, animatum, telluri ceu parenti, vt alimentum continuè attrahat, affixum, speciem suam de se propagans, loco immobile, insensibile.

TABVLAE STIRPIVM

Stirpium aliæ ſunt
Herbæ,
Frutices,
Minores,
Arboreſcentes.
Suffrutices, herbæ lignoſæ, quarum caules non pereunt quotannis.
Arbores
Iuſtæ
Fruticoſæ.
Quædam fortè ad certum genus vix referas, vt ſunt Viſcum, Fungi, Coralium, Lens paluſtris.

DIFFERENTIAE STIRPIVM *vnde ſumantur.*

Loci, à quibus ſtirpium & partium ſingularum differentiæ ſumuntur, in hiſtorijs Dioſcorid. Plinij, Theophra. &c. ſunt vel
1 Subſtantia,
Secundum genera & ſpecies plantarum, vt
Arbor.
Herba.
Frutex.
Olus.
Legumen, &c.

Secundum

Secundum corporis cõſtitutionem & partium cõcrementum, σύςασιν, compactionem,

Durum.

Molle.

Denſum.

Rarum, vel partium

Tenuium.

Craſſarum.

Alias tactiles qualitates ſecundas,

Quod ſingulæ vel habent vel non habent partes aliquas.

2 Quantitas.

Numerus.

Magnitudo.

3 Qualitas.

Actu & ſenſibilis

Communis,

Figura

Similitudo

Vnius,

Duorum aut plurium.

Propria

Tactui

Graue, leue, Aſperum, lene,

Durũ, molle. Lubricũ, aridũ.

Craſſum, tenue. Rarũ, denſũ.

Viſui
Fulgor.
Color.
Odori
Graueolẽs, viroſum, fœti dũ.
Inodorum,
Acre, acutum.
Odoratum,
Suauiter, fragrans.
Caput tentans, grauans.
Guſtui
Inſipidus, ἄποιος.
Dulcis.
Amarus.
Acris, acidus, &c.

Potentia & occulta qualitas. Ab inſito autem calore noſtro ex potentia in actum producitur.

Prima,

Calidum	in gradu	1. Obſcure.
Frigidũ		2. Senſibiliter.
Humidũ		3. Vt lędat ſensũ.
Siccum		4. Vt deſtruat ſẽ.

In quarto gradu delibutoria, δηλητήρια, venena ſunt.

Secundæ qualitates à medicis dictæ, omnes ſenſibiles ſunt, odorũ præcipuè & ſaporum differentiæ.

Tertiæ,

Tertiæ, quæ priuatim ad aliquam corporis partem aut morbum facit, propter qualitates, vel propter totam ſubſtantiam, & vim aliquam occultam, vnde dicuntur alia

Cephalica
Ophthalmica
Cathartica
Diuretica,&c.

4 Situs, locus natalis totius plantæ. Et partium ſitus ſingularum.

5 Tempus
Ortus
Occaſus
Maturitas.

6 Actio, ſed hanc inter qualitates retulimus, quæ ſi per verbum aut verbale actiuum efferatur, huc pertinet.

7 Vſus, ad aliquid, vt ad
Medicinam
Cibum
Potum
Condimenta & voluptatem
Alia diuerſa, vt olea, &c.
Hominum
Brutorum.

TABVLAE STIRPIVM

DE STIRPIVM DIFFERENTIA
quatenus vel hyemis ferunt inclementiam, vel non ferunt.

Ex ſtirpibus ſunt quædam, quæ hieme aut
Pereunt, idq́; vel
Penitus & totæ, quarum multæ ſunt.
Ex parte, idq́; aut
Caule tantùm, ſeruatis folijs circa radicem : cuius generis ferulaceæ pleræq;, puto ſunt.
Folijs tantùm, ſeruato caule, vt pleræq; arborum, fruticum, & ſuffruticum: Solanum perpetuum.
Floribus tantùm: vt Leucoia.
Superficie tota, vt Inula.
Manent, idq́; ſecundum
Totum, præterquam flore: ſed conſiligo, elleborus, & paucæ aliæ etiam florent hyeme.
Partibus, vt ſupra dictum eſt.

PARTES STIRPIVM ANnuæ & caducæ.

Præcipua, & propter quam cæteræ ſunt, Semen ſeu fructus, σπέρμα, καρπός. Licet fructus nomine ferè ſemen vnà cum ambiente

biente pericarpio comprehendatur, vt in
Pomis, ὀπώρα
Sine ossibus
Cum ossibus, inter quæ nuclei latent, πυρῆνες.
Nucibus, ἀκρόδρυα
Acinis, ῥάξ.
Baccis, Baccæ dispersius rariusq; enascuntur, in hoc ab acinis, qui densius proueniunt differentes. Constant autem acini & baccæ
Carne
Succo
Nucleo.
Vinateis, γίγαρτα, in acinis vitium.
Sansis, ossiculum oliuæ.
Acinorum congeries in vite vua, in reliquis etiam corymbus vel razemus, botrys nominatur. Licet razemus propriè sit, qui & Scapus quo acini fulciuntur.

DE DIFFERENTIA STIRpium *circa semen & fructus.*

Semine quædam carent, vt
Adiantum *

* Polypodium
Trithomanes
Aſplenon
Phyllites
Filix vtraq;.

Fructum non proferunt arbores infelices, ob hoc dictæ. Salix Homero ὠλεσίκαρπος: Similiter tamarix apud nos.

Semina quædam
Præueniunt
Flores
Florum inſtar paniculæ.
Fouent & tuentur
Folium, φύλλον
Pes
Pericarpia.

Fructus
Præcoces
Serotini
Nunquam maturenſcentes, vt
Labruſcæ, ὄμφακες
Groſsi, ἐρινεοὶ, in caprifico.

DE DIFFERENTIA STIRpium circa flores.

Flores, ἄνθη, nam alijs ſunt
Duplices, διανθῆ, quod violæ Martię tribuitur: & floribus illis, qui ſtamina

quædam

quædam ſeu crocos, quos & apices vocant, in medio habent, veluti filamenta ab intimo floris ſinu: cuiuſmodi Plinius in belli flore paſtillicantes barbulas dicere videtur.

Multiplici folio, δασυπόδια, gfüllt Blůmen: quod arte fit.

Roſæ
Violæ
Caryophylli
Pes corui
Bellis
Malua.
Aquilegia
Bacilli, Mooßblůmen.

In pappos (πάππους.) id eſt, lanuginem quandam deciduam abeunt.

Lactariæ multæ, vt Lactucæ
Syluestres
Hieracion vtrumq;
Sonchi
Chondrillæ
Gerontopogon.
Domeſticæ.
Cardui omnes, Atractylis, Scolymus, Chamæleones, &c.
Et aliæ quædam, vt
Senecio *

Gramen quoddam paluſtre,
Alopecuros quibuſdam.
Vnius folij in calathi formam, vt in
Conuoluulo
Maiore: rudimenta naturæ lilia facere condiſcentis, Plinius.
Minore, qui Helxine ciſſampelus videtur.
Iaſone.
Solano Romano.
Rapum ſylueſtre. Vuulariæ.
Calathiformes
Plurium foliorum
Diuiſorum vndiquaq;, vt lilium.
Continuorũ infra, vt rapũ ſylueſtre.
Vnius folij, vt conuoluulus.
Quatuor foliorum, violæ matronales.
Pluriũ foliorũ, vt roſa à quinq; ad centũ.
Folijs florum crenatis.
Exemptiles,
Borago, Alſine ſyluatica.
Bugloſſus,
Cynogloſſus
Radiati ſinguli, per ſingulos coliculos,
Bellis
Maior,
Minor.
Gerontopogon.
Hieracium.

* Calycibus plurimi includuntur antequã dehiſcant, quo tempore in roſis alabaſtros (à vaſorum forma) & nymphas, νεόμφας vocant, quòd recens apparere incipiant.

Pendentes à
Siliquis, vt in
Herba S. Antonij,
Maiore,
Minore.
Rhododaphne puto: ſpecies filiorum ante patrem.
Petiol s.

Flores, ἄνθη ſunt vel
Florentes
Particulatim
Cũ in vna ceu panicula infimi prius & alij paulatim poſt florent.
Bellis item particulatim floret.
Vniuerſim.
Muſcoſi, nudi calycibus, multi, parui, conferti, molles. Sunt qui ſpongioſam hanc florum congeriem, muſcum appellent: vt Liguſtrum, Barba capræ, Rubea, Galion, Cruciata.
Inordinati.
Ordinati & digeſti per
Corymbos, vt Androſæmon

* Paniculam (aliqui iubam vel comam vocant.) quæ ſublonga vel ſubrotunda effigie tumet, veluti lanoſa coma, in

Milio

Panico

Arundine

Iuncis

Et graminis generibus aliquot.

Muſcaria vel vmbellas: quæ ſunt in orbem radiatæ herbarum comæ: cacuminaque in faſces coacta, à flabri ſimilitudine, cuius ventilatu muſcæ à conuiuis abiguntur. Aliâs Vmbella floris ſeminisq; pedamentum eſt, in plures digeſtum longiores pediculos, qui ſimul ex faſtigio eodem orti, in latius continuò radiantur, in orbem circumactum. Σκιάδιον ab effigie vmbellæ muliebris, qua faciem à ſole & æſtu defendunt. Apij genera omnia vmbellas habent, & his ferè longiuſcula, ſimplex & neruoſa radix eſt.

Verticella, σφονδύλια, quæ caulium & ramulorum artus ambiunt & coronant, vt in marrubio, clinopodio: ab inſtrumenti muliebris ſimilitudine,

* quo fusi vertendi gratia vtuntur.

Spicas, στάχυς. Quanquam fortè magis ad semina siue grana hoc ordine digesta quàm flores hoc nomē accommodetur.

¶ In spica, quæ olim speca, à spe, continentur

Grana.

Grano minus

Summum

Frit.

Vruncum.

Infimum,

Gluma, grani inuolucrum.

Solisequi

Heliotropium, per excellentiam maius & minus.

Seris, cichorium.

Lutei ferè omnes, & aureo colore splendidi, vt calendula, pes corui.

Bellis & radiati pleriq;.

Colocassia.

Pilei acuti specie seu cucullati.

Aquilegia, seu Angelica.

Aconitum

Cœruleum

Flauum.

Staphis agria.

Flores, ἄνθη, sunt vel

Foliati, in quibus lata & distincta folia sunt. Muscosi enim pilei formes, nó propriè foliati dicuntur.

Vngues in rosis & foliatis floribus. Sunt imæ foliorum partes quibus in capite suo cohærent.

¶ Florum colores sigillatim persequi infinitum foret.

¶ Quæ in floribus à figuris dicta nomina vsurpátur, eadé in seminibus similiter.

Florum instar est panicula, quæ dicitur

Cachrys, κάχρυς, pilula Plinio, in

Larice

Picea

Platano

Iuglande

Tilia

Abiete.

Iulus, ἴουλος, in auellana, die kätzle.

Nucamentũ, κύτταρος, præcipuè in nucibus, deinde in illis etiá, quæ (Græcè) Canchryn ferre dicuntur.

STIRPIVM PARTES QVAE *semen fouent ac tuentur.*

Folium de quo supra.

Pes, petiolus.

*Pericarpium,

Vas, vasculum, theca, loculi, inuolucrum, conceptaculum seminis.

Folliculus, de diuersis pericarpijs dicitur, de calyce, gluma in spica & membranosa cute acini.

Calyx, ἀπὸ τοῦ καλύπτειν, folliculus quo flos primùm, mox seminis fœtus clauditur. Sic etiam in glandibus vocatur, vulgò cupula.

Gluma, tenuis grani tunicula. Acus purgamentum frumenti leuissimũ, pars glumæ inde acerosum.

Siliqua, λοβὸς, valuulus peculiariter in leguminibus. Aliæ

Obliquæ vel dependentes, vt leguminum, quæ singulæ & longiores visuntur.

Erectæ, breuiores, quinæ ferè, vt Aconiti cœrulei & flaui, & staphis agriæ puto, & Aquilegiæ.

Corniculatæ vt in Cardamomo.

Scutulatæ figuræ.

Lenticularis figuræ.

Folliculus vt in ormino, nomen quod sciam non habet.

Vulga, instar sacculi pecuniarij:

Caput, (vt in papauere, κώδιον, fortè

* in carduis etiam, vt cinara, caput dici potest) loculamentis, id est, paruis capsulis distinctum, in quibus absoluta semina sunt. Quædam sine capsulis sunt, vt polemonion, flos Iouis.

Folliculo
Vndiq; adhærente
Inani, vt
Halicacabus,
Verbrütne küchle / frutex arborescens.
Echinus, pluribus, vt in castanea.
Murex (in tribulo) paucioribus.

FOLIORVM DIFFERENTIA.

Plantæ aliæ aut
Sine folijs sunt, vt
Spartos
Cuscuta
Adiantum Apuleij.
Habent folia.
Crenata, id est, serrata, per ambitumq; secta.
Fimbriata, quæ in ambitu in quasdam fimbrias exeunt.
Laciniata, membratim per flexuras di-

* gesta, vel natiuis segminibus dissecta. Laciniæ enim partes sunt extremæ de coris causa concisæ, orarumque summarum cæsuræ. Sic Vetonici syluestris genus quoddam floribus est laciniatis. Sunt tamen qui laciniosum pro sinuoso vsurpent.

Stellata, quæ etiam radiata dici possunt, vt

Rubiæ

Cruciatæ

Aparines

Horum omniũ geniculati sunt caules, folijs genicula ambientibus.

Bina, terna, quaterna, &c.

In vaginis condita, vt graminis, canariæ, tritici, iridis, & similium.

Striata seu canaliculata, singulis, vel pluribus canaliculis, vt cyperi, pseudocyperi.

Annua & caduca, vel decidua: non decidua

Lanuginosa, γναφαλοειδῆ, vt gnaphalij, dictamni.

Aculeata, vt chamæleontis vtriusque, cinaræ,

Hirsuta, vel mollioribus aculeis præ-

dita,vt auriculæ muris vulgò.
Leuia.
Splendentia,vt aconiti.
Non ſplendentia.
Aſpera.
Pinguia, vt lilij & teſticulorum genera varia.
Stipulæ, folia ſunt culmum ambientia.

STIRPES ALIIS QVIBVSDAM, *rarioribus partibus differunt,nempe,*

Lanugine quarundam folia coliculiq; caneſcunt.
Mucro eſt acumen, in quod partes quæcunque deſinit,vt ſpinæ omnes,folia multa & quædam ſiliquæ.
Vmbilicus id in pomis eſt, quod in eis medium vel prominet vel conditur.
Spinoſa.
Semine,vt ſpanacia,tribulus.
Seminis conceptaculo,vt quę echinos proferunt.
Folijs tantùm,ſpina
Molliore, & figura magis quá reipſa, vt aſparagus,corruda.

Durio-

* Duriore, vt Iuniperus.
Caule tantum, vt geinstella suffrutex.
Caule & folijs.
His omnibus, quæ acanacea dicuntur, vt cardui, caule, folijs, & pericarpijs, (non ipsis seminibus) spinosi.

TABVLA STIRPIVM SEMper *virentium.*

Ex stirpibus semper virentibus, aliæ
Tota superficie semper virent, vt in
Arborum genere
Citrus & cognatæ, Laurus.
Buxus, Hedera.
Coniferæ omnes excepta larice
Glandiferæ pleræque: nam ne nostra quidem quercus omnino nudatur folijs. Ilicum genera, Coccus, Aquifolia.
Sabina vtraque.
Fruticum genere, pauci puto: an philyca, Iasminus.
Suffruticum genere
Odorati,
Samsucum, Thymus, Rosmarinus.
Chamæcyparissus. Saluia
Lauendula, Spica, Hyssopus
Clematis prima. Vetonica altilis & similia.

Coronarij plerique omnes, vtpote lignosi.

Herbarum genere.

Αἱ ἀναιθεῖς, vt adiantum, trichomanes, filices vel omnes vel mihi notæ saltem.

Quæ liquorem habent,

Acrem duntaxat, vt tithymalli: qui & florent in exitu hyemis aut prius.

Quibus folia & superficies tota densior solidiorq; est, vt

Chamæpyxus.

Elleborus niger.

¶ Item quæ nullo certo genere continentur.

Coliculis summis.

In fruticibus,

Periclymenum

Cytisus, non tota, sed magna hyemis parte apud me in horto: ruri non dum obseruare potui.

In suffruticibus, Chamædaphne horti mei.

Circa radicem tantùm. Herbæ

Quæ liquorem habent

Copiosum, dulcem aut subamarum, Tragopogon, Cichoracea omnia, an sic & Lactucæ.

* Paucum in ferulaceo genere, & ſi quæ alia fortè ἔνοπα ſunt,

Olera

Satiua, apium.

Syluestria

Annua ferè ab autumno ad ſequentem æſtatem durantia.

Bellis, paſtinaca ſylueſtris, arthriticę

Bulbi pleriq;, hyeme amittunt ſuperficiem totam: pauci ſeruant circa radicem folia,

Lilium album

Crocus, hyeme præſertim viret: æſtate ſe oculit, vt & cylcaminus, ariſara, &c.

Bulbine maior.

Stirpium aliæ

Semeſtres, à vere ad autumnum.

Annuæ, & totæ pereunt hyeme: niſi fortè autumno ſerantur.

Bimæ, aut longioris vitæ: & harum aliæ hyeme

Virent

Totæ

Radicibus.

Non virent, ſed radicibus integris ſuperficiem amittunt.

Τριετεῖς, πολυετεῖς.

¶ An pauciora ſunt, quæ ſuperficiem totam amittunt.

¶ An quæ ſemper virent etiam πολυχρονιώτερα ſũt? & magis ſi etiã florẽt

¶ Virent ſemper lignoſa potius quam alia: & quæ liquorem habent: hic enim eis pro ſanguine eſt, calidior & concoctus, craſsior, (nam ſuccus aquoſus tenuior facile gelaſcit,) inter arbores, quorum lignum denſius eſt. Ideò & in calidiorib⁹ locis plura ſemper virentia inueniuntur: quia nec frigus magnum eſt, nec ſi eſſet tantum efficeret.

TABVLA EX LIB. IX. CAP. VIII. *Theophraſti de hiſt. ſtirp. De vſu partium plantarum.*

Ex plantarum partibus aliâs vtilis eſt

Radix fit autem radicidium. ῥιζοτομία.

Paucisſimarum vere, vt iſchiades radix τίλλεται τοῦ ἦρος.

Plurimarum, autumno poſt Arcturum, cum folia deciderint: vel poſtquam decerptus fuerit fructus, ſi quarum fructus vtilis eſt.

Eleborus autumno maturus eſt, vere imma-

* immaturus.
Pauciorum æstate, (ὑπὸ πυροτομίαν, καὶ μικρῷ πρότερον) per messem tritici (vt bryonia puto) panaces in Syria.
Radices colliguntur
Totæ
Minores tantum, vt in elleboro.
Liquor, ὀπὸς. Et hic aut fluit
Sponte, vt tragacanthæ.
Sectione (ὀπισμὸν vocant.)
Caulium in plerisq;, vt tithymalli, lactucæ.
Radicum, in paucis.
Capitum, vt in solo papauere.
Et horum si succus
Abundet, πολύοπα, vase excipiunt, vt tithymalli siue meconij.
Paucus sit, lana, vt lactuca.
Succus, χύλισμα, in ijs qui paucum & aridum succum habent. Fit autem succatio, (χυλισμὸς) vt quæ vrentes, aut torrentes aquamque infundentes exprimunt.
¶ Succus radicum aut est fructu
Infirmior, vt cæteris omnibus.
Vehementior, vt cicutæ & thapsiæ.

DE STIRPIVM PARTIBVS, EArumq́ differentijs. *tabulæ duæ Theophrasti de historia plantarum libri primi, capitibus quatuor prioribus, adiectis quibusdam ex cap. 17, 19. & 20.*

Omnes plantæ humorem calorémque sibi insitum quendam posſident. Humor autem vel

Dicitur humor, vel liquor (succus, ὑγρὸν, ὀπὸς) & si quidam distinguunt, vt & lachrymam, δάκρυον. Hic partibus omnibus cõmunis est, nihil enim est quod careat humore.

Differunt humores vel ratione. Vide Plin. lib. 13. 28.

Coloris. est enim quidam lacteo similis, vt fici, papaueris.

Odoris. est enim odoratus, aneſo, cedrulæ, apio, fœniculo, & similibus.

Saporis. est enim alijs

Vinosus, vt viti, moro, myrto.

Acidus, vt punico & quibusdam malis. Sed omnes qui huic generi contribuantur vinosos putandum

Dulcis, vt fico, palmæ, castaneæ.

Acris,

Acris, vt origano, ſatureiæ, naſturtio, ſynapi, thymo.

Amarus, vt abſinthij, centaurij.

Pinguis, vt oleæ, lauro, nuci, amygdalæ, pino, larici, abieti.

Aquoſus ſiue dilutus (ὑδαρὴς,) vt pruno, viti, piro, malo, cucumeri, cucurbitæ, lactucæ.

Conſiſtentiæ, (ſic nobis diuidere & nominare libet:) vt in abiete, pino, omnibuſq; coniferis reſinaceus. Huc fortè referri poteſt etiam lacti ſimilis liquor ſupra nominatus.

¶ Vnaquæq; planta vt temperamentum proprium, ita ſuccum quoq; peculiarem habet, quo à cæteris omnibus differat. Licet enim pericarpia quarundam ſtirpium ſapore ſimilia videantur, in ipſis tamen ſeminibus eorumq; tunicis differentia percipitur.

¶ Vniuerſæ arborum plantarumq; partes cognationem quandam habent tota cum natura, quanquam odore ſaporeq; differant, ſic vt aliæ odoratæ & bene ſapidæ ſint, aliæ inodoratæ inſipidæq; omninò.

Sunt enim alijs, (ab odore differentia ſumpta.)

Flores odorati, folia inodorata.

Contrà, vt coronarijs, quorum folia & rami magis olent quàm flores.

Neutrum.

Radix, aut alia pars.

¶ Sapor, succúsue ad cibum aptus in vna parte, in altera ineptus: vt arborum aliquot fructus hominibus eduntur, folia non item. Tiliæ contrà fructus pecora non attingunt, folia edunt pleraq;.

TABVLA DE STIRPIVM *partibus secunda.*

In stirpibus considerantur

Partes, μέρη

Essentiales

Similares, ὁμοιομερεῖς, vbi pars quę libet idem nomen cum toto habet. Harum aliæ

Priores

Neruus, ἴς, hic simplex est, nec diuiditur in ramulos.

Vena, φλέψ: hęc crassior est neruo, humorẽ continet, & in ramulos finditur.

Caro, σὰρξ, quæ quoquo versus diuiditur, inter neruos aut venas sita.

* ¶ Hæ partes ſic nũcupantur per analogiam ab animalib. petitam.

Poſteriores, quæ ex priorib. conſtant.

Cortex, φλοιὸς, qui flores ambit & ſeparari poteſt. Conſtat aũt ex prioribus, vel

Tribus, neruo, humore & carne, vt roboris, piri, populi nigræ.

Duobus,

Humore & neruo, vt vitis,

Carne & humore, vt ſuberis.

Lignũ, ξύλον, hoc fiſsile eſt, id eſt, in longũ diuiditur. Cõſtat è neruo & humore: quędá etiá è carne, vt quęcunq; per ętatẽ dureſcunt & ligneſcunt, vt raphani radix.

Matrix, μήτρα, ligno ambitur: aliqui, cor, alij medullá vocát.) καρδίαν, μυελὸν. Sed καρδία ꝓpriè eſt durior matrix, vt ἐντεριώνη laxior.) Conſtat ex humore & carne.

Diſsimilares, ἀνομοιομερεῖς, & maiores, vtpote ex ſimilaribus compoſitæ, & primæ quod ad ſenſum: quę & organicę dicuntur. Et harũ quędá μονοειδεῖς ſunt, vt tibia, cubitus: quarũ particulæ nominibus carent. Alię πολυειδεῖς, vt caput, cuiuspartes nũcupantur oculus, naſus, &c. Sũt aũt.

* Radix, ῥίζα, quæ alimentum attrahit.
Caulis, καυλὸς, qui in herbis tum promitur (est enim seminis causa.) cum parturiunt, siue eodem anno, siue secundo, siue serius. Hinc in arboribus caudex seu truncus vocatur στέλεχος. Caulem alia
Habent, non tamen perpetuò, sed annuum, vt quæ diuturnis radicibus viuunt.
Non habent.
Ramus, ἀκρέμων, ὄζος, qui è caudice proximo oritur.
Surculus, κλάδος, κλὼν, βλάστημα: qui è ramis nascitur, vt germina annua maximè.

In stirpibus considerantur
Partes essentiales.
Annuæ, ἐπέτειοι, quæ non propriè partes dicuntur, vt neq; embryon fœtus. Harum aliæ
Generationi inseruiunt, (quæ ferè omnia propter semen sunt.)
Folium, φύλλον. Horum aliæ constant ex
Neruo, cortice & carne, vt fici & vitis.

*

Neruo

* Neruo tantum, vt harundinis, frumenti.

Flos, ἄνθος. Forum alij constant ex

Cortice, vena & carne.

Carne tantùm, vt qui inter lolia naſcuntur.

Pediculus, μίσχος: à quo folium vel fructus hæret. Pediculorum autem alij constare videntur

Ex neruo tantùm, vt harundinis, frumenti.

Ex eiſdem quibus caules.

Plura de pediculis leges infra in differentijs foliorum.

Fructus, καρπὸς: hoc eſt pericarpium cum ſemine incluſo,

Fructuũ alij conſtant ex

Carne & neruo.

Carne tantùm. Nonnulli etiam cute cõſtant.

Carne & neruo, vt pruna, cucumeres.

Humore & cute, vt morum, punicum.

Alij ſecus diſtinguuntur.

¶ Omnium (vt ſic dixerim) pars exterior, cortex : interior, caro: quorundá etiam nucleus.

Semen, σπέρμα.

Aliam ob cauſam accedunt in quibuſdam, vt

Muſcus, βρύον.

Capreolus, ἡ ἕλιξ.

Propriæ quibuſdam, vt

Robori, galla.

Viti, capreolus.

Partiũ differentię: vel in eo quod quædã,

Simpliciter habent, aut non habent, vt folia, fructum.

Habent, ſed

Diſsimilia, ἀνόμοια.

Figura,

Colore,

Denſitate (ſpiſsitate) raritate.

Aſperitate, leuitate, & alijs huiuſmodi.

Sapore.

Diſparia, ἄνισα exceſſu vel defectu, ſecundum

Magnitudinem.

Multitudinem.

*Diſsimiliter, ἀνομοίως, id eſt differente
Situ & loco, vt fructum ſupra vel
infra folia.
Ordine, vt rami
Inconditi, robori.
Ordinati, abieti.

STIRPIVM ALIA DIVISIO GE-
neralis, ſecundum differentias ſuas.

Plantæ differunt
Natalibus ſeu loco. Sunt enim aliæ
Terreſtres.
Montanæ
In Iugis montium, Bitterwurtz.
Ad latera. Eſtreatiuum in ſaxis &
prȩcipitijs montium. Flůblůmen.
Rot flůblůmen.
In planicie.
In vallibus.
In pratis.
Circa oppida.
Circa muros & ſæpes.
In ipſis ſæpibus.
Circa areas domorum.
In ruderibus.
Locis ſaxoſis.
In muris vel ſaxis
Naturalibus,
Conſtructis.
In ſyluis,

* In arboribus vel truncis arborum
Viſcum
Polypodium.
In hortis
In aruis,vt zizania
Quieſcentibus
Non quieſcentibus.
Syluestres.
Cultæ,vrbanæ, vel propter
Fructum in cibo.
Voluptatem in
Colore,vt horti penſiles,
Odore.
Figura.
Vmbra,&c.
Ambiguæ vel in vtroq; genere, vt cerasi. Vrbanæ verò tantùm nullæ,aut paucißimæ,vt etiam inter animalia.
Peregrinæ,vt & aliæ quædam, & omnes nobis Aromaticæ,
Radice, vt zinziber,zedoaria, cyperus.
Semine,cardamomum
Cortice,cinnamomum
Folijs,vt malabathrum.
Liquore,vt balſamum.
Duobus vel pluribus iſtorũ.
*

Suæ

* Suæ cuiq; regioni.
Aquaticæ: proueniunt enim aliquæ in
Paludibus
Plenis aqua, vt nymphea, lens palustris.
Resiccatis, adiantum Apuleij.
Fluuijs, potamogeton.
Mari
Corallium,
Fucus,
Alga,
Bostryches,
Ampelides,
Otacides.
Ripis & littoribus, vt sium, mentastrum, sisymbrium, Marinas dixeris, in mari nascentes: Maritimas, iuxta mare.
Tempore differunt plantæ,
Partium anni quibus crescunt, aut vigent, aut fructum ferunt, &c. Sic aliæ sunt
Per totum annum.
Vernæ.
Æstiuæ vel alsiosæ, vt ocymum.
Autumnales, vt caltha.
Hybernæ, vt elleborus niger.
Durationis, vt aliæ sunt annuæ, aliæ

duobus vel tribus, vt angelica, laser. Vel pluribus annis durant.
Sexu, sic aliæ dicuntur
Mares, nigriores, duriores.
Fœminæ, albiores, fruticosiores, fœcundiores.

DIFFERENTIAE STIRPIVM
secundum partes, (quarum plurimæ ab animalibus mutuantur nomina.)

Stirpium partes aliæ
Simplices,
Compositæ,
Communes
Omnibus.
Plurimis.
Paucis.

COMMVNES OMNIBVS ET
simplices partes.

1. Humor natiuus
Expressus, succus, χυμὸς.
E vulnere profluens, liquor, ὀπὸς.
Lachryma, δακρύδιον. Est autem lachryma humor, qui statim desecto

caudice vel ramo, aut ipſo ligno, proſilit & apparet.

Lacteus,
Croceus, &c.
Gummi,
Reſina.

2. Neruus fiſsilis eſt, per carnē & aliam ſubſtantiam meat. Fibræ verò ſeorſim etiam in radicibus procedunt foras, licet pro neruis aliquando accipiantur.

Pectines, vt vocant in ligno, nerui eſſe videntur.

3. Vena maior & craſsior neruo, humorem habens & ramulos, in folijs apparet.

4. Interuētũ, quod inter venas intercipitur.

5. Caro diuidi poteſt omnibus dimenſionibus, cortici ſubeſt.

Pulpa in arboribus eſt, quod in animalibus muſculum appellamus.

Tori, κόνδυλοι, prominentes partium tori, & in ſe pulparum modo collecti, vnde toroſum aliquid dicitur.

6. Tunica eſt tenuis cortex veluti membranaceus, quo arbor vel radix inueſtitur. Imò pars omnis ſuam ceu cutim & putamen habet. Cępe folliculis tunicatum eſt. In arboribus librum dicimus. Thallia dicitur cæpæ folliculus: In malo punico putamen, malicorium.

Partes aliæ ab animalibus dictæ.

Caput dicitur
Infra, vt in bulbaceis, rotunda radice.
Supra, vt in papauere, vbi & κώδιον priuatim.
Caput etiam vocant extremam vitis partem, id eſt vltimum & productiſsimum flagellum.

Vertex,
Cacumen.
Frons, vt paulò poſt dicetur.

Cerebrum in palma.

Medulla pars ſimilaris, cor, matrix. Hæc alijs eſt
Multa
Pauca
Fungoſa & laxa
Compacta & ſolidior
Nulla, vt buxo, ebeno.

Ceruix, pars à capitatis radicibus prodiens, prælonga tereſq́;.

Capillamenta, fibræ, acetabula : vel cirri, ſi criſpentur : in floribus quibuſdam croci.

Coma, quicquid hilari venuſtate, crinium modo, ſumma ramorum vel coliculorum exornat.

Iuba, arundinacea coma effuſa, qualis in milio eſt, à iubis animalium.

Alæ, Alarum caua, Sinus, μασχάλαι, ex quibus noua ſemper germinatio prodit: cùm adnata nullam habeant certam partem vnde emergant.

Adnata, Adnaſcentia, Appendices, παραφυάδες,

Caulium

Radicum.

Brachia, maiores arborum rami.

Latera.

Genicula, vel Artus, in geniculatis vel articulatis.

Caulibus, vnde polygonos & polycnemon dictæ.

Radicibus, vt polygonaton, arundo, doronicum vulgò dictum.

Internodium, inter genicula medium.

Pes, pediculus, petiolus, tenax, μίσχος, quo folium, fructus, aut flos dependet.

Pars

Prona ad terram.

Supina, remotior à terra.

Partes ſtirpium compoſitæ, communes plurimorum RADIX.

Radix, oris inſtar, ad alimentum attrahendum, vt planta ſit tanquam animal inuerſum. Sunt autem aliæ

* Bulbaceæ, bulbosæ, capitatæ. Radices ipsæ bulbi dicuntur: eæq; vel sunt
  - Tunicatæ, vt
    - Cæpe
    - Porrum, &c.
  - Solidæ, vt aliquatenus tamen distincta tubera separentur, vt
    - Croci
    - Liliorum.
    - Narcissi
    - Scillæ
    - Arundinum.
* Oblongæ, vt in cartilagineis.
* Simplices, (quod ad radicem scilicet, quę recta in profundum agitur, & veluti stirps est) vt olerum.
* Multiplices, fibratę (per excellentiam nimirum, fibris enim omnino radicē nullam carere putarim) multis adnatis.
* Rectæ,
* Obliquæ,
* Spongiosæ, vt asparagorum, quam radiculas illigatas & connexas, ac multis irretitas capillamētis, spongias & spongiolas vocant.

¶De radicum diuisione plura leges apud Theophrastum hist. lib. 7. cap. 2. & 3. Et rursus 7. 11. Et lib. 9. cap. 13. Item in Scaligero in plantis Aristotelis, fortè & in

Anticardano. Lib. 16. radices vocat ſynecdochicè pro plantis, quarum radices in vſu medico ſunt, &c. Herbas verò, quarum folia.

2. Pars à radice ſurgens in
Arboribus, ſimplex
Fruticibus, multiplex,
Vt ſunt codex, caudex, ſtipes, φιτρὸς, ϛέλεχ&.
Stolones, μοσχεύματα, inutilis fruticatio è radicibus: vtilis tamen plantandis nonnullis, vt
Corylo
Meſpilo
Fico
Viti.
Herbis,
Caulis, καυλὸς
Scap⁹, in ſtyli modũ ſurſum proreptás, à columnaribus ſcapis.
Thyrſus, rect⁹ in virgulę vel teli modũ.
Culmus, κάλαμ&, in frumento.
E frugibus ſectos, ſtramen, ſtramentum vel paleam vocant.
Virgultum ſurculus eſt, qui terræ committitur, vt in arborem inſurgat.

3. Caulis
Mollis, vt amplexi caulium.

Lignoſus.
Leuis.
Striatus. Striæ partes ſunt, quę protuberant & eminent in longum.
Cauus.
Solidus.
Rotundus.
Anguloſus.
Latus. Vnde lactuca, πλατύκαυλος.
Teres.
4. Amplexi caules,
Cum capreolis à capiendo, quibus adminicula complectitur vitis.
Cucumis.
Pepon.
Cucurbita.
Vitis.
Cultina,
Syluestris,
Labruſca, quæ fert ὄμφακας.
Cauſtica, aliâs Viburnum.
Alba, aliâs Bryonia.
Nigra.
Sine capreolis, clauiculæ.
Periclimenon
Volubilis,
Maior,
Minor.

* Cyclaminum alterum.
Caſſytha, vulgo cuſcuta.
Lupus ſalictarius.

5 Cortex, cuius.
Partes
Tunica, extrior.
Liber, interior, in arboribus.
Differentiæ
Planus.
Aſper.
Hiulcus, quibuſdã veluti ſquammatus.
Tenuis.
Denſus.
Colore etiam, & alijs medijs differunt.

6 Rami, quibuſdam nodi dicti.
Maiores, tabulata. Aliqui brachia ſcribũt eſſe ramulos.
Minores, ramuli, qui in ſurculos, ſurculi in germina deſinunt. Vocantur & Aſparagi ſeu Turiones, recentia germina ſtirpium, & tenerrima, quæ edendo ſunt: vt Cymæ olerum, braſsicæ maximè, delicatiores coliculi, in quibus florum calyces adhuc includuntur.

7 Termes, ram⁹ cũ folijs & fructu. ὀρεσιώνη.
8 Spadix in palma.
9 Crada in fico.
10 Viticulæ, ζᾶn, id eſt dentes, & flagella

ſunt,vt in vitibus & cucurbitis,oblongiores & productiores ramuli, qui longè vagantur & vicina complectuntur,olim flabella dicta,quòd ventis impetantur.Quidam etiam arborũ cymas flagella vocant.

11 Frons,pro ramo capitur, ſed proprie eſt, quod ipſe ramus circumquaq; producit, multa interdum folia habens,& nonnihil corticis ac velut cauliculi.

12 Virga ex radicibus, aut caudicis laterib⁹ exit,Soboles quibuſdam dicta.

13 In vite palmites, è ſtirpibus ac ſurculis quotannis prodeunt, dictæ quod inſtar palmarum hominis virgulas quaſi digitos ædant.

Pampini,frondentium ramuſculorum comæ, coliculiq; fructum fouentes, & ab impendente vindicantes iniuria: hinc pampinare.

Sarmenta,prælongæ virgulæ, in quas vitis luxurians ſpargitur, id eſt,Vitis ipſius brachiorum& caulium ligna,tam dũ ſunt in vite, quam dum excecta & exempta ſunt.

Malleolus, nouellus eſt palmes, innatus prioris anni flagello, vbi deciditur ex veteri ſarmento, prominens vtrinq;, & malleoli ſpeciem præbens.

Palma,

Palma, maius flagellum, vnde naſcuntur vuæ.

Propago grůbzäben/ vitis vetula depreſſa, atq; in terram per inflexos arcus ſub merſa, vt ex vna plures emergant.

Gemma vel oculus, in vite& alijs etiam, germinis tuberculum vocatur. Vide Caroli Stephani Vinetum.

ARBORVM DIFFERENTIAE, EX *Theophraſti de hiſt. plant. lib. 1. cap. 5. & deinceps.*

Nota asteriſcis diſtincta poterant hic omitti, (quanquam Theophraſtus ponat) quoniã infra repetuntur. Vt vrbanæ etiam & ſylueſtres in differentijs locorum. Durum, læue, pulchrum & contraria: corticis ferè aut ligni vel caudicis differentia ſunt. Adijciuntur autem tanquam obiter, aliarum quoq; ſtirpium differentiæ.

ARBORVM differentia, quæ cæteris etiã ſtirpibus in plurim is accommodari poſſunt, ſumuntur ex his generalioribus locis, nempe

1 A toto, ſiue tota ſubſtantia
2 A locis, in quibus proueniunt.
3 A partibus ſingularibus. Sũt autem
4 Caudex.
5 Rami.

6 Cortex.
7 Lignum & caulis.
8 Medulla.
9 Radices.
10 Nodi.
11 Folia.
12 Semina.
13 Flores.
14 Fructus.

De quibus ſigillatim tabulis per numeros deſtinctis agemus ordine.

ARBORVM DIFFERENTIA I. *quæ à toto, vel quæ ad ſubſtantiam totam refertur, de qua Theoph. 1. 23.*

Sunt autem arbores aliæ
Vrbanæ
Syluestres. quædam enim cultu deteriores redduntur, vt abies, pinaſter: & in omni ſtirpium genere, quæ loca frigida niuoſaq; adamant.
Fructiferæ, ſteriles.
Germine vel fructu præcoces, πρωϊβλαςῆ, πρωΐκαρπα, ὀψίκαρπα.
Floriferæ, ἀνθητικά. Flore carentes, ἀνανθῆ.

Magnæ, paruæ. Itemque alię (quæ huc referri possunt, ex cap. 14.

Excelsæ, vt abies, & quæcunque simpliciore caudice assurgunt, nec radicibus nec ramis multis præditæ.

In profundum descendentes, (suis radicibus.)

*In ramos illico sparguntur, vt malus.

*Ramosæ, & molem superiorem grandiorem gestantes, vt punica.

¶ Fiunt autem hæc singula vel

Natura

Arte & cultu.

¶ Adhęc plurimum refert alimentum, locus & cultus. Eædem enim si crebræ serantur, excelsæ gracilesq; redduntur: si raræ contrà. Et si statim ramos succidas, excelsæ, vt vitis: si relinquas, breues assurgent. Olera etiam nonnulla arboris figuram capessunt. Omnia locis suis melius augescunt. nam & inter congenera, quæ suis in locis manent, enodiora, ampliora, pulchrioraq; extant. Et in totum syluestris materies pulchrior & commodior & copiosior parte montis aquilonia, quã meridiana enascitur.

Duræ,molles.
Læues,asperæ.
Cortice.
Folijs.
Pulchræ,deformes,
Fructus
Boni
Praui,
Syluestres quidẽ plura ferunt:sed vr banæ meliora, suauiora, & in totum temperatiora.
Folia amittentes. Perpetuò virentes.
Plantæ quædam in totum folijs carẽt.
A loco,differentia II.
Ex arboribus nascuntur aliæ in
Aquaticis
Paludibus,πέλμασι. Quędã palustres (ἕλεια) omnino sunt,vt salix,& platanus.
Lacubus,λίμναις.
Fluuijs.
Mari
Minores,in nostro.
Maiores,in rubro.
¶ Plantæ quædam nisi in solo madente nasci non possunt: quædam nascuntur quidem,sed longè deteriores.
Aridis

Aridis
Terrenis.
Littoreis:vt ex minoribus quædam.
Vtrobique, quas amphibias dixeris, vt myrtum,ſalicem,alnum.
¶ Addi poſſunt vrbanæ,ſyluestres:& ſylueſtrium aliæ montanis, aliæ planis gaudent,&c.

A partibus,differentia multiplex:& primo III. in genere.

Arbores differunt ſuis partibus: ſunt autem aliæ
Generales:quoniam aliæ alias
Habent: ſed vel
Plures
Pauciores
Diſsimili modo,&c.
Non habent.
Particulares, cuius generis prima differentia ſumitur,à

A partibus differentia IIII. &c.

4. Caudice:qui eſt aut
Procerus μακροστελέχη.
Breuis βραχυστελέχη.
Rectus ὀρθοφυῆ.

Con-

Contortior, σκολιώτερα.
Simplex, μονοστελέχη.
Multiplex, πολυστελέχη.
Sic in herbis μονόκαυλα, δίκαυλα, ἄκαυλα. Cæterum in arbori bus μονοστελέχη eadē ferè sunt quæ ἀπαλάβλαστα: & πολυστελέχη, quæ παραβλαστικά.
Herbis nullus, ἀστελέχη.
Crassus, tenuis.
¶ Olea & oleaster caudicum cauitate, vitio peculiari laborant. cap. 13.

5 Arbores differunt ramis, κλάδοις, qui vel sunt
Multi, πολύκλαδα.
Pauci, ὀλιγόκλαδα, vt palmæ.
Crassi, Tenues.
Validi, Infirmi.
¶ Nodorum, qui rami maiores sunt, differentia, inferius habetur.

6 Arbores differunt Cortice
Tenui, Crasso, λεπτόφλοια, παχύφλοια.

Læui,

Leui, Aspero. λειόφλοια, τραχύφλοια.

¶ Quædam dum adolescunt læui sunt cortice, cū̃ senuerū̃t, aspero.

Dissecto, vt vitis, ῥιζόφλοια, quibus cortex radicis speciem gerit, Gaza. Ego σχιζόφλοια legerim.

Deciduo, vt potulaca, arbutus.

Carnoso, vt suber, populus, σαρκώδει.

Neruoso & macilente) ἰνώδει καὶ ἀσάρκῳ) vt, vitis, (arundo, triticum.)

Multiplici tunicis; πολυλόπῳ, vt tiliæ.

Simplici tunicis, μονολόπῳ, vt fici, arundinis.

7 Arbores differunt ligno et caulibus idq; vel

Partibus. Sunt enim alij vel alia

Carnosi, vt roboris, fici, σαρκώδεις.

Macilenti, ἄσαρκοι, vt cedri, cupressi.

Neruosi, ἰνώδεις, talia enim ligna sunt abietis & palmæ.

Enerues, (In Græco est μανά.)

Venosa, φλεβώδη.

Venis priuata, ἄφλεβα.
Et insuper inter frutices & suffru tices caulis quarundam est,
Geniculatus, arundini
Spinosus, rubo.
Inseptus (indistinct') et ęqualis, ἀδιάφρακτος καὶ ὁμαλὸς, iunco.
Qualitatibus, vt
Duritie, Mollitie.
Lentitia, Fragilitate
Leuitate, Grauitate, &c. Suber viride statim leue est: salix sicca, bux' & eben9 ne siccæ quidē. Buxus & ebenus grauia sunt densitate: robur, quia terrenum.
Item quod alia sunt.
Fissilia, εὔσχιστα,, vt abies propter meatuum rectitudinem.
Fragilia, εὔθραυστα, vt olea: propter obliquitatem & duritiem materiæ.
Enodia, ἄοζα, vt sambucus.
Nodosa, ὀζώδη, vt abies.
Flexibilia, εὐκαμπτα, vt tilia propter humoris lentitiam.

8 Arbores differunt Medulla, μήτρα, quoniam alia
Habent, eaque vel
Carnosam, vt vitis, sambucus.
Lignosam, vt abies, pinus: & quidē hæc præcipuè quod tædæ plurimum in se gerat.
Duriorem & spissiorem, cornus, ilex, robur, cytisus, morus, celtis. Harum omnium, Medulla nigra est, & durior ligno suo, ideoque flecti non sustinet. In robore priuatim melandryon vocatur à colore nigro.
Solutiorem, μανοτέραν.
Minus solutam.
Membranis similem, ὑμενώδη, vt
Arundo,
Ferula, & alia inter fruticosa vel suf- frutices.
Arbores verò nullæ vel raræ.
Magnam & perspicuam, vt ilex, robur, & aliæ prædictæ.
Incertiorem, (minus conspicuam) vt olea, buxus, haud enim ita in his distincta spectatur. Quamobrem sunt qui eis medullam non in medio, sed per totum lignū dispersam esse affirment.

Nō habāt, vt videtur, ſambucus & palma.

9 Radicibus differunt arbores. Sunt enim alijs. Cap. 9.

Multæ longæq́; vt fico. καὶ μακρόῤῥιζα.

Paucæ, vt punicæ, malo. πολύῤῥιζα, ὀλιγόῤῥιζα.

Craſsiores. Tenues omnes, vt viti. Inæquales, vt lauro.

Vna, μονόῤῥιζα, vt abieti, pino: ita vt vna pręgrandis in imum deſcendat, paruæ aūt complures ab ea exeant.

Harum rurſum quædam mediam radicem

Maiorem & profundiorem habēt, vt amygdala.

Paruam: cæteras verò grandiores contortioresq́; ὥσπερ κεκαρκινωμένας, vt olea.

Læues, Aſperæ.

Saræ, Spiſſæ & diuerſæ. Omnium quidem radices rariores corpore partibus ſuperioribus ſunt.

Neruoſæ, ἰνώδεις, vt abietis. Carnoſæ, vt roboris.

Nodoſæ villoſæq́;, ὀζώδεις καὶ θυσανώδεις, vt oleæ. Tenuiores enim radices multas & conferctas emittit.

Altæ, vt robori, βαθύῤῥιζα. Fico radices profundiores: item omnibus raris & rectà deſcendentibus. Stirpes circa vigorem longiores & profundiores radices habent quàm vetuſtę. Summæ terræ adhærentes, vt malo, cupreſſo, ἐπιπολαιόῤῥιζα. Profundiores quidem & ſimpliciter longiores fiunt, ſi ſolum ſit leue, rarum, & facilè transmeatu.

Rectæ & æquales. Obliquæ & inæquales, idq; natura, vt lauro, oleę, non tantum loci obſtantis ratione, vt fico & alijs.

Prolem ſurſus verſus procreant, vt vitis, παραβλαστικαὶ εἰς τὸ ἄνω. Non procreant, vt abies, ἀπαράβλαστα.

¶ Radices omnes medullam habent, vt & caudices & rami. Omnes prius creſcunt quàm ſuperiora: nec altius deſcendunt, quàm Sol penetrat.

¶ Suffruticum quoque, herbarum, reliquorumque, eædem ferè differentiæ ſunt: niſi quæ penitus radice carent, vt tuber, fungus, cranium.

In cæteris enim Radices vel ſunt Cap. 10. & 11.

Numerosæ, vt tritico, ordeo, tiphæ, et huiusmodi. Πολλύῤῥιζα.
Paucæ, vt leguminibus.
Singularis, vt maiori parti olerum, sed quædã propagines (ἐπιφυάδας) magnas subgerunt, vt apium, beta: quæ pro corporis sui ratione altius quàm arbores sanè radicantur.
Carnosæ, vt raphano, aro, betæ, asphodelo, croco, perdicio, vingo in Ægypto: & arachidnæ, &c. silphio, magydari.
Magnæ & carnosæ, vt ferulaceis.
Lignosæ, vt erucæ, ocymo: & syluestribus magna ex parte, quibus non protinus plures & fissæ exeant, vt tritico, ordeo, & priuatim dictæ herbæ. (his enim statim finduntur.)
¶Annua & herbacea omnia radicib, vel
Statim fiduntur in partes æquales.
Vnam aut duas magnas emittũt, è quibus prodeunt minores.
Quædam quasi ex carne & cortice constantes, vt raphanorũ & raporum (cartilagineæ Plinio.)
Geniculatæ, vt graminum, & omnis generis harundinacei, caulibus seu calamis suis supra terram similes.
Tunicis multiplicibus constantes & corticosæ
ticosæ

ticosæ, λεπυρώδεις ἢ φλοιώδεις: vt scillæ, bulbi, cepæ. Videntur autem hæc omnia, & in vniuersum quæcunque capitata terraque condita sunt, (κεφαλόβαρῆ καὶ κατάῤῥιζα, malim, quæcunque capitata sunt, & radiculas à capite deorsum duntaxat emittunt) duplex quodammodo genus radicis habere: nempe carnosam illam & corticosam: & eas (minores fibras) quæ ab illa proueniunt. Videntur enim toto genere differre, non crassitie tantum & tenuitate vt in alijs radicibus. Aut forte caput illud quasi cyma seu fructus est: non enim omne quod infra terram, radix est, vt neque tuber. Fibræ verò tantum quæ deorsum dependent, propriè radiculæ.

Magnæ, frequentes & validæ, vt capitatis iam dictis, item gramini & harundinaceo generi.

Radicibus præterea

Succi omniũ insuauiores (δριμύτεροι) quam in fructu suo habentur, & quarundam amari cum fructus dulcis sit.

Hinc fit vt radices quædam sint.

Medicatæ, φαρμακώδεις.

Odoratæ, θυώδεις, vt iridis.

Radices quædam aliquid singulare habent:

Vt quæ prodeunt

E germinibus, vt in fico Indica (cuius germina ad terram reflectũtur, radicanturq; in toto circuitu, ita vt caudicem non attingant.)

E folijs, vt in herbula quadam circa Opûnta, quæ etiam suauis in cibo est.

Lupinum terram amat, terraq; operiri non vult, Plin. 18. 14. Et mox, Tellurem adeò amat, vt quamuis frutectoso solo coniectum inter folia vepresq;, ad terram tamen radice perueniat. (Gaza ex Theophrasto, aliter vertit, nec placet.)

10 Arbores differunt Nodis, ὄζοις.

Sunt enim arbores aliæ

Nodosæ, ὀζώδεις, vt olea, pinaster, oleaster, idque vel

Natura. Sic paucos nodos habent sambucus, laurus, ficus, & omnia quibus cortex læuis, quæuè concauo & laxo corpore surgunt. Spissæ etiam materiæ arbores, nodosiores

quàm

quàm raræ ſunt:item rarius conſitæ nodoſiores, breuiores, contortioresq́;, quàm denſius conſitæ.

Loco, nam quæ in vmbroſis & à vento ſilentibus & dilutis locis naſcuntur, ferè enodia ſunt: contraria verò, nodoſæ. Montanę campeſtribus, & ſiccæ paluſtribus nodoſiores. Syluestres vrbanis, tum ſimpliciter, tum congeneres.

Enodes, ἄοζοι, id eſt, paucis nodis prędítæ: nam prorſus enodes ſtirpes nullæ ſunt in arborum genere: ſed inter paluſtria, vt iuncus, tipha.

Nodi quibuſdam

Inordinati, ἄτακτοι, & vt fortè euenit.

Ordinati, τεταγμένοι, tam interuallo quàm numero, ob id eas egregias vocant, δένδρα ἀξιολογώτατα. Conſtant enim aliæ nodis

Binis, δίοζα.

Ternis, τρίοζα.

Pluribus.

Quinis, πεντάοζα.

Pares ferè vndiq; magnitudine.

Aſsiduè grandiores, quo propius craſ-

ſiori adiacent parte, vt in oleaſtris apparet, & in arundinibus, quarum geniculus veluti nodus eſt.

Inuicem reſpondentes κατ᾽ ἀλλήλυς, vt oleaſtrorum.

Promiſcui, ὡς ἔτυχεν.

Recti & quodammodo infixi tum nodi, tum rami, abieti, cęteris minimè, quam obrem abies validiſsima eſt.

Faciebus belluarum ſimiles, mâlo peculiariter, eſt enim vnus prægrandis, alij circa eum parui complures.

Cæci, τυφλοὶ, quibus nullum germen enaſci poteſt, idq́; vel

Natura

Læſione.

Fiunt autem cum pars arboris ictu lęſa, ad vulnus conſolidandum enitens, oris vndique plagis circumactis, callo cicatriceq́; tumuerit. Hoc craſsioribus ramis potiſsimũ euenit, nonnunquam etiam caudicibus.

Fœcundi, γόνιμοι.

¶ Quibuſdam veluti cradæ (nam propriè dicta cradatio, κράδΘ, fico euenit, cùm rami eius quos cradas peculiariter vocant, areſcunt.) gignuntur, ceu vlmo, robori,

bori, & præcipuè platano, quæ si aspe- ris, aridis, ventosisq; locis stent, ita o- mnino fiat necesse est.

Ramus proximus terræ, & quasi iuxta caudicis caput, senescens crassior red- ditur.

¶ Nonnullæ gongros à quibusdam voca- tos habent, vel simile quid pro arboris natura. Gongrus enim oleæ fermè pe- culiaris est morbus, quem alij prem- num, alij crotonam, alij aliter nomi- nant. Rectis vnistirpibus minusq; ab i- mo plantigeris, id aut nullo pacto, aut minus accidere solet.

Ramuli omnium nodosiores semper vi- dentur, quod minimum ijs interno- dium interiacet: vt ficulnei qui nuper prouenerint, & vitis palmitum sumita tes. Est enim gemma in vite, vt genicu- lum in arundine, nodus in cæteris.

11. Arbores vel plãtę differũt folijs, φύλλοις.

Secundum hæc enim Plantæ

Aut semper virent, vt

Arbores

Vrbanæ: Olea, palma, laurus, myr- tus, pini, (πέυκης,) genus quod- dam, cupressus.

Sylucstres: abies, pinaster, iunipe- rus, smilax (taxus Plinio) thuia,

phellodrys, tilia, cedrus, picea, myrica, buxus, ilex, aquifolia (ἄγρια) celastrus, philyra (φιλύκη) acuta ſpina, apharca (quæ monte Olympo proueniunt.) Item terebinthus, laurus. ¶ Potulaca & arbutus, cacuminibus perpetuò virent, folia inferiora dimittunt.

Frutices, edera, rubus, harundo, rhamnus, cedrula.

Suffrutices herbæq́;: ruta, braſsica, roſa, abrotonum, ſamſucum, ſerpyllus, pauer, & complura ſylueſtrium. ¶ Origanum, apium, equapium, cacuminibus perdurant, amiſsis reliquis. Ruta etiam affligitur atq; mutatur.

¶ Omnia quæ perpetuò virent, folijs anguſtioribus ſunt, & pinguedinẽ quandam ſuauemq́; olentiam reddunt Sed hæc quoq; non ſemper eadem durant, verum alia proueniunt, alia exareſcũt, idq́; circa æſtiuum ſolſtitium.

¶ Nonnulla quanquam ſua natura ſemper virere nequeũt, tamen ex loci cauſa folia nunquam dimittunt, vt quæ in Elephantino agro & Memphi proueniunt, &c.

Aut folia abijciunt. Omnes quidem au-

tumn.

tumno & per autumnum, ſed aliæ

Ocyus. ¶ Decidunt ſorbo vniuerſa, cæteris paulatim, Plinius.

Tardius, vt quædam etiam ab hyeme occupentur.

¶ Quædam germinant præmaturius, & tamen tardius folia dimittunt, vt amygdala. Quędam ferè germinant, nec tamen tardius abijciunt, vt morus.

¶ Regio ſolumq; madidum ad perdurandum conferunt. In ſiccis & omnino tenuibus locis natæ, prius folia deperdũt, & veteres priuſquam nouæ: quædam & antequam fructum percoquant, vt piri ſylueſtres.

Folia aut ſunt

Sibi diſsimilia, vt quæ

Noua orbiculantur, veterata in angulum exeunt (in quod omnium mutatio deſinit) vt populi, crotonis.

Edera contra.

Vertunt partes ſupinas mox poſt ſolſtitium æſtiuum

Olea

Tilea

Vlmus

Populus.

Sibi ſimilia, vt in cæteris arboribus omnibus.

Ampla ſeu lata: viti, fico, platano.

Anguſta, oleæ, punicæ, myrto.

Rara, vt pino, abieti, cedro, σπανόφυλλα, Plinius τριχόφυλλα legit, vertit enim capillata, pino, cedro. Rara verò inferius, vt ſequetur.

Carnoſa, quia conſtant pulpa

In rotunditatem

Cupreſſo, myricæ, Arboribus,

Cneoro, ſtœbe, Fruticibus,

Sedo, polio, Herbis.

In latitudine, vt betæ, braſsicæ, rutæ.

Harundinacea, καλαμόφυλλα, vt palmę, coici, cæteriſq; ſimilibus, quæ folijs angularibus conſtant, vt harundo, gladiolus, butomus, & cætera paluſtria. Horum folia quaſi ex duobus conſtare videntur, mediumq; veluti carinam habere, vnde & cæteris meatum medius amplus porrigatur.

¶ Omnia folia parte prona ſupinaq; inter ſe diſtant: ac cæterorum pars ſupina viridior leuiorq; eſt: neruulos enim & venas in pronis habent, vt manus. Oleaginorum verò pars ea ipſa candidior, minuſq; leuis. Edera quoq; frondes lęues

ſupernè

superne habet (Neruos callum & articulos superius habent, incisuras verò subter, vt manus humana, Plin.)

¶Omnium folia quotidie ad Solem oscitant, interiores (inferiores, pronas) partes tepefieri valentia, Plin. Theoph. vt sæpè dubium sit vtra pars potius ad ramulum vergat, &c. Theoph.

Differunt figura

Angularia, γωνιόφυλλα. Vide Harundinacea.

Orbiculata, vt piri.

Oblonga, vt mali.

In acutum producta, & in angulum depressa, vt similacis, εἰς ὀξὺ προήκοντα, καὶ παραγονύζοντα. Plinius vertit angulosa ederæ.

Multifida & quasi serrata, ἔυσχιστα, καὶ οἷον πριονώδη, vt abieti, filici. Insecta pectinum modo, piceæ, abieti, Plin. Vitis quoque aliquatenus fissa, (σχιστὰ) laciniata & (vt ita dixerim) cruciformia σκολοπώδη.)

Insecta, (ἐντομὰς ἔχοντα) vt vlmi, roboris, coryli.

Cum extrema, tum lateribus sinuata (πα

ἐγκαθίζοντα, vt ilicis, roboris, ſmilacis, rubi, paliuri. (Sinuoſa toto ambitu robori: ſpinoſa cute, rubo, Plin.)

Extremitate pungentia, pini, laricis, abietis, cedri & cedriæ. (Plinius legit agriæ, id eſt aquifoliæ.)

Spinas pro folijs arborum nu͂lla habet, ſed inter ſuffrutices φυλλάκανθα.

Acorna.

Drypis.

Acanus.

Et omne ferè genus ſpinoſorum. His enim omnibus loco folij ſpina oritur. Quod ſi quis hæc folia eſſe negauerit, carere folijs ea omninò ſequetur, vt quædam aculeata quidem ſint, folium verò habeant nullum ceu aſparagus.

Differunt pediculo, alia enim

Habent

Longum, vt vitis, edera.

Breuem,

Tremulum, vt populi folia, quæ & ſola inter ſe crepitant, Plin.

Adnexum, vt platanus, vitis.

Quaſi infixum, vt olea.

Carent, vt ſcillæ, bulbi, ἄμισχα.

Prodeun-

Prodeuntia ex

Germine, plerisq;

Ramis

Caudice, vt robori.

(Caule, in suffruticibus quibusdam & herbis.)

Radice illico, oleribus plerisq;, vt intybo erratico, cæpe, allio, & bulbosis omnibus, quorum non solum quod primò oritur, verumetiam caulis omnino sine folijs est. Quorundã folijs iam perfectis caulis assurgit, vt lactucę, ocymi, apij & frumentorum. Item nonnulla ex his caulem primò mitem, post horridulum spinis gerũt, vt lactuca & cuncta folia spinosa redduntur. Atq; etiam magis in fruticum genere, vt rubus, paliurus.

Mali quodam in genere parua medijs pomis emicant folia, interim & gemina, Plinius,

Multa, pauca.

Lata, Angusta.

Plinius aliter: Iam densa ac rara, semperq; lata rariora.

Ordinata, Myrto. Inordinata plerisq; alijs, (pomis, Plinius.)

Concaua, in genere olerum, cępa, gythyũ.

Aſpera, Læuia, Aculeata. Sine aculeis.

Fructum interceptum gerentia, vt laurus Alexandrina quę fructum ſuper folijs gerit.

Ramuloſa, vlmo, & cytiſo, Plin.

12. Arbores differunt ſeminibus. Theoph. lib.1. cap.18. Plin.15.28. ¶ Semen partium omnium poſtremum eſt: hoc humorem caloremq́; inſitum in ſe habet: qui cum deſierint, ſemen infœcundum ſicuti vrinum ouum relinquitur.

Quorundam ſemen protinus poſt tegmen ambiens ſubeſt, vt palmæ, nucis, amygdalæ, quibus ambientia plura vtique ſunt, ceu palmæ.

Quibuſdam caro & nucleus interiacent, vt oleæ, pruni. ¶ Huic diſtinctioni fortè eadẽ eſt, * quæ paulò poſt ſequetur: Semina (inquit) quibuſdam protinus carnoſa, ceu illa quæ nucum & glandium genere cõprehenduntur. Quibuſdam caro in nucleo eſt, ceu oliuæ, lauro & alijs.

Hæc ſunt obſcura.

¶ Hæc obſcuriora videntur: & nihil tale lego apud Plinium.

Non deſunt quibus in nucleo tantùm, vel nucleacea & quaſi retorrida cõſtẽt, ceu cnico & ſimilibus: necnon & multis oleribus.

oleribus. Palmæ quidem euidentissima. Cauitatem enim nullam habent, sed tota plena atq; persolida sunt: quanquam his quoq; humor quidam calorq; inest.

Semina quædam

Includuntur

Siliquis λοβοῖς, vt

Annua quædam.

Legumina, & sylvestriũ alia cõplura.

Arbores, vt siliqua, cercis & colœtia, circa Liparam.

Folliculis, ὑμέσι, ex annuis quædam, vt triticum, milium.

Vasculis, ἀγγείῳ, ἐναγγειόσπερμα, vt papauer & similia: nam sesamę modus quidam peculiaris est. ¶ Nullum in vasculo semen arboris est, nisi conum vasculum dixeris, quod absolui de fructibus potest.

Nuda

Sunt, vt olerum pleraq;, anethum, corianisum, fœniculum, &c. γυμνόσπερμα.

Arborum nulla semine nudo est, sed obducto aut

Carne

Crusta vel cute pelliculari ceu glãs & euboicum (id est iuglans.)

Lignosa, ceu amygdala & nux (auellana scilicet.

Congesta atq; promiscua, ἀθρόα μετ᾽ ἀλλήλων. Et horum quædam

Putamine aliquô communi aut tunica continentur, vt punicæ, mali, piri, vitis, fici.

Nullo communi (tegmine) includuntur: vt ex annuis spicata, nisi quis spicam ipsam ambiens quoddam esse putârit. Quod si ita sit, racemus quoq; in se habebit, & reliqua quæ racemata æduntur, quæq; vniuersa ob fertilitatem virtutemq; soli prodeunt: quemadmodum in Syria & alibi oleas fructificare affirmant.

Discreta atq; distantia (διεστῶτα καὶ σχεδόν:) vt cucurbitæ, cucumeris: & inter arbores, fici, mali. (Sed ficum & malum inter ea etiam numerat quæ congesta aliquo communi tegmine continentur.) ¶ Plinius videtur pro hac diuisione hæc verba posuisse: Quædam inter se densa, vt vuæ, sorba: quæ ramos circundata ex omni parte vuarum modo degrauant. Alia rara, vt in persicis. Quædam aluo continentur, vt granata.

Dependent alia congesta

Pedicule vno & singulari, vt de racemis

spicisq;

ſpicisq́; diximus (vuæ omnes in ſcapo vno,&c. grana in vna ſpica.)

Secus, vt grana punici, vbi vnumquodq; ſemen ſeorſim acceptum, principium annexus propriũ habere videtur. In ficubus id minus euidens eſt, quòd earum grana nimio humore conculcentur: Qui quidem humor in eis vnus granis omnibus communis eſt: in punicis verò ſu⁹ cuiq; grano peculiaris humor inhæret.

¶ Plinius hunc locum, ita voluiſſe reddere (aut ſaltem imitari) videtur. Dependent alia pediculis, vt pira. Alia racemis, vt vuæ, palmæ. Alia & pediculis & racemis, vt ederæ, ſambuci. Alia ramo adhærent, vt in lauro. Quædã vtroq; modo, vt oliuæ: nam & breues pediculi & longi. Hæc ille. Sed pręter Theophraſti ſententiam: fructuum enim hæc potius quàm ſeminum diſtinctio eſt.

¶ Differentiæ ſecundum figuras totaſque formas omnibus ferè exploratæ habentur, vt explanatione nõ egeát. Vnũ hoc dicemus, quòd fructus nullus rectilineus, neq; angularis.

13. Arbores differunt floribus. Sunt autem alij, Cap. 21. lib. 1.

Lanuginei, χνοώδεις: vt vitis, mori, ederæ.
Foliati, φυλλώδεις: vt amygdalæ, mali, piri, pruni.
Grandes ſatis, (vt cucurbitis.)
Puſilli, vt oleaginei, quanquam foliati.
Vnicolores Bicolores.
¶ Arborum quidem flores pleriq; vnicolores & candidi ſunt, punicæ tantùm phœniceus, & amygdalis quibuſdam rubicundi. Ex vrbanis alia nulla bicolor: & ſi quæ ſit, ſylueſtris fuerit, vt abies, cui flos croceus. ¶ Annorum flores pleriq; bicolores exeunt, & duplices, (διανθεῖ.) Duplices dico, quòd in flore alterum florem inſidentem mediũ gerunt, vt roſa, viola nigra, lilium.
Nonnulli folio vno emergunt (μονόφυλλα,) deſcriptionem tantùm plurium oſtendentes, vt flos iaſionæ, &c. Oleæ quoq; flos penè talis eſt.
Copioſus & creber eſt punicæ, & amplitudinem ſui quodammodo poni æmulatur.
Plantarum congenerum aliæ
Florent, vt palma mas.
Non florent, vt palma fœmina, quæ protinus fructum promit.
Simplices & ſteriles, ceu

Cucu-

Cucumerum, qui postremis sarmentorũ emergunt.
Mali medicæ, illi qui velut colum quandam in medio non habent.
Genus etiam vitis quoddam & punicæ, fructum perficere nequit, sed ad florem vsq; generatio tantùm peruenit.
Differentes situ, nam alia, cap.22.
Florem circa fructum ipsum producunt, vt vitis, olea: cuius postremi flosculi perforati spectantur.
Complura fructũ in medio floris tenent.
Super fructum ipsum florem insidentem emittunt, vt punica, mâlus, amerina, prunus, myrtus. Et in fruticum genere rosa, maiorq́; pars coronariarum: semen enim sub floribus habent, quòd potissimum in rosa conspicitur.
Simili modo & herbaceorum nonnulla, vt gith, (anthemion.) Et in olerum genere pepo, cucurbita, cucumis. Omnibus enim flos in postremo fructus, & crescentibus fructibus flos diu infixus seruatur.
Cum seminibus ipsis flores ædunt, vt acorus, cnicum. & omnia quæ florem folio numeroso producunt. (πάντα τὰ ἀνθώδη.) Singulis enim seminibus singulos flores annexos gerunt.

Peculiari quodam modo florem in totis fructibus habent, neq; postremis insidentem, neq; in singulas partes ambientem, sed in medijs inculcatum, nisi fortè concerni nequeat propter lanuginem: ceu edera, morus.

14. Arbores differunt fructibus, quos gignunt, aliæ ex

Surculis

Nouellis, vt ficus & vitis.

Annotinis, vt olea, punica, mâlus, amygdala, pyrus, myrtus, omnesq; ferè similes.

Vtrisq;, vt mali biferæ, & si quæ alia bis fructificat.

Caudice, vt morus Ægyptia: quam tamen alij ex grandibus ramis fructificare aiunt.

Grandibus ramis, vt siliqua arbor, quæ ficus Ægyptias producit.

Cacuminibus, ἀκρόκαρπα: plura ex alijs quàm ex arboribus, vt

Frumentorum quę spicā pariunt.

Fruticū, erica, piræa, amerina.

Olerum, quibus radix capitata.

Lateribus, πλαγιόκαρπα.

Parte vtraq;, tam arborum quædam, vt

olea aliquando, quod copiæ indicium esse fertur: quàm olerum, blitum, attriplex, brassica. Palma etiam fructũ quodammodo cacumine gignit, vt & folia & germina.

¶Fructuum differentias secundum odores, sapores, & consistentiam: quære supra, vbi inter partes similares primas de humore diximus.

Finis diuisionum in primum Theophrasti librũ, de historia plantarum, anno 1552.

TABVLA DE FRVCTIBVS ARborum, *ex Plinij lib. 15. cap. 24. potissimùm:*

Fructus arborum aut sunt foris
Carnosi, vt
Poma in genere dicta, (ὀπώρα.)
Mâla tum reliqua, tum cotonea per excellentiam μῆλα dicta: & in alijs generibus, persicum, medicum siue citreum & punicum: cuius tamen non caro sed acini, nec foris, sed intus, edendo, sicut & citrei, nõ quod foris est, sed pars interior succo &

carne constans, edi solet, &c. Cotoneorum alia mâlis, alia piris propiora sunt.

Pira, pruna, è quorum genere & Armeniaca sunt.

Mespila, sorba fructus Perseæ.

Ficus communis, Cypria, Ægyptia (an ad Mora?) Palmulæ & muza dicta.

Myxa (& Sebesten.)

Aliud corpus est terrestribus fragis, aliud congeneri eorum Vnedoni.

Cerasa medio inter baccas acinosque genere.

Mora

Arborũ, cõmunia. (An alia Ægyptia?)

Ruborum, communis, chamæbati, Idæi duplicis.

Acini, vt vuarum, ederæ, sambuci, (Ribes vulgò dicti, &c.) Punici mali acini soli & interius sunt & angulosi: nec cutis vlla singulis, præter communem, quæ est candida, totisque succus & caro est, ijs præcipuè quibus paululum inest ligni.

Baccæ, vt oliuæ, lauri, corni, myrti, lentisci. Aquifolij quidem & spinæ (albæ nimirum hodie cognominatæ) sine succo. ¶ Baccæ & acini quid differãt

non

non satis explicauit Plinius: sed videntur acini complures simul iungi, minores plerunq; & succulenti: baccæ pauciores & ficciores ferè, &c. Germanica lingua discrimen non habet. De baccis vide plura apud Plin. lib. 15. cap. 28.

Medio inter baccas acinosq; genere, pomis adnumerauimus. ¶ Taxi fructus sui generis est. ¶ Frutices pleriq; acinos ferunt, pauci fortè baccas.

Duri, & ceu crusta operti, testâue.

Nuces

Iuglandes

Auellanæ (Pistacia.)

(Balanus, Myrepsica.) nux muscata vel myristica, simili iugládiũ, operiméto.

Amygdalę, tenuiore sed simili iuglandium summo operimento secundo putaminis (ligni scilicet.) Nucleus dissimilis latitudine & acriore callo. ¶ Persicum fortè inter poma nucesq; ambigere dixeris.

Nuces pini aliarumq; coniferarum: & oxyę vulgo fagi: Nux cupressi, picee, pinastri, piceastri, &c. coni potius quàm nuces dici debent.

¶ Hæc verè ostracodermis animalium conferri possunt, ob testam duriorem. ¶ Nux Indica, Nux vomica.

Glandes : quarũ minus dura eſt cruſta, ceu malacoſtracis animalium. Glandi ferarum arborum diuerſæ ſunt ſpecies, vt quercus, robur, eſcul⁹, cerrus, ſuber, ilex, fagus veterum Grecorum.

Nuces vocamus & caſtaneas, quanquã accommodatiores glandium generi. Armatum echinato calyce vallũ, quod inchoatum in glandibus, Plinius.

Balanus cognomine myrepſica, inter nuces eſt.

¶ A nucum natura haud procul abeſſe videtur & predulces ſilique, niſi quod in ijs cortex ipſe manditur, Plinius. vulgò S. Iohannis panem vocant. Huc & ſiliqua Ægyptia vel atra quibuſdam cognominata caſſia hodie medicis, pertinet. Arbores quidem tam paucæ ſiliquas gerunt, de vna & altera tantùm Theophraſtus ac Plinius id prodiderunt, nempe Colutea, ni fallor : ſed Anagyris quoque & laburnum ſiliquas habent: & Acacia. Sicut & in pappos abire fructum, ſoli arborum coggygriæ Theophraſtus: quod tamen in vite ſylueſtri & in cotino nos obſeruauimus.

TABV-

TABVLA DE IIS QVAE E RObore enaſcuntur, ex lib. 9. Theophraſti hiſt. Cap. 8. & 9.

Robur, δρῦς, arborum omnium præter fructum ſuum alia plurima gignit, vt

Gallam

Paruulam, (& læuem)

Reſinoſam aliam & nigram.

¶ Galla deterrima ex robore : ſignum eius quòd cauernæ translucent, Plinius.

Mori ſpecie quiddam durũ & fractu difficile, id tamen rarum.

Αἰδοιώδες, id eſt, effigie colis quiddam, quod cũ perficitur, durũ quid parte emicãte & perforatũ, & tauri caput quodammodo æmulans profert: id perruptum nuclei oleæ ſpeciem initium oſtendit.

Pilum, πῖλον. Hic pilula eſt lanacea, σφαιρίον ἐριώδες, Plinius videtur legiſſe καρυῶδες. Mollis, ſed nucleo (περιπυρηνίῳ) durior, qua in lucernarum luminibus vtuntur. Flagrant enim probe, vt galla nigra. (Naſcuntur in eo & pilulæ nucibus non abſimiles, intus ha-

bentes flocculos molles, lucernarũ luminibus aptos: nam & ſine oleo flagrat, ſicuti galla nigra, Plin.)

¶ Pilulam comigerá, cætera inutilem, verno autem tempore ſucco melligeno inficientem tum tactu tum guſtatu.

Pilulam aliam in ramorum alis ſine pediculo, concauoq́; ſeſsilem, peculiarem, verſicoloremq́;. Nam eminentes quoſdam vmbilicos candicantes, vel paſsim variantes nigris maculis habet: partem mediam cocci tinctura infectam ſplendidamque oſtendit. Aperta, nigra & putricans cernitur. (Φύει δ' ἐν ταῖς μασχάλαις τῶν ῥοπῶν ... ἕτερον σφαιρίον ἄμισχον καὶ κοιλόμισχον.) Gignunt & alæ ramorum eius pilulas, corpore non pediculo adhærentes, candicantes vmbilicis: cætera nigra varietate diſperſa. Media cocci colorem habent. Apertis amara inanitas eſt, Plin.

Pilulam è folijs cõuolutam, compreſſam atq; oblongam.

Pilulã ſuper folijs tergo adhærentẽ, candicantem, translucidam & aquoſam dum tenera eſt. Hæc etiam muſcas interdum intus continet, veniensq́; ad incremen tum

tum iustum, in modum læuis paruulæ gallæ indurescit. Sed hæc rarenter adnascitur. (Et in folio rubente aquosos nucleos candicantes, &c Plin.)

¶Pilulę diuersę (σφαιρία) quinq; generũ & cachrys sexta. Sed & cætera omnia (pręter lapillum fortè) pilulę dici posse videntur à figura.

Lapillum, pumiceũ ferè, (κισηρoειδῆ) sed raro. (Aliquãdo & pumicos gignit, Plinius.)

Horũ quædam Gaza obscurius transtulerat. Transtulit & Pli. 16. 7. sed quædã omisit: in quibusdam differt, vt annotauimus.

Ferunt robora & cachryn, (quæ postquã folia decidêre, hyeme durat in platano quoq;, nuce, tilia, picea, larice, abiete.) Est autẽ pilula in medicina vrendi vim habens, &c. Plin. An cachrys etiam flos quercuum?

Fungi è radicibus & iuxta radices.

Viscum. Sed hæc duo, fungi & viscum, cũ alijs etiã arborib. cõmunia habẽt, Theo.

Item mel & apes teste Hesiodo. Nascitur aũt hic melleus humor cœlo cadẽs, nec alijs magis insidet frondibus, Theoph. Videtur aũt drosomeli, id est, mannam intelligere.

Quin & cremati roboris cinerem nitrosum esse affirmant, Theoph. interprete Gaza. Sed Græcus textus habet, ex robore cremato nitrum fieri. Gaza pro κατακολουθῇ rectè κατακαυθῇ.

DE COLLECTIONE STIRPIVM IN GENERE.

De colligendis stirpibus ex præfatione Dioscoridis.

NTE omnia curandum est, vt tempestiuè legantur & seruentur omnia. Ex hac siquidem obseruatione efficacia sunt aut euanescunt medicamenta omnia. Serena itaque tempestate colligi debent. Refert enim magnopere ne à siccitate aut imbribus legantur: & vt è montanis, ventosis, frigidis, nec vliginosis locis, potius quàm contrarijs petantur. Nam quæ in campestribus, vliginosis, vmbrosis nec vento perflatis proueniunt, plerunque ignauiora sunt: Multóq; magis quę non sua tempestate & importunè lecta fuerint, aut infirmitate distabuerint. Nec ignorandum illud etiam, sæpenumero hæc ipsa loci proprietate & anni temperamento, ocyus aut serius in integram ætatem absolui.

EX EPISTOLA HIPPOCRATIS *ad Crateuam.*

Tu quo ad fieri poteſt, nobis montanas maximè & in altis collibus naſcentes herbas radicitus reſeca. Sunt enim aquoſioribus ſolidiores & acriores, propter terrę denſitatem & aëris tenuitatem. Nam quod attrahunt frigidius eſt. Conare tamen vt etiam de his quæ circa ſtagna naſcuntur, & de paluſtribus, fluuiatilibus aut fontanis, flores colligas: quas ſanè debiles, & exolutas, ac dulcis ſucci eſſe ſcio.

Et inferius, Sed & herbis multa reptilia venenum immittunt, & hiatu ſuo internæ ipſarum teneritudini adflictionem pro auxilio inſpirant. id quod latet, niſi ſanè nota aliqua aut macula, aut odor ferus & grauis, rei factæ indicationem fecerit.

DE COLLIGENDIS HERBIS, EX *lib. 1. pharmaco. Iac. Syluij.*

Ex herbis plurimæ ſolùm virides in vſum recipiuntur, dum hæ vel harum ſucci in ſyrupos coquuntur, & in apozemata, clyſteres, fotus, cataplaſmata, & alia id genus, in quos vſus poſtremos quouis tempore leguntur. In ſyrupos autem, vel formam aliam toto anno ſeruandá, ſunt legendæ quando ſunt efficaciſsimæ, cum ſcilicet florent,

aut etiam ſemine iam plenæ ſunt, vt fumaria, calaminthe, & aliæ ex ſequentibus in ſyrupos vel alia compoſita diu ſeruanda recipi ſolitæ. Nam fumariam florentem veris initio, ſemine autem plenam veris fine legit Meſues.

Quòd ſi herbæ nec caulem, nec florem nec ſemem edunt, vt adiantum omne, aſplenium, legantur in foliorum vigore: quando ſcilicet maxima & virentiſsima ſunt.

Quædam dum florent aut ſementeſcunt quia lignoſæ ſunt & exuccæ, ante id tempus in vſum trahuntur, vt beta, braſsica, cichorium, chondrilla, eupatorium, lapatha, plantagines, verbaſcum, verbenaca.

In quo virium vigore etiam ſunt colligendæ quæ ſiccantur, & in vſus medicorum varios anno etiam toto ſeruantur, vt abſinthium omne, adiantum omne nobis (quibus enim abundat, virens & vigens vſurpatur) anethi coma, betonica, carduus benedictus, cichorium, centaurium paruum, calaminthe, menta, chamædrys, chamæpitys, eupatorium, eufragia, fumaria, hyſſopicoma, marrubium, maiorana, origanum, polium, pulegium, ruta, roſmaris, ſaluia, (licet hæ duæ etiam ſine floribus ſint efficaces) ſcordium, ſplenium, thymum, thymbra,

verbaſcum. Aut ſaltem cum vigent folia magnitudine, odore, colore, præſertim quæ cacumini ſunt propiora.

Abſinthium vere legit Meſues ad ſuccum & aquam inde ſtillandam, flores eiuſdem æſtatis initio, hic autem æſtatis fine vel etiam autumno. Eupatorium quoq; legitur & ex eo ſuccus exprimitur in fine veris, Meſuæ. Siccantur autem in vmbra magis, niſi quæ ſunt caule craſsiore, aut folio humidiore, & ob id apto putreſcere. Vbi probè ſunt ſiccatæ reponuntur, vt radices, ſed minus diu ſeruari poſſunt, ob id quotannis mutandæ, Hæc Syluius.

De herbis colligendis, ſiccandis, & reponendis ex Matthioli commentarijs in præfatione Dioſcoridis de materia medica.

Demetendi tempus, recondendi locus, perdurandi terminus obſeruandus eſt, tum in ſtirpium, tum etiam animalium partibus, vt in hirci ſanguine, lupi iocinere, inteſtino, ac etiam ſtercore, vulpis pulmone, apri veſica, anguium ſenecta, alijsque conſimilibus. Aſſumantur igitur hæc omnia eo demum anni tempore, quo magis ſuis viribus ſunt præ-

ditæ,

ditæ, nullo planè modo neglecto temporum ratione, quibus singula decerpi postulant. Neq; enim damnandi sunt, qui in quibusdam plantis colligendis quædam decreta tempora, nonnullosq; errantium syderũ aspectus obseruant: quippe quod apud graues auctores scriptum inuenerint, pœoniæ radices contra comitiales non esse euellandas, nisi decrescente luna. Quæ quidem opinio non prorsus reprobanda videtur, nec ad ineptas incantationum, aliarumque vanitatum, quas stultè (vt ait Galenus) prodidit Pamphilus, comparanda. Nam cum inferiora terrestria à superibus cœlestibus gubernentur, & regantur, fieri maximè potest, vt luna, vt quæ cæteris errantibus sideribus est nobis magis proxima, motuque velocissima, maximam cum plantis omnibus, ac rebus quibusuis alijs habeat rationem, tum cùm augetur, tùm etiam cum minuitur singulis mensibus. Quamobrem non temerè à Galeno proditum est, alyssum herbam tantùm Sirio ardente ad canum rabiosorum morsus esse euellendam, sicuti etiam fluuiatiles cancros ad idem peridoneos. Quo etiam tempore captamus scorpiones, atque anchusa radice constat sanguineo succo madente. Quemadmodum & stirpes,

quibus facultas excalfaciens insit, perpetuò in locis calidis ac siccis demetere conuenit. Quocirca Hippocrates ad Crateuam scribens: Adnitere inquit, quantum potes, vt nobis montanas maximè, & in altis collibus nascentes herbas à radicibus reseces: quandoquidem hæ firmiores, atque acriores sunt ijs, quæ aquosioribus nascuntur locis: idque quod in montibus terra sit densior, & aër tenuior, nam quod attrahunt, frigidius est. Quin etiam dabis operam, vt flores ex his herbis etiamnum decerpas, quæ circa stagnantes aquas, paludes, fluuios & fontes prodeunt, quas sanè debiles & exolutas, ac dulcis succi esse scio. Hæc Hippocrates.

Herbæ similiter atque radices, legendæ sunt, siccandæ ac asseruandæ, his tamen demptis, quæ tum in medicinæ vsu, tum in cibis, tum etiam in obsoniorũ condimentis quotidie virentes vsurpantur, veluti lactuca, intubus tam domestica, quàm agrestis (cichorium appellant) portulaca, buglossum, beta, atriplex, blitum, brassica, viola nigra, malua, helxine, linozostis, ocimum, apium, hyosciamus, sedum, plantago, asparagus, acanthus, & aliæ complures. Atq; non solùm refrigerantibus herbis, verum etiam excalfacienti-

cientibus recentibus vtimur: plerumque enim ex calida poteſtate præditis, virides ſiccis præponimus, præſertim vbi minus calfacere ſit opus: ſiquidem humor in virentibus exuberans earum calorificam facultatem haud parum demulcet. Cuius quidem claſsis habentur, amaracus, eruca, naſturcium, menta, abſinthium, thymus, ſatureia, ruta, calamintha, ſiſymbrium, pulegium, abrotonum, & id genus permulta.

Sunt præterea & alia, quæ demetiri expetunt, cum primum floribus ornantur, vt centauriũ minus, viola purpurea, origanũ, ſymphytũ petræum, pulegiũ, ſerpyllum, amararacus, polium, thymus, chamedrys, chamæpithys, anthemis, chryſanthemum, ſtoechas, hyſſopum, fumaria, aliæq; conſimiles plantę, quas ne longior, quã par ſit, eſſe videar, ex induſtria prætereo. Hæc igitur omnia ſerena cœli conſtitutione, non nubibus, non imbribus infeſtis imprimis colligantur oportet. Deinde terra expurgata, atque alijs aduentitijs excrementis amotis diligenter in vmbra ſiccentur. Niſi ex eo genere habeãtur, quæ caulis craſſitudine, vt in acantho: vel foliorum lentore, craſsitie, & humoris exuberantia, vt in portulaca, & crithamo, omnino inſolari expetant, quandoquidem ſi

eiusmodi herbæ in vmbra siccandæ reponantur, dubio procul situ obducentur, & putrescent. Cæterum vt rectè exiccatę fuerint, decusso puluere, in sacculis ex corio, vel ligneis capsulis, recondantur, ac diligenter claudantur, ne earum vires euanescant. Qua in re errant seplasiariorum pleriq;, qui herbas iam siccatas in fasciculos digerentes ad officinaria laquearia suspendunt, vbi non solùm breui viribus destituuntur, aëris ambientis exuctione, ac ventorum perflatu, sed etiam puluere, & aranearum telis obsidun-tur, quin etiam muscarum stercore, quę illis die noctuq; insident, labefactatæ nigricant. Neque verò planè laudibus efferendi sunt ij, qui in linteis sacculis, ipsisque textura admodum raris eas trabibus appendere consueuerunt: quippe ęstiuus aër in ipsos pene trans, quicquid boni inest, absumit & abolet, quin etiam puluere obsitæ corrumpuntur, & contabescunt. Idcirco vt tam herbæ, quam radices suas integras asseruent facultates, nihil quidé pręstantius, quá eas capsulis tiliaceis, vel piceis, vel fictilibus, diligenter clausis reponere, vt docet Hipp. ad Crateuam his verbis scribens. Omnia medicamenta, quæ succi & liquoris fluidi sunt, in vitreis vasis ferantur: quæ verò folia, aut flores,

res aut radices sunt in fictilibus nouis probè obturatis, vt ne ventis perflata, medicamenti vigorem, veluti in animi deliquium collapsa, amittant. Quod si Hippocrates in recentibus obseruandum pręcipit, id maximè in siccis fieri operæprecium erit. Hactenus Matthiolus.

Sunt quæ in mensis alicuius initio aut fine potissimum florent aut fructificant, quæ nos tamen in tabulis duodecim mensium simpliciter enumerauimus. Itaq; cogitandum est non raro fieri vt quæ in męnsis alicuius initio florere solent, circa finem aut medium etiam mensis præcedentis appareant: & rursus vt quædam à præcedentis mensis siue ad principium aut medium sequentis differantur.

Pulmonaria tota æstate in quercu arbore & saxosis locis inuenitur.

Succus ex herbis colligēdus in noua caulium productione, eodemq; modo ex folijs: liquores lachrymæque sectis integra ætate caulibus excipiendi, Diosco.

DE FLORVM COLLECTIONE *& repositione ex eodem Matthiolo.*

Flores non secus atque reliquarum plan-

tarum partes,eo tempore colligendi sunt, quo magis suo in vigore consistunt,non autem cum iam flaccescentes decidui euanescunt. At capparum flores muria asseruandi anteaquàm se explicent,decerpuntur:rosarum verò cum non planè exciccati visuntur:cæteri deinde cum omnino expansis folijs patent. Verùm cum maiori ex parte omnes flores ferè sint herbis fragiliores, molliores & tenuiores,idcirco tantum abest, vt in sole siccandi sint,vt ne quidem in vmbra, si calida vel eminentia fuerint loca: quippe, vt solis feruore, sic & aeris calore nimio exoluuntur. Siccentur igitur in locis temperatis,quo tempore sæpius reuoluantur , ne situm contrahant,adhibita etiam cura,ne siccinatiuum colorem perdant, quandoquidē certum est flores,qui inter siccandum à proprio colore degenerant,nullius esse in medicina vsus. Siccantur autem probè vbi substratis linteaminibus sparguntur , & ijsdem lenibus operiuntur. Flores itaque in vniuersum sicci ad annum duntaxat edurant, etsi anthemidis,centaurij,chrysanthemi,millefolij,spartij, & rosarum flores etiam longiori asseruentur tempore, si ligneis arculis optimè inclusi diligenter recondantur. Matth.

De floribus legendis ex Syluio.

Flores

Fores legantur cùm maximè vigent, cœlo ſereno, vt capparis in gemma, roſa expandi cœpta legatur : reliqui ferè aperti, ſed haud ita pridem : & ex quibus vis nondum exhalauit, nec folia tenuentur, & ſint decidua.

Siccantur ſole vel aere calido, magis, minus, pro varia ipſorum natura, quidam ſiccandos volũt donec ex ponderibus decem vnicum ſuperſit, minus autem ex montanis floribus quàm ex campeſtribus minuitur, Syluius.

Flores legi debent priuſquam decidan Dioſcorides.

De differentia florum ratione temporum anni, locorum, &c.

Plantæ plerunque pro peculiari aut loci, aut anni clementia maturius nunc, nunc verò ſerius, vt adoleſcunt, ita etiam florent: ſic in Germania omnia vno aut altero menſe tardius florere, quàm Neapoli, aut alijs locis calidioribus videmus. Sic ex Fuchſij monumentis Geranij ſpeciem primam, quam acum muſcatam appellari vulgò ait, Aprili menſe florere : in agro tamen Neapolitano ineunte Martio, ſingulis annis eandem florentem obſeruauit Maranta.

Anni etiam constitutio eandem rebus affert diuersitatem: Sic brassicas mense Decembri caules edidisse vidit idem Maranta, ac in flores erupisse: cùm vt plurimum vix Februario florere incipiant.

Quædam per hyemem flores & folia proferre solent: quædam bis per annum etiam florere, Dioscor.

Anni parte maiore florent multa quæ coluntur, hoc est verè, æstate & autumno, & quædam inclusa etiam hyeme, vt Caryophylli, leucoia, violæ dasypodes.

Menses omnes videntur aliquas in ipsis florentes proprias habere, excepto Octobre: & hyemalibus, Nouembre, Decembre, Ianuario & Februario, si tamen Februarius in alijs Germaniæ partibus mitior sit quàm Heluetię nostræ, proprios ei flores dixerim leucoij bulbosi, tussilaginis, thymelææ maioris quàm zylandt dicimus, quòd Februario florere incipiant licet in Martium extendantur.

Calendula & bellis minor locis calidioribus, toto fermè anno florentes inueniuntur.

Sunt quæ vno tamen mense florent.

Alia non vno aut altero mense tantùm, sed diutius, vt pentaphyllum, rhododaphne pu-

ne pumila siue herbacea.

Ocimoides, capsicum, bursam pastoris hyems superueniens diutius florere prohibet.

Quæ apud authores æstate florere legimus, aut fructificare, ad mensem Iunium & Iulium apud nos potissimum referemus. Maius enim aliqua ex parte vernæ, vt Augustus autumnalis constitutionis est, hic suo fine, ille principio.

Tota æstate florent.

Anagallides à Maio vsq; in autumnum.

Fraga vere & tota ęstate, inque maximam autumni partem. Hyoscyamus ferè per totam æstatem, præcipuè Iulio.

Phu. Ranunculi secundum & tertium genus apud Fuchsium.

Saxifraga pimpinellæ similis æstate in autúmnum vsq; floret.

Sideritis prima Fuchsij, folijs marrubij, Iunio floret vsq; ad autumni finem.

Symphytum magnum.

Autumnus velut alterum quoddam ver est, & multæ in eo florent, sed parcius incertiusque, quæ vere copiosius non solum herbæ, sed etiam arbores apud nos aliquando: hæc dum scriberet Gesnerus anno 1553. initio Octobris pyri arboris flores ad cum al-

lati fuerunt, vt ipſemet ſcheda manu ſua ſcripta, teſtatus eſt.

De florum differentia, ob cultum.

1 Anno 1556, cùm apparuiſſet cometa, ver fuit ſatis calidum, & flores pleriq; duabus aut tribus ſeptimanis præuenerunt.

2 Stirpes vetuſtiores, quæ in locis ſubterraneis, aut cellis vinarijs, aut alioquin locis tepidioribus aut hortis per hyemẽ ſeruantur, multò citius flores edunt, quâm recens & modò ſatæ plantæ.

3 Flores multiplices, **gefüllte Blũmen**, an & prius incipiunt flores emittere & durant diutius in ſuo genere? & hortenſia multa quàm ſylueſtria prius diutiuſq; ob alimenti copiam, ſi frigus & vmbra, & loci natura nõ prohibeat.

4 Nota, Quædam anno primo non florere, vt oluſatrum, fœniculum noſtrum: nam dulce floret primo.

5 Quæ primo anno florent, eodẽ pereũt.

6 Herbæ floribus multiplicibus, **gefüllte Blũmen**, plerunq; ſteriles.

7 Herbæ aliquæ abſciſſę, vel aliter læſę, denuò poſtea creſcunt & florent, ſed tardius.

8 An vbi in eodem genere albi, & aliorum colorum flores ſunt, albi præueniunt? in roſis, ca-

fis, caryophyllis, cyano, aquileia, ocimoide. &c,

9 Quæ seruntur, alia prius, alia tardius florent, prout vel autumno vel verno, vel veris initio aut fine aut etiã æstate sata fuerint.

Eorum quæ in hortis quotannis seruntur, vel citius vel tardius, maior ex eo ipso varietas est: & præstat scire quoto tempore à satione eorum vnumquodque floreat aut semen ferat. Cnicum Nouembri florere vidi, erucam etiam, nasturtium, fœniculum, sed rara.

10 Multum refert in vasis, vel in areis plantari: hæc ferè proceriora fiunt, vel citius florent. In vasis tutiora sunt ab animalculis infestis.

De nonnullis, quæ florent, semen verò non gignunt.

Sunt ex plantis quædam, quæ florent quidem, semen verò non proferunt, vt omnes ferè stirpes, quæ florem multiplicem emittunt, Chamæleuce quibusdam dicta, Arthritica, Viola Martia dasypus, Sambucus aquatica, Ranunculus, Cerasi genus vt sequitur: quoniam vis omnis consumitur in florem. Aquileia tamen, Calendula, & paucæ aliæ, semen ferunt.

Acer maius apud nos, ahorn: cuius generis arbores quædam etiam florem non ædunt.

Cerasi genus in syluis prope Scaphusiam vt audio flore magno, multiplici. Gfüllte wilde kriese.

Erica. Heid.

Fraxinus in quibusdam locis.

Arbuscula quædam innominata in ripis fluuiorũ quorundam, (Elzbeebre) odore nucleorum, persici ferè in folijs & cortice.

Pseudamomum sæpè apud nos. Nam in Gallia & Italia fructum maturat, vbi in hortis colitur. Nascitur apud nos sponte circa ripas & alibi, folijs vt ribes vulgaris frutex, quem etiam magnitudine ferè æquat. Pseudamomum autem esse, non piperis genus, vt quidam putant, ex veterum descriptione conijcio.

Salicem Homerus olesicarpon à sterilitate nominauit. In syluestri tamen latifolio genere pappos à flore auolantes loco seminis esse Tragus obseruauit.

Tamarix.

Thymus, cui flos pro semine.

Tilia syluestris.

Viola dasypus, gfülte viõnle.

Quæ

Quæ ſemen fructúmue ædant flore non antegreſſo (aut nucamento floris loco) nulla aut quàm pauciſſima ſunt, vt mali quædã apud nos (vt audio) & filix fortè. Omnino quæ nec florem nec ſemen (aut ſemen non manifeſtum) gerunt, toto anno virent pleraq;, nimirum quod ſuccus plantæ natiuus non conſumatur in ſemen: quæ verò ſemine abundant, vt ferulacea, & quæcunq; vmbellas gerunt in herbarum cenſu, hyeme ferè omnia intereunt, vbi ſemel fructum copioſè protulerint: quòd quædam primo ſtatim anno faciunt: alia in ſecundum aut tertium annum caulis germinationem & fructificationem differunt, vt in angelica noſtra obſeruatum eſt.

Sabina apud nos alicubi nec florem nec fructum oſtendit.

DE SEMINVM COLlectione.

Semina cùm ſiccari inceperint, legi debent antequam delabantur, Dioſcorides.

Semina deligantur matura omnia, benè habita, plena & corpulenta, & quæ naturæ ſuæ vires proprias habeant efficacíſsimas, & odorem, ſaporem, colorem, ſui generis

perfectissimum, si odoris, saporis est particeps. Sint præterea recentia, aut his proxima. Quæ enim diutissimè fuerunt reposita semina, & alia, vires habent imbecilliores. Syluius.

De seminum collectione & repositione ex Matthiolo.

Non minori studio colligenda sunt semina tam ea, quæ suis in stirpibus nuda innascuntur, vt lithospermi, fœniculi, anethi, & cari: vel vasculis, aut capitulis inclusa, vt papaueris, nymphææ, melanthij, hyoscyami, & ocimoidis: aut siliquis tecta, vt fabæ, ciceris, phasioli, dolichi, & lupini: aut corniculis recondita, vt fœnigræci, sertulæ Campanæ, sinapis & erucæ: aut varijs inuolucris contenta, quàm ea quæ circa medullam quorundam fructuum intus conduntur, quale est mali medici semen, aurantij, limonis, pyrorum, cydoniorum malorum, peponum & melopeponum, cucurbitæ & cucumeris. Veruntamen hæc assumere oportet, cùm fructus, à quibus eximuntur, suam maturitatem planè senserint: illa verò vbi herbæ iam siccæ, non amplius virent. Et quamuis multa reperiantur semina, quæ ad annum vltrà suas asseruent vires, ea tamen quotannis

annis renouare ſatius ac tutius erit, ſiquidē pauca ſunt, quæ inueterata rancorem non redoleant: quo fit vt calorem nanciſcantur extraneum, & ſibi non cōgenitum. Vbi igitur ſicca fuerint ſemina arculis ligneis reponantur in locis ſiccis: facilè enim cōtrahunt locorum humores. Hæc Matthiol.

Quæcunque fruticoſa (ὑγράδη) ſunt, qualis ſtichas eſt, trixago, polium, abrotonum, abſinthium, ſeriphium abſinthium, hyſſopus, aliaq; his ſimilia ſuis ſeminibus prægnantia legi oportet, Dioſcor.

DE COLLECTIONE ET CONſeruatione fructuum ex Matthiol.

Cæterum fructus, quemadmodum pruna, ſerica, myrti baccæ, cydonia mala, ceraſa quæ vulgò maraſcas vocant, corna, ſorba, ficus, punica mala, & alia id genus, quæ in medicinæ vſum reponuntur, operæpretiū eſt, vt maturi ex arboribus decerpantur: quanquam ſorba, vt ſiccentur, immatura decerpere conueniat. At animaduertendum eſt, quod vbi aſtrictione, & repreſsione ſit opus, fructus aſtringentes vt paululū potius immaturi, quàm ſecus, demetantur oportet. Porrò iuglandes, amygdalæ, piſtacia, nuclei pinei, & auellanæ non prius ex arboribus

excutiantur, quàm planè vltimum maturitatis gradum senserint. Id autem rectè cognoscitur, cùm extima inuolucra sponte sua dehiscunt, & arbore concussa vnà cum fructibus decidunt, alioquin insolatu contrahuntur & siderantur. Ex his igitur, qui siccati asseruantur, capsulis ligneis potius, quàm saccis recondantur, ne extraneos humores concipiant. Qui verò per annum recentes reponuntur, aut maiori ex anni parte perdurant, in locis siccis, minimè asperginem redolentibus appendantur, vt assoletde vuis, pyris, malis cydonijs & punicis: aut super paleas expandantur, vt fit cum malis, sorbis ac mespilis: aut hordeo vel milio sepeliantur, quemadmodum medica, & aurantia mala, Matthio.

Fructus legi debent, inquit Dioscorides, maturi.

Lentiscum arborem quæ mastichē fert, & triplici fructu tria tempora monstrat arandi, Germania ignorat.

Malus medica regionibus calidis per totum ferè annum, si cura adhibeatur, floret atq; fructificat. Citronen/limonen/ vnd pomerantzen.

Seminibus & fructibus omninò carent apud nos December, Ianuarius, Februarius

& Martius. Aprilis paucissima nec solita colligi (vt hepaticæ terrestris & cyclamini fortassis) profert.

DE RADICIBVS COLligendis.

Radices quas seruari oporteat, radicumque succos, & cortices, incipiente in plantis illis foliorum defluuio erui, excipi & auferri oportet: & per se puras locis sine humore, vt erunt, siccari: lutosas verò aqua prius lauari, Dioscor.

Et paulò antè, Sciendum ex herbarum [illegible]dicamentis durare ad multos annos so[illegible]um candidum & nigrum veratrum, reliqua ad triennium tantùm habere vsum.

De collectione radicum ex Syluio.

Radices omnes incipiente foliorum defluuio legendas, & cœlo sereno, censuit Dioscorides, cui in quibusdam Galenus & Auicenna & Mesues consentiunt, in alijs diuersa sentiunt. Sunt contrà quibus placet magis, radices esse legendas priusquam in caulem, folia, florem, fructum, semen, vis plantæ

propè tota erumpat. Defluentibus autem folijs, eas esse fœtis animalibus similes, hoc est, velut semianimes ac multum imbecillas, nisi si quæ tantum habebant virium, vt etiam earum satis retineant arefacto caule, vt scilla quomodo valida animalia etiam fœta adhuc robusta permanent, nisi dicas etiam in illis quæ viua & veteri radice repullulant saliuam vitalem plantæ velut sanguinem per caulem priusquam arescat, in radices, licet non totum, refluere, vt in arboribus fit.

Quouis tempore colligi possunt, quæ hominum cultu & satione crebra in omnem anni partem vegetæ incidunt, quales ferè sunt hortenses, alimentosæ, vt apij vulgaris, buglossi vtriusq;, betæ, lactucæ, intybi, oxalidis, raphani, napi, pastinacæ, sisari, cari, panacis, cepæ, porri, aliij: & præter has erraticæ, dauci, gingidij, caucalidis, ari, dracunculi, cyclamini, periclymeni, cotyledonis: nam hæ quinq;, vt bulbosæ quædam aliæ, etiam æstate siccatis folijs, plenæ sunt, & frequenter autumno regerminant, alimenti pinguis & crassi copia.

Quæ verò solius naturæ sponte crescunt, aut semel à nobis tempestiuè seruntur aut plantantur, ferè sunt optimæ solo aut vere, aut

aut (vt dixi) autumno, paucissimæ æstate aut hyeme.

Quin & hæ quas multis anni partibus communes diximus, sunt præstantiores cùm tempestiuè satæ adoleuerunt & vigent: alijs verò tẽporibus ignauiores, quando vi quadam & holitoris opera & irrigatione coguntur adolescere sub cœlo sibi parum propitio, quale æstiuum est ac autumnale & hyemale.

Sic vêre ipso quando primùm germinare incipiunt, nobis leguntur in annum inula (Augusto, paulò post) althæa, iris, acorus, symphytũ, ruscus, (Ellebori albi radicẽ vere colligit Aëtius) asparagus, petroselinum, apium, fœniculum, bryonia, cyperus, rubia, saxifraga, valeriana; eryngium, tormentilla, pæonia vtraq;, polypodium, gramen, lilium: nisi recentibus aliquando sit opus, sed quæ omnino erunt imbecilliores, quàm si quo tempore recentes colligi debent, in vsum venissent. Hæc omnia Syluius.

• Et rursus, Radices autem legendas cùm folia cadunt, etiam censet Auic. canone 2. & Platearius in Aristolochia: quædam tamen alijs temporibus Saladino leguntur, veris fine, aut æstatis initio, acorus, gentiana: aut mense Augusto, quando etiam spina

alba vulgò bedegar, ruſcus, bryonia, cyperus, iris, enula campana, dictamnꝰ vulgaris, pæonia, glycyrrhiza: vt Septembri peucedanum: Octobri cyclaminus recens & ſiccus efficax: Decembri eryngium, iiſdem leguntur. Hæc ille.

Quo tempore radices eruendæ, & quo pacto ad vſum reponendæ ſint, ex Matthiolo.

Radicum vires, ſicut & aliarum ſtirpium, partium, non eodem anni tempore æquè in omnibus reperiri: quandoquidem alia hoc tempore, alia verò illo humore prægnantes deprehenduntur. Tametſi non deſint, qui haudquaquam infirmis rationibus innixi, radices à terra eruendæ aſſerant ſemper autumno, cùm videlicet folia decidunt, & caules cõtabeſcunt: alij verò ineunte vere, priuſquam folia concreſcant: ſiquidem hiſce temporibus radicibus maior vis ineſt, quàm ceteris partibus. Sed vt ingenuè in hac re fatear, quid ſentiam, crediderim ego omninò maiorem ſucci vbertatem inueniri in his qui vere effodiuntur, quippe quòd plantæ nondum caules, folia, neque flores emiſerint,

emiserint, à quibus omnis radicum succus exhauritur. Sed & rationi consonum mihi videtur, autumnales radices omnes, tum paucioris, tum imbecillioris esse succi, quã vernales, quod scilicet pauco ante tempore & caules, & folia, & fructus ediderint. Non tamen inficiari velim, quod quæ vêre leguntur, copiosiore, quàm par sit, humore redundantes, illoque longè minus concocto eo, qui in autumnalibus habetur, putredini & corruptioni non sint magis obnoxia, præsertimq; si longo asseruentur tempore. Quare à Dioscoride animaduersa, is sanè iussit stirpium radices effodiendas esse, cùm stirpes ipsæ folijs exuuntur. Quod cum varijs anni temporibus eueniat, pro natura diuersarum plantarum, curam impendere oportet, vt suo tempore vnaquæque radix integrè, si fieri potest, cum omnibus suis adnatis euellatur, & in ijs locis, atq; sub ea cœli constitutione, quam maximè familiarem habent.

Porrò radices abundè nutritæ sint oportet, ac omni putredine, & labe vacantes: non ita tamen, vt præ nimio alimento ex pingui solo, vbi nascuntur, accepto, debitam & humoris copiam, & corpulentiæ metam excedant, neque vt eiusdem alimenti inopia ina-

nes,& rugosæ reddantur. Quod cum maximè perspexisset Galenus de iridis radicibus differens libro primo de antidodis: In vniuersum (inquit) ex omni medicinarum genere illæ radices inutiles habentur, quæ inanes sunt & rugosæ. Atque illæ quidem deteriores sunt mediocriter nutritis, & mediocrem magnitudinem nactis, quæ crassitudinis modum excedunt, & plus humoris in se continent, quam illis vsu veniat. Hæc Galenus.

Cæterum vbi radices à terra fuerint exemptæ, primum quidem tandiu aqua clara elui debent, donec omni vndique terra, vel limo penitus abstergantur: mox deradi tum à fibris, tum capillamentis omnibus, quibus vniuersim ferè omnes comantur: postremo siccari eas conuenit omni adhibita cura. Quod si fuerint quales fœniculi, apij, asparagi, rusci, polipodij, rubiæ, intubi & consimilium, in vmbra, vbi orientales venti respirent, diligenter siccentur. At omnino cauendum est, ne sole feriantur: quippe quoniam potior earum pars ab eis procul dubio euanesceret, vtpote raris & tenuibus. Verum enimuerò si ex eis fuerint, quæ natura crassæ sunt, veluti gentianæ, hele-

nij,

nij, mandragoræ, bryoniæ, & id genus aliæ, & aër ſit nubilus, & hyems, ne in vmbra ſitu tabeſcant, ac proinde marceſcant, in ſole ac vento tutò ſiccari poſſunt. Quod commodius fieri poteſt, ſi fruſtatim diſſectæ, ita tenui funiculo traijciantur, vt partes non ſe contagant, aut cratibus impoſitæ quotidie ſæpius manibus reuoluant. Atqui curandum eſt, ante quàm ſiccentur, vt lignea matrix, quæ omnibus ferè radicibus includitur, ipſis in longum fiſsis, integra eximatur: quippe omnino inutilis eſt, nullamque vim obtinet, etſi gentiana, cyclaminus, ariſtolochia rotunda, iris, bryonia, centaurium maius, nymphæa, aliæque complures abſque matrice ſuas præ ſe ferant radices.

Siccatis radicibus, quòd planè conſtet eas ſine tabe, & teredine, per tempora aſſeruari poſſe, ijs reponantur in locis, ad quæ ſolares radij non penetrent, neque fumo pateat aditus, & quæ neque vliginoſa ſint, neque pulueruleuta. Sit igitur locus eminens & ſiccus, ad Septentrionem verges, vel etiam ad meridionalem plagam, quando ſcilicet radices ipſæ non prorſus exiccatæ reconderentur: adhibita tamen cura, ne eo tempore auſtri humidiſsimi flatus admittantur. Ita de-

nique recondi ac ſeruari poſſunt tot annis, quot ab inanitate, teredine, & tabe vindicari valeant. Nam etſi quæ tenues ſunt, vt aſari, phu, aſparagi, ruſci, & id genus aliæ anno duntaxat perennent, veratrum tamen vtrunque, quamuis radicibus conſtet tenuibus, ad 30. annum vſque perdurat. Hæc ex Mathiolo.

Videtur ſanè radix quæque melior ante herbam vere, vel autumno herba denuo marceſcente: deinde ante caulem, tertiò ante florem, quarto ante ſemen aut fructum. Quamobrem vtile fuerit ſcire quo tempore quæque herba floreat, aut ſemen maturet. Videntur enim quæ autumno florent & ſemen maturant, aut paulò ante maturauerunt, illarum radices colligendæ uere: contra quæ vere florent aut fructificant, autumno: aut certe vere antequam floreant, cum primum ſcilicet germinare apparent. Porrò quæ media æſtate florent aut fructificant, harum radices vere autumnóue colligas parum referre puto. ſi tamen propius autumnum flos fructúsue earum acceſſerit, vere potius radices colliges, & contra. Denique nunquam florentium, radices vere autumnóue colligi poſſunt, vt filicum: herbæ autem ipſæ earundem, menſe Maio potiſſimum

mum carpendę. Filix quidem (vt Tragus docet) circa mediam æstatem semen habere videtur.

Radices stirpium quæ florent colligendæ sunt aliâs

Citius, Augusto nempe vel autumno, vt artriticæ, ellebori nigri, consiliginis.

Tardius aut diu: vt species gentianæ, saxifragæ pimpinellæ similis, vêre.

Sed vtroque tempore (vêre & autumno) quædam à principio, aliæ medio, aliæ & fine. Vt in fine veris, quæ autumno florent, & germinat tardius: in fine autumni, quæ æstatis medio aut fine floruerint: initio autumni, aut in fine hyemis, quæ vêre aut initio æstatis florent, Gesnerus.

De radicum tempore collectionis, exiccationis modo, & loco conseruationis siue repositionis, vide plura apud Nicolaum Præpositum lib. 1. cap. 3.

DE COLLIGENDIS ET *asseruandis corticibus ex eodem.*

Cortices, qui fructibus aufferuntur, vt cytrijs, punicis, & cucurbitis, quique arboribus decerpuntur, veluti thuri, ligno gua-

laco, ſambuco, ac fraxino : qui item herbarum radicibus detrahuntur, vt capparum, mandragoræ, thapſiæ, alypiæ, pytinſæ, ac aliarum, non ſecus ſunt ſiccandi, atque radices: quin etiam ſimiliter reponendi, Matthiol.

Cortices, quę ex radicibus ſtirpium colliguntur, colligi debent eodem tempore, quo radices legi debere modò dictum eſt, quæ verò ex ſeminibus aut fructibus, colligantur tempore ſeminibus aut fructibus præſcripto, & eodem quoque modo reponendi ac ſiccandi. Durant verò tanto tempore, quanto ea ipſa à quibus illi ſunt collecti: niſi quod fructuú cortices, vt citri, arantiorum, granatorum, ſeorſim à fructu diutius integri viribus conſeruari poſſunt, ob ſuperfluę humiditatis exiccationem. Nicol. Præpoſ.

TABVLA

TABVLA STIRPIVM PRIMA, ALPHABETICE ENVMERANS

rans tum florendi, tum fructificandi initia & fines: nec non etiam alia, quæ ad earum cognitionem sunt non inutilia.

ABietes omnes Maio & Iunio folia vetera nouis ſuccreſcẽtibus abijciũt.

Abrotonum mas, ſtabwurtz, floret Augusto.

Abſinthium commune floret Iunio: in horto verò meo vmbroſo, medio & fine Iulij floret.

Abſinthij ſpecies, vt quidam non rectè putant, welſamen, floſculis luteis, qui ſiliquis ſuis præfiguntur, vt in filio ante patrẽ, floret Maio.

Abſinthium in hortis floret Auguſto.

Acer maius, ahorn, huius generis arbores quædam Maio florent: aliæ nunquam florent, omnes quidem ſteriles ſunt.

Acer minus, id eſt opulus, vt ego interpretor, in planis ſemen maturat meſsis tempore, hoc eſt Iulio menſe: in montibus Septembr.

Aconitum cœruleum, napellus, in hor-

tis floret Iulio, & in montibus tardius ferè, nisi aprici fuerint. Semẽ fert Iulio in hortis.

Aconitum luteum, medio Iunij incipit florere. In horto meo Augusti principio, flore subalbido è luteo. Semen fert, Augusto.

Aconitum flauum in hortis, floret post cœruleum, & in fine Iunij.

Aconitum quod Lupariam vocamus, flore palido, wolffwurtz floret Iulij medio, vel in fine, nisi loco crescat aprico.

Acorus vulgaris floret Iunio: semen fert Septemb.

Acorus falsus officinarum, floret Maio.

Ægolethros vere floret: herba venenosa capris & iumentis, Plinius. Hanc ego in Boue cap. 3. descripsi, & ostendi esse illam, quam vinitores nostri malum Heinrichum vocant, aliqui hundts blůmen, Saxones Schůppenwurtz.

Ægolethros nigra rotunda, semen fert Maio.

Alcali è semine natum, floret Iulij medio.

Alcea Sigmars wurtz, floret Iunio, Iulio & Augusto.

Algæ palustres & fluuiatiles (wasser violen: & Ampelos fluuiatilis) itẽ hydrolapthi folio & flore quædam in lacu tantùm puto, flo-

to, florent principio Iulij.

Alismatis genus, quod Fuchsius Ophryn nominat, Alysson Plinij, simile rubiæ, maius & minus, wald meyster/klein vnd groß/florent Maio.

Alisma Italorum, & centaurij floribus purpureis, principio Iunij floret.

Alliaria floret Iunio mense.

Allium alpinum radice reticulata: foliorum eius forma refert allium vrsinum, floret Maio.

Allium montanum radice oblonga, rubescente, folijs angustis, floret Augusto.

Allium vrsinum, waldknoblauch/ramseren/ lac exprimitur ei ex pericarpijs eius triangulis, floret in fine Aprilis, & Maij principio.

Allium hortense & syluestre, florent Iulio.

Alnus vide etiam in Betula. Alnus suis iulis, qui ei non decidunt, floret in Vere. Sed autumno appetente semẽ maturat circa Nouembrem.

Alsine hennentarm vulgaris, flosculis albis, floret Februario.

Alsinæ species in vineis, folijs crassiusculis, angulosis, flosculis cœruleis, floret Februario.

Alsinę species duę, flosculis cœruleis quas pingit Fuchsius: quarum altera folijs est sub rotundis, angulosis, carnosis, pilosis, in vineis. Altera folijs paruis, serratis. Item Alsine quædam recto caule, pilosa, flosculis candidis, minimis in corymbis, insipida: Cæteris sui generis siccior, florent Martio.

Alsine maior & minor florent Septem. & Octob.

Alsines species glutinosa, flosculo concauo, per summum multifido, floret Iunio.

Alsine semen profert Iulio.

Althæa floret Iulio & Augusto.

Althæa peregrina, luteo flore, floret Octobri.

Alysson Ruellij, pseudalysson in pratis, floret Maio. Alysson Ruellij, quã ego quidem herbam inutilem & minime Alysson arbitror, floret Iulio. Alysson pratense seu Ruellij, klaffenkrut / crepitu seminum maturorum intra clypeos concussos, semen fert Iunio.

Alysson quorundam, floret Augusto. Sed aliud Patauio nuper ad nos missum est.

Amaracus, maiorana, samsuchum, floret Iulio, Augusto & Septemb.

Amaranthus communis minor, flos amoris

moris, quibusdam, flolijs bliti ferè, spica purpurea, Fölbly, floret Augusto. Et alius flore non vt reliqui, sed herbaceo quodam verticillo floris loco, folij pars media ad pediculum, punicea est. Maior cuius folia nigram maculam habent, paniculis longis, ramosis, Augusto itidem.

Amaranthi Pliniani species procerior, rarior, longissimis paniculis, lange Fölbly, floret Octobri.

Ammi, floret Iulio & Augusto.

Ammi cuius semen simile est semini petroselini vulgaris, floret Septemb.

Ammi in hortis nostris satum, floret Octobr.

Amomum falsum, pseudamomum, floret Aprili.

Amygdalus cum persico floret in vere, Aprili: fructum fert Septemb.

Anacampseros, knabenkrut, vide Telephium. Semen fert Iulio.

Anagallis, morsus gallinæ, floret Maio & Iunio.

Anagallis rubro flore, floret Iunio, Iulio & Augusto mensibus. Semen fert etiam Iulio.

Anagallis purpurea, in vitibus, floret Iulio.

Anagallis aquatica maior, floret Maio & Iulio.

Androſæmon, floret Iunio. Vide Bellis.

Androſæmon maius, caule quadrangulo cum eminentijs folioſis, & aliud caule rotundo, florent Iulio.

Androſæmon minus, perforata, floret Iulio.

Androſæmon, id eſt perforata, & andro ſæmon Fuchſij, cui paucioria, maioraq́; ſunt folia quàm perforatæ, **Hünrat**, ego poſteriorem aſcyroides dixerim. Sed ſunt omnino congeneres herbæ. Vtræq́; Iulio & Auguſto florent.

Anemone lutea quædam, **trollblůmen/** floret ad finem Aprilis.

Anemone montana, ſemen profert Auguſto.

Anethũ floret Iunio, Iulio, & Auguſto.

Angelica odorata, principio Maij floret.

Angelica odorata laſer Gallicum, floret Auguſto.

Angelica inodora, quæ vulgò Aquileia, floret Maio.

Angelica aquatica, floret Iulio & Augu.

Anguria in horto meo, folijs in cucurbitarum genere maximè diuiſis, fert fructũ Iulio.

Aniſum,

Anisum, floret Iulio.

Anonis, floret Iulio.

Anthemis, flores Iulio.

Antirrhinon folijs hyssopi: & aliud aruense, flosculis purpureis, folijs perangustis, floret Iunio.

Antirrhinum folijs oblongis maius & minus, vel purpureum & album, floret Iunio.

Antirrhini genus, paruis folijs, floribus albicantibus, floret Iulio.

Antirrhini genus flore cœruleo, floret Aprili.

D. Antonij herba, sic dicta, quod igni sacro medeatur: aliqui Lysimachijs adnumerant, vt Fuchsius. Sunt qui filium ante patrē vocent, quod semina in exilibus & oblongis siliquis, antequam flos apparet contineantur. Plures huius sunt species. Floret Iulio.

Aphace Fuchsij, genus viciæ syluestris, floret Maio.

Aphacæ vel viciæ, aut potius orobi species, floribus flauis in caule recto spicatim digestis: folijs è viridi candicantibus, quorum bina semper eminent cum capreolo medio, floret Iunio.

Apios quorundā, erdnuß/ floret Iunio.

Apium, floret Iunio.

Apij genus paluſtre folijs cicutæ latioribus, floret Aprili, & Maio. Vide ne ſeſeli.

Apijs cognata herba vmbellifera è ſemine nata anno 59. in vaſis, folijs ſaxifragæ hircinæ, olens petroſelinum, floret Iunio.

Apij genera, hortenſe & montanum Fuchſij, à quo ille petroſelinum vulgò dictum nihil quàm cultu differre conijcit: apium verò hortenſe veterum id eſſe quod vulgò apium, Eppich vocant: ego neutram eius ſententiam probo, ſed partim experientia mea, partim doctorum Galliæ Italiæq; conſenſu, apium vulgò dictum eleoſelinon facio, id eſt apium paluſtre: petroſelinum verò, vulgò dictum, veterum hortenſe. Vide quid Bellonius. florent Iulio.

Apium, ſemen fert Septem.

Aquilegia, in fine Aprilis floret, & Maio.

Aquilinæ vel Aquilegiæ genera omnia, florent Maio, gfült/wyß/blauw.

Arbutus in calidis regionibus per Galliam & Italiam, fructum fert Septemb. Germania arbuto caret.

Argemone altera, genſerich, vulgò Potentilla, floret Maij medio, & Iulio.

Argentaria, quæ ſpecies herbæ ſtellæ exiſtimari poteſt, floret Iunio.

Argen-

Argentaria alpina, floret Maio.

Aristolochia longa, floret Iulio.

Aristolochia phragmites, vt sic vocem, quam nostri hactenus falsò pro rotunda habuerunt, purpurea & alba, floret Martio & Aprilis principio. In fine Aprilis semen fert: siliquæ etiam virides factę statim dehiscunt: semina nigrore splendent.

Aristolochia crematis, floret medio & fine Maij, & Iunio.

Aron, Iulio & Augusto semen fert, floret Martio.

Arthemisia, floret Iulio.

Arthemisia tenuifolia, vide Mellefoliū.

Arthritica communis syluestris, pallida floret Februario.

Arthritica pallida, quæ singulis pediculis singulos flores sustinet, Curia Retorum, incipit autem florere Decembri si tepor sit, & in Aprilem se extendit.

Arthritica die gfült/floret Maio.

Arthritica præcipuè odorata, & tardius ea montana in rupibus, quam aliqui Lunariam, aut folium montanum vocant, floret Aprili, & species illa Curia missa, tota ferè hyeme floret.

Arthritica alpina lutea, odoratior est floribus, rubra folijs, Aprili floret.

Arthritica alpina, gäle/rote/wyße in mõ tibus iuxta Thunum, floret Iunio.

Arthritica, schlüssel blůmly, sed pallida, inodora, prȩuenit odoratam, Martio floret: & locis tepidioribus etiam Februario emicat. Montana saxatilis propter loci frigiditatem tardius floret.

Arthritica odorata

Montana, petræa, gäl/rot: in hortis floret Aprili.

Pratensis

Hortensis, gfült/vnd vngfült

Arthritica inodora

Pallida

Cœrulea

Species est illa Curia missa, cui singuli flores in singulis coliculis breuibus. Omnes Martio florent.

Minor arthritica flore purpureo, sed parum odorato, in horto meo, medio & ad finem Martij floruit.

Arundo, floret Augusto.

Asarum, floret Februario. Aliquando in fine Martij, vel etiam eius principio & medio, itemq; Aprili. Alicubi Augusto. Circa finem Maij & Iunio semen fert.

Asclepias, quam vulgo hirundinariam vocant, circa medium & finem Maij floret: itemq;

itemque Iulio & Augusto.

Ascyron Fuchsij, hyperici seu perforatæ species, maius eo, Iunij medio & Iulio.

Asparagus, floret Maio & Iulio.

Aspergula herba repens in terra super muris (ciuitatum præsertim) rubiæ cognata, folijs per genicula quaternis, superius binis: plurimis ab vna radice coliculis, flosculorum albicantium corymbis, qui vt plurimum foris puniceo vel roseo colore sunt, floret Iunio & Iulio.

Asphodelus Germanis hactenus falsò creditꝰ, goldgilgen. Ego omnino lilij genus facio. videtur autem lilium cynorrhodon dictum Plinio. floret Iunio.

Asphodelus marinus in Vere satus, floruit in Autumno & semen perfecit in Vere sequente demum, in cella seruatus, ac rursus flores emisit, partim eodem caule, partim à radice media, medio Aprili.

After Atticus Fuchsij, floret Augusto & Septembri.

Astrantia, floret Maio.

Astrantia, quam aliqui Laser Germanicum vocant: Ego non hanc, sed Anglicam odoratam Laser Gallicum aut Germanicum dixerim, floret Iunio.

Astrantia nigra in horto nostro, floruit Iunio.

Aſtrantia nigra in monte Pilati, Auguſto floret.

Aſtrantia vel imperatoria nigra, maior & minor, flóret Iulio.

Attractylis vtraq;, Kardobenedicten der zam vnd der wild/ Auguſto florent.

Atriplices florent Iunio.

Atriplicis ſylueſtris ſpecies, Bonus Heinrichus, floret Iunio.

Atriplex ſylueſtris, floret Iulio in aruis & & alibi: ſemen fert Octobri.

Auena, floret Iunio.

Auicularia, Syluij, vide Viola.

B

Bären taapen, Spica celtica falſa, floret in fine vel medio Iulij.

Ballote, in fine Iulij floret, & Iulij initio: Purpureo flore, in medio Iunij. Ballote floret etiam Septembri.

Ballote rarior, floret Auguſto.

Balſaminæ pomifera herba, Auguſto & Septembri floret ſimul & fructus profert.

Barba caprina quæ in ſyluis naſcitur, floret Iunio: radice magna, lignoſa, flore magno, muſcoſo, albo, odorato. Diuerſum ab hoc genus locis humidis naſcitur, Vlmaria quibuſdá dicta, noſtris Ymbenkraut, quod & Iulio floret.

Barba caprina, floret in fine Maij & Iun. aliquando citius. Fructum facit Iunio.

Barba senis, vide Coronopodem, Habermarch.

S. Barbaræ herba, quam Galli carpentariam vocant, erucæ vel nasturtio congener, Maio & Iunio floret. In hortis Maio mense ferè defloruerat etiam eius initio: & siliquas ostendit. Italis herba sancta.

Beinhültzen frutex, floret Maio: semen fert Iulio.

Bellis vrbana & syluestris, Galli Pasquettam vocant, quod tempore Paschatis floreat, floret Aprili. Syluestris maior & minor floret Nouem. itemq; Augusto.

Bellis maior, quam vulgò à tempore quo floret Diui Iohannis florem nominant, (vt etiam Androsæmon seu perforatam, quæ Iunij tempore florere incipit) floret Iunio circa 24. diem.

Bellis maior, floret Maio.

Bellis maior syluestris & hortensis, floret Iulio.

Bellis maior & minor, floret Septemb.

Bellis minor hortensis, floret Maio & Septembri.

Bellis hortensis, floret Augusto, & Decembris initio.

Bellis minor, quæ cœlo & regionibus tepidioribus hyeme etiam non deest, floret Martio, eadem hortensis alba, purpurea, Martio.

Bellis albus & ruber in hortis: itemq; syluestris, floret Iunio.

Bellis semen fert Septemb. floret etiam nonnunquam Februario,

Betæ duo genera, florent Iulio.

Betonica, floret Maio, Iunio & Iulio.

Betonica Pauli Turnero: quæ & Aprili floret & Maio: & fortè toto anno, si in loco aprico sit, flosculis paruis, subcœruleis, herba pulegio vel nummulariæ potius similis est, & similiter repit, (alijs puto, Steinpoley est illa betonica.) floret Martio.

Betonica Pauli pulegio similis, quam Turnerus describit. Similis est nummulariæ, sed flores exiguos albicantes ædit: seminum conceptacula, vt alysson vel bursa pastoris, floret Iulio.

Betonica altilis, floret Octob.

Betonicum altile, floret Septemb.

Betonicum altile, flores caryophylli vulgò dicti, Steinnägele/wilde graßnägele/ florent Iulio. In cellis verò domuum vel caueis etiam Decembri floret.

Betonica altilis, caryophyllus flos, medio

Iunij incipit, albus puto prior, wyß/root/lybfarb/treu fft.

Betonica fœtida vocetur, herba fœtida, caule quadrangulo, cubitali, flore betonicæ, pericarpijs leniter aculeatis, vt & betonica, folijs oblongis, angustioribus quàm betonica, floret in fine Iunij.

Betonicæ species minor, Friesen eugle/root vnnd wyß / principio & medio Maij florent.

Betonica Æginetæ Turnero, floret Aprili & principio Maij.

Betonicum montanum quoddam, floribus multum dissectis, purpureis, in pratis siccis montis Melam, floret Augusto.

Betonicum aliud montanum locis saxosis vbi ferrum eruitur, innummeris ab vna radice cauliculis, flosculis albis, radicibus longis, subrufis, floret Augusto.

Betula suis iulis floret in vere, qui similiter vt alno ei non decidunt, donec autumno semen perficiant: sunt enim illi loco seminis, vt alno quoq;.

Bistorta maior rugosioribus folijs, & minor lenibus, Maio & Iunio florent. Limonium interpretor.

Blattaria Fuchsij, verbasco similis, aut potius species verbasci, floret Iunio.

Blitum album, floret Iulio.

Blitum hortense rubrum (puto & viride esse, Badæ vidi) contra dysenteriam calceis imponi iubent, floret Iunio.

Blitum maculis nigris in folijs. Item hortense succo rubro, floret Iunio.

Borrago, floret Iunio, Iulio, Augusto, Septemb. Octobri, Nouemb. & locis tepidioribus Decembri. Mihi quoq; Aprili floruit, & in fine Maij.

Borrago montana Curiæ, flore flauo, in fine Maij floret.

Botrys, floret Iulio & Augusto: semē fert etiam Augusto.

Branca vrsina, Iunio et Iulio mensibus colligitur, dū floribus & semine abundat, Fuchsius. Facit autem duplicem huius nominis herbam, nempe Acanthum verum & germanicum, qui sanè nō Acanthus, sed Sphondylium est.

Brassica, floret Maio, Brassicæ species florent Augusto.

Bryonia seu vitis alba, floret medio & fine Maij. Itemq́; Iunio, Augusto: florem fructui prætendit Iulio. Semen gerit Septemb. Vide etiam Vitis alba.

Buglossus maior, floret Iunio.

Buglossus vulgo dicta minor, quam alij

Cyrsion

Cyrsion esse conijciunt, floret Iunio.
Buglossus Italica, floret Maio.
Bulbine, Blauw meyen rößle, floret Aprili. Primùm minor, postea maior, quæ toto anno viret. Bulbine maior, puto circa finem Martij floret.
Bulbus syluestris, flore luteo, instar calathis, quē Codiaminū dixerim, floret Mart.
Bulbina minor, flores ostendit Martio, sed aperit Aprili demum.
Bulbus ille Kyburgo, floret Martio.
Buphthalmus, siue cotula non fœtida, Iulio & Augusto carpitur, & durat vsq; ad autumni medium.
Buphthalm⁹ von Augspurg, floret Iun.
Buphthalmus ex Gallia missus, rücht wie die cotula nō fœtida, vel vt bellis maior suo flore, floret Iulio.
Bursa pastoris, floret Martio, Iunio, Iulio, August. Septemb. Octob. Nouemb.
Buxus, semen fert Septembri, floret Februario.

C

Cacalia lutea, vnser frauwen schůle, floret in Maio.
Calaminthæ genera tria Fuchsio: sed quam ille tertium genus Calaminthæ facit,

ego conyzæ genus tertium dixerim, iudicēt eruditi, florent Iulio.

Calamintha aruensis, sisymbrio cognata specie & odore, floret Augusto. Item aquatica similis aruensi, sed in summo etiam florens: floret Augusto.

Calamintha, incipit florere in fine Iunij.

Calamintha montana, floret Iulio: in collibus passim circa Badam, Augusto & Septembri.

Calathiana verna, Brendel blůmle/ Junckhers blům/ April. Blauw /in fine Aprilis: alias enim autumnales trium generum noui: floret Aprili.

Calathianæ, autumnales violæ cœruleæ, ex quarum genere Petilium florem Plinij dixeris, radicibus amarissimis, de genere gentianæ, floret Septemb.

Calceoli diuæ Mariæ, folijs ellebori, principio Maij florēt, & Aprili.

Calendula vel Caltha, floret Maio.

Calendula, floret Iunij medio, Septemb. Octob. Nouemb. Tota hyeme floret locis tepidioribus, & in domo condita.

Caltha siue Calendula, floret Iulio & Augusto.

Caltha palustris, maaßblůmen: mas ramulis rubentioribus, flore magis tincto: fœmina mi-

na minor, albioribus, flore luteo minus tincto, floret Aprilis medio.

Campanula siue vuularia, halß kraut, Iulio & Augusto floret.

Campanula cœrulea, zäpffle kraut/ vide Vuularia.

Cannabis, floret Iulio.

Cantabrica quorundam (sed non est, cùm radicem habeat inutilem) caule vno, iunceo, cubitali: folijs vt polemonium ferè albicantibus: calycibus elegantibus, pentagonis, calathi forma, è quibus flos quinq; foliorum roseus prodit. Sponte in aruis nascitur, & floret Iunio. Lychnis quorundam. Cartheüser blůmle.

Capsicum siue Cardamomum Arabicum (non placet) Indianischer pfäffer/ rooter vnd brauner Calecutischer pfäffer/ cuius aliquot differentias, ex figura siliquorum Fuchsius describit: quidam hanc herbam siliquastrum nominant. Atqui capsicum constat herbam non ita pridem ex nouis regionibus aduectam esse: siliquastrum verò Plinij tempore in vsu fuisse, de qua ille lib. 19. cap. 12. sic prodidit. Panax piperis saporem reddit, magis etiam siliquastrum, ob id piperitidis nomine accepto. Et mox: Libanotis seritur semine, &c. eadem & siliquastro satio

(Tarchon non ſeritur ſemine, ſed propagatur) nec alibi aliud quicquam apud veteres (quod ſciam) de ſiliquaſtro traditur, & quanquam à ſiliquis nomen habere videatur, non tamen eſt neceſſe, quoniam id veterum nemo ſcripſit. Potuit enim aliunde hæc vox detorqueri, vt fortè à Salicaſtro, quæ omnino clematis altera eſt (vt nos obſeruauimus) amplexi caulis planta, & vrens, piperis ſcilicet ſapore etiam ipſa. Ruellius coſtum hortenſem vulgò dictam ſiliquaſtrum facit, quæ & ipſa ſiliquas non fert. Sed hæc amariuſcula, & quanquam acrimonia non careat, pipere tamen longè inferior eſt. Itaque quoniam tam anguſtis deſcriptionibus adhibendæ ſunt coniecturæ, Siliquaſtrum eſſe dixerim herbam. Tarchon (Tarch) Arabibus & Symeoni Sethi vocata: quæ duorum generum eſt, vna ſylueſtris, pyretro recentioreũ quidam adnumerat, altera hortenſis. Vidi enim in Sabaudia in hortis & piperitim vocari, ad cõdimenta laudatam, aiebant autem ſemine ſeri: aliqui draconem acetarium vocant. Vetus quidem nomen aptum, nemo adhuc impoſuit.

Capſicum, cardamomum Arabicum, floret Auguſto.

Caput monachi, halicacabus puto Fuchſij, floret Iulio.

Carda-

Cardamomum Arabicum, vulgò piper rubrum, floret Septemb. In noſtris hortis florere ante hyemem (Octobri) non deſinit, fructus interim maturans. In fine Septemb. vel Octobri potius fructum edit.

Cardiaca, quam Lupi pedem Ruellius vocat, lycopodem: floribus hirſutis, mediocriter amara, floret Iulio & Iunio.

Carlina noctu ſe claudit, ad Solem aperit: in horto meo floruit Iulio.

Caros, vulgò Carui, kümich, floret Aprili, & Iunio. Carus albus & purpureus, wyſſer vnd roter kümich/floret Maio.

Carduus aſininus communis, floret Auguſto. Et alius quidam procerus in ſyluis anguſtioribus folijs.

Carduus aſininus, in nullo medicinę vſu, floret Septemb. & Nouemb. fert ſemen Octob. & Nouemb.

Carduus aruenſis maior purpureo flore (qui flore nondum nato moſchum olebat,) floret Iulio.

Carduus aruenſis, Haberdiſtel/ floret Iunio.

Carduus benedictus, de genere Cnici agreſtis, ſed apud nos & cæteris mihi cognitis regionibus ſatiuus tantùm, floret Iulio & Septembri.

Cardui genus maculis albis, quod à pleuritide vulgò cognominatur, floret Iunio.

Carduus paluſtris, id eſt, humidis pratis naſcens, flore purpureo, &c. nitt haſen köl. floret medio Iunij.

Caryophyllata floret Iunio: fert ſemen Iulio.

Caryophyllata vrbana & ſylueſtris, floret Maio.

Caryophyllata ſylueſtris illa, quam aliqui Lychnidem putauerunt, locis ſaxoſis, & apricis, floret Iulio.

Caryophyllatæ ſylueſtris genus, mürtwillen, flore valdè diſſecto, floret Maio & Auguſto: dicta mürtwill, à laceris & diſſectis veſtibus, quas referunt flores variè diuiſi.

Caryophyllata aquatica, floret medio Aprili.

Caryophyllus Indicus vel Portugalliæ minor, floret principio & medio Iulij. Caryophylli Indici domi incluſi, vſq; ad natalem Domini florent.

Caſtanea iulis, floret vere: matureſcunt verò Septembri.

Caucalidis ſpecies puto, multis caulibus, folijs paruis, diſſectis vt in Dauco hortenſi, tota læuis, radice vt apij, alba, ſubamara, vmbellis albis, Caro ſimilis eſt ſpecie & radice, eiuſq; ſapore, floret Maio. Cen-

Centaurij maioris ſpecies minor & degener, in campis, flore puniceo, calyce ſqualido, & ſquammatim compacto vt cyanus: folijs indiuiſis minor, in pratis, heuwblůmen: diuiſis folijs maior, calyce magnitudine auellanæ, in collibus, florent Iulio. Vide Rhaponticum.

Centaurium minus, flore rubro: & quod rarius eſt, albo, floret Auguſto.

Centaurium minus, circa finem Iunij floret. Item kleine rhaponticken principio & medio Iunij.

Centimorbia, nummularia Fuchſio, naterkraut/pfenningkraut/ fortè Echios altera Plinij, pulegio ſimilis, floret Iulio.

Cepe, floret Iunij medio & Iulio.

Ceraſus omnis, floret Aprili.

Ceraſa duracina, knellkrieſe, quòd crepét ſub dentibus edentium, minora cæteris, ſicca, cum puncto eminente in ſummo: Dulcia etiam in alpibus, matureſcunt Aug.

Ceraſa dulcia diuerſorum generum matura habem' Iunio & Iulio: acida verò tùm rubentia dilutiora, amarella vocant noſtri, tùm nigricantia ſolidiora, quæ viſula dicũt, Iulio. Sed omnium poſtrema matureſcunt.

Cerifolium, chærephyllon maagblůmen, floret medio Aprilis & fine, itemq; Maio.

Chamæbuxus,vt nos vocamus:ſuffrutex multis à radice cauliculis pedalibus per terram ſtratis,folijs buxi, floribus vt viciarum dulcibus, ſed colore partim ex albo,partim flauo.Naſcitur collibus apricis & ſiccis, floret Aprili.

Chamæcypariſſus,floret Maio.

Chamæcypariſſus,Cypreſſenkraut/quam aliqui abrotonũ fœminam putant:ego verò aliam abrotonum fœminá noui,floret Iulio.

Chamæcypariſſus,floſculis, qui ſe in ambitu capituli aperiunt, veluti galion habet, colore & figura,floret Iunio.

Chamædrys vera,floret Iunio & Iulio.

Chamædrys fœmina Fuchſij, cuius apud veteres quod ſciam,nulla mentio,floret Iul.

Chamædryi ſimilis herba, quá aliqui Teucrium putant, flore cœruleo,duorum generum,floret Maio.

Chamędryi ſimilis folio,alpina herba,ſemine lanuginoſo, ſemen facit Auguſto.

Chamæleontis genus, quod noſtri vulgò radicem apri vocitant, floret in horto meo Iulij medio.

Chamæleuce Ruellij (quam vulgò mooß blůmen/ id eſt, florem paluſtrem dicunt) hortenſis,cui folia florum multiplicia, floret Aprili.

Chamæmalum, floret Iunio, Iulio & Augusto. Floret autem bis in anno, vere inter segetes, & autumno in agris rapitijs, Septembri.

Chamæmalum nobile repens, floret in fine Iunij.

Chamæpithys, floret Iunio.

Chamæpithys in horto meo, ſtirps anni ſuperioris, floret Maio & Iulio.

Chamæſyce in aruis, floret Auguſto & Iulio.

Chamæſyce, floſculo ſingulari minimo, vix apparente in hortulo noſtro, floret Maio.

Chelidonium minus, floret Aprili: & maius quoq; tempore calidiore.

Chelidonium maius, floret Iunio & Auguſto, itemq; Maio.

Chelidonium minus locis apricis, floret medio Ianuar. & Feb.

Chondrilla, floret medio Maij, Iunio & Auguſto.

Chondrilla minor propè Curiam, floret Iulio.

Chriſtophoriana, coſt⁹ niger, floret Maio.

Chriſtophoriana acinos nigros profert, cùm calidius eſt ver, floret principio Aprilis.

Chryſanthemon Fuchſij, ranunculo ſimi le, floret Maio & Iunio.

Chryſanthemon verum, vnum magis flauum, alterum minus, floret Iunio.

Cicer, floret Iulio.

Cicer ſylueſtre floribus albis, radice policari ferè, foris nigra, intus alba, dulci, cicerũ ſapore, grad wie käſen, floret Iulio.

Cichorium, vide Intubus.

Cichorium ſatiuum in horto meo, Augu ſto floret.

Cichorium vel Sonchi genus, flauis floribus, in muris ferè naſcens, folijs herbæ S. Barbarę, lacteſcit id, nec abit in pappos, milchen, floret Octob.

Cichoriũ, cuius flos cœruleus, Iulio men ſe ferè defloruit: frequentius verò floret illud cui flos luteus, quod Chondrillam eruditi quidam vocant.

Cichorium ſylueſtre, floret Septembri, Nouembri.

Cichorium, id eſt, intybus ſylueſtris, maior & minor, floret Auguſto.

Cici, floret Auguſto.

Cicuta, floret Iunio, Iulio & Octobri. Et Maio etiam: & ea quam ſuſpicabar Cicutam.

Cicuta aquatica, Bartzenkraut, floret Iulio.

Cicuta

Cicuta maior ſemine magno aſpero, Se ptemb. ſemen habet.

Cicuta 8. Iunij incipiebat florere Zurzachi: herba cinericei coloris, odore graui, hyoſcyami ferè (lacte nullo) punicantibus per caulem & ramos maculis.

Cicutæ ſimilis minor in prato, ſeminibus oblongis, quæ in fine Maij apparent, geminis, non grato odore aut ſapore, radice ſimplici, foris fuſca, cicutaria minor appelletur, floret Maio.

Cicutariæ quædam calidæ inter vites duæ, florent Iunio.

Clematis Ægyptia, vulgò Peruinca, cœrulea & punicea, floret April.

Clematidis Ægyptiæ genus, quod in hortis colitur, puniceis floribus, ſed flores rari, vt & violæ hortenſi nigræ, daſipodij, floret Octob.

Clematis Ægyptia in ſiliquis binis vel ſingulis, vt in hortenſi obſeruaui, fert ſemen Iulio.

Clematis purpurea, floret Maio.

Clinopodium, floret Auguſto.

Climenum vtrunque Scrofularia alba & nigra, vt Conyza collina, floret Iunio.

Cnicus, vulgò Cartamus, floret Auguſto.

Codiaminum, codianon, floret in fine Februarij.

Colchicum, herbst blůmen, Septembri erumpunt.

Colchicum circa finem Augusti floret, & prius etiam calidiori cœlo: & semen fert Iunio.

Colchici plantæ paucæ, quæ alioquin autumno tantùm florere solent, anno 1563. cum Februarius tepidus esset, florebat.

Colytea Fuchsij, welsch linsen baum/ floret Maio.

Consiligo, leüßkraut/ floret Februario, Martio, Aprili, Iunio: Maio per paucos amplius flores ostendit. Sed & Nouemb. & Decembris initio.

Consolida regia minor & maior, floret Augusto.

Consolida media, Bugla, gunselen/ floret Aprili.

Consolida regalis vulgaris minor, wyß/ blauw/ lybfarbw: & alia magna cœrulea tantùm mihi visa, floret Iul.

Conyza muralis, sic enim vocare libet, quod in muris circa patriæ nostræ mœnia nascatur: herba acris, fruticosa quodammodo, folijs per caulem digestis sine petiolo, ad duos digitos longis, simplicibus, angustis,

gustis, caule cubitali, striato, fungoso, floribus per summos ramulos in ambitu subcœruleis, foliolis minutis, cum pappis in medio, qui mox ab initio apparent, radice alba cum paucis fibris, flor. Iulio.

Conyza palustris quædam floret Iulio.

Conyza aquatica flore calendulæ, floret Augusto.

Conyzæ aquaticæ species indora, insipida, folijs oblongis, serratis, lanuginosis, floret Iunio.

Conyzæ species, vt videtur, quam Lanifloram dixerim, floret Nouemb.

Conyzæ genus flore luteo, latiore, minus cæteris, odoratum, floret Octob.

Conyza vtraq;, Dürrwurtz Trago, floret Augusto.

Conyzæ species in aridis nascens in horto meo: item aquatica longis & serratis folijs, flor. Iun.

Conyzæ species alia, caule cubitali, singulari (puto) à quo singula folia tres aut quatuor digitos longa, angusta, alternis per caulem sine petiolis prodeunt, flos in summo luteus totus vt Chrysanthemis, radiculis minutis, rufis, acribus vt in ptarmice no-

ſtra, naſcitur collibus apricis: floret Iunio. Vide vtrum Dürrwurtz eſſe poſsit.

Conyza alia, quam in horto habeo, in colle naſcens, floret Iunio.

Conyza alpina in horto meo. flor. Mai.

Conyza montana, Böny / floret Augu.

Conyzæ genus tertium, vide Calamintha.

Conyzoides quædam in collibus ſiccis puto, in hortis viuax, flore calendulæ, floret Auguſto.

Conyzoides cœrulea, dẽtelariam puto aliqui vocant, flos ſubcœruleus, mox ab initio pappos oſtendit: calida, acris & ſicca herba, in muris ciuitatis: & in quibuſdam ſyluis in montis Tigurini ſuperiore ad dextram parte, floret Aug.

Conuoluulus maior, ſemen fert Septembri.

Conuoluulus maior, cui flos totus albus, & minor alternis purpureis & albis in flore partibus: qui & helxine ciſſampelos vocatur, & aſine vel iaſione Theophraſto, vt nos obſeruauimus, floret Iulio. Naſcitur propè aquas, ſed fluentes ferè, vt ſolanum perpetuum circa ſtantes.

Conuoluulus maior, itemq; minor, quę & Ciſſampelos, floret Auguſto.

Con-

Conuoluulus minor(helxine Cissampelos) sine lacte, vel potius paucissimo in venis foliorum: nam maior lac habet: & sepiarius rarior adhuc, floret Iunio.

Conuoluulus peregrinus, hirsutus, flore cœruleo, lactis nihil habet, saporem betæ vel cyclamini, floret August. Granum nil vocant in horto.

Conuoluulus aruensis & sæpiarius, floret in fine Maij.

Conuoluulo similis præter quam flore, quam Galli tineam vocant, Germani spyn/oder schwartz winden. Ruellius & Tragus Orobanchen esse suspicantur, sed nos aliam orobanchen nouimus, floret Iulio, & Augusto, fert semen Octob.

Corchorus ille, genus apij degeneris & vitiosi, floret Iunio.

Coriandrum, semen fert in fine Iulij.

Cornus interdum Februario floret, frequentius Martio tantùm.

Cornus fœmina, virga sanguinea, capris grata, vnde nomen apud Gallos, floret Maio.

Cornus medio & fine Augusti, itemq; Octobri fructum fert.

Coronopus, cornu cerui vulgò, floret Iunio.

Coronopus quidam flore cœruleo, calyce ceu squammis multis tenuissimis, aridis, floret Iulio.

Coryli ante folia ædunt flores rubros croci staminibus breuissimis similes: nam iuli, quos nonnulli flores putant, colore luteo sunt, flor. Feb. & Martio suis iulis.

Corylus satiua, cui nux oblongior, fructum fert Augusto: syluestris nuces fert Septembri.

Costus hortensis minor, floret in fine Iunij.

Costus hortensis, floret Septembri & Octob. Semen habet Nouemb.

Costo hortensi cognata, herba Iulia dicta, Septemb. floret.

Costi hortensis genus minus, quod aliqui herbam B. Mariæ vocant, in hortis nostris satum, floret Augusto.

Cotula fœtida, Parthenium Brassauolæ & Fuchsio, floret Maio, & Iunio.

Crocus Vergiliarum occasu floret, id est Septembri, neque vltra mensis spatium flores durãt, qui postquam deciderint, mox folia prodeunt, virentq; tota hyeme.

Crocus montanus, in fine Februarij floret: aliquando medio.

Crocus montanus in partis circa Curiam

etiam copiosè, cœruleus, candidus, & ex vtroque mixtus, principio Martij, in horto meo Martij medio. Vnus tantùm ex plurimis bulbis mihi floruit.

Cruciata folijs per genicula quaternis, herbula hirsuta, flosculis luteis, florere incipit Aprili.

Cruciata rubiæ congener, floret Maio.

Cruciata Gallio cognata, floret Maio.

Crucis flores, dicti à Festo, quod crucis hebdomadam vocant, albi, cœrulei, purpurei, medicis in nullo vsu, floret Aprili.

Cuculi flos, mütwillen/ floret Maio.

Cucumeres, florent Iulio.

Cucumis anguinus, floret in fine Iunij.

Cucumis anguinus in hortis nostris, floret Iulio, vel ex superiore anno, si planta hyeme seruata fuerit in cella vinaria: vel quod nobis rarum est, ex planta eiusdem anni, vere sata.

Cucumis erraticus, quem aliqui asininum cognominant, floret Augusto, & mihi relictus ab anno priore, medio Maij floruit.

Cucurbitarum genera, florent Iulio, Augusto, & Septembri: maturescunt Septemb. & Octob.

Cumini syluestris genus, quod vulgò

consolidam regalem vocant, Ritterspörly, floret Iunio, Iulio & Augusto.

Cyanus, Kornblůmen, floret Iunio.

Cyanus albus, cœruleus, puniceus, floret in fine Maij, & Iulio.

Cyanus montanus, floret in fine Aprilis, & Maio, in Iunio ferè defloruit.

Cyanus in aruis & hortis, floret Maio.

Cyclaminus, floret principio & medio Augusti, & Septemb.

Cyclaminus, ex floribus autumnalibus semen fert Aprili.

Cyclaminus prima in hortulo nostro, floret Iulio.

Cyclamen puto tardissimè suum semẽ maturat, quod super terram iacet, nescio an in fine Iulij adhuc maturuerit, cum florem Aprili amiserit, aut Martio fortè.

Cynoglossus minor, flosculis cœruleis, wie vergiß min nitt, propè Curiam Rhetorum, floret Decemb. initio.

Cynoglossus puniceo flore, floret in fine & medio Maij.

Cynoglossus, floret Iunio.

Cynocrambe Fuchsij: Est autem genus Mercurialis syluestris, floret Martio & Apr.

Cyperus, floret Iulio. In horto meo Augusti principio & medio.

Cytisus

Cytiſus ſuffrutex ligno duro in colle prope Schaphuſiá floribus luteis, wie trauben kröpfle/floret Iulio,

D

Daphnoides Fuchſij, Thymeleę potius ſpecies, zyland/floret Aprili.

Caſſutha, id eſt cuſcuta, floret Iunio.

Daucorum & Apiorum genera confinia videntur: ſed fortè apiorum genera vmbellas nudas habent, daucorum vero foliola ſubnexa eis in orbem radiata. Itẽ illa fortè diuturniora ſunt, hæc vbi ſemen tulerint, intereunt. Iulio ferè florent,

Dauci vmbellis albis ſunt, aliqui etiam roſeis puto.

Daucus paluſtris in horto meo, floret in fine Iulij.

Dauci genus paruum aſperiuſculum, quod circa ſepes & muros naſcitur inutile, floret Iul. ſemen facit Auguſto.

Daucus ſepiarius floret Iunio.

Dauci genera tria, & inter alia, vnum genus cuius ſemina hirſutiora ſunt & multò maiora, quam in alijs generibus, flores extremi in vmbella medijs latiores, locis cultis naſcitur, floret Iunio.

Dauci inutilis genus in aruis, folijs cori andri, glyſſen/ſemen facit Auguſt.

Dauci genus in foſſa ranarum, in cuius vmbella media nihil purpurei, flor. Auguſt. Vide Paſtinaca ſyl.

Dauci genus aruenſe, magnis, latis & hirſutis ſeminibus: floriflus latioribus in vm bellæ ambitu, flor. Aug.

Dauci ſylueſtris ſpecies folijs non hirſu tis in prato, flor. Iul.

Daucus quidam ſylueſtris, flor. Apr.

Daucus creticus vel alpinus, Bärwurtz, Meon vt aliqui conijciunt, alijs tordilion: nec multum intereſt, quando vires (ni fal. lor) eædem ferè omnium, flor. Iul.

Daucus ſylueſtris maior, (quē Matthio lus paſtinacam ſyl ueſtrē appellare mauult) macula in medio vmbellæ plerunque alba, aliquando purpurea, in collibus apricis. Item minor inter ſegetes & alibi, florent Iulio.

Dentelaria quam aliqui Irionem vocāt, flor. Iun.

Dentelaria σιναποειδὴς, humilis herba, à Textore medico miſſa, flor. Iul.

Dentelaria κονυζοειδὴς petræa, Vide conyza muralis.

Dictamnus vulgo dicta, flor. Maio.

Digitalis

Digitalis Fuchsij, incipit Maij medio flo-rere vel in fine, itemq; Iunio.

Digitalis duplex, flore minore, albidio-re: & alia, flore maiore, pallidiore & intus va-rio, florent Iun.

Digitalis minore flore, vulgaris, albi-cans & maiore flore, tum aliâs luteo, tum purpureo circa Coloniá, folio minus læuis, florent Iunio.

Digitalis lutea & purpurea, florent in principio Iulij: & albicans in montibus.

Digitalis vtraq;, semen fert August.

Dipsacus albus & purpureus, flor. Iun.

Dipsacus floret Iulio. Et similis ei herba carduo exiguo, echinato, rotundo.

Dipsacus flor. Septemb.

Dipsacus minor, floret Augusto: & se-men fert Nouemb.

Doronicum in alpibus, flor. Aug.

Doronicum vulgò dictum, in horto nostro, circa Aprilis finem, in montibus: pro-pter niues tardius, gemsenwurtz/graffoy/ floret Maio, & Octob.

Dorycnium quorundam, floret particu-latim Aug.

Dorycnium Monspelij putatum, flo-sculis albis per summos ramulos, veluti in orbem dispositis: figura quæ pisorum vel

loti,ſed paruis,floret Septembri.

Doricnium quibuſdam falſò dictum,toto Iulio floret.

Draco hortenſis,medio Iulio & fine. Item aquaticus, Iulio medio floret ſerratis folijs.

Dulcis radix, Iunij fine floruit mihi in horto.

E

Ebulus floret in fine Iunij, medio & fine Iulij:baccas fert Auguſto.

Echion floret toto Iunio, itemque Septemb.Fert quoq; Septemb, ſemen.

Echion verum, quod Fuchſius triplex facit,floret Iulio.

Echinopus meus,crocodilium quorundam,floret Iulio.

Echinopus carduus, in cuius capitibus flores nulli ferè apparent, ſed aculei albicantes vndiquaq; in diuerſum tanquam in echinis rigent,folia puto ſciſſa, anguſta, & albicantia, anno 57. defloruerat omnino Aug.

Elleborus albus, floret Aprili:niger quoque eiuſdem principio.

Elleborus albus circa lacũ noſtrum vltra Albium montem,floret Iulio.

Elleborus albus,itemq; niger,flor.Apr. initio.

initio. Mas maior & durior: & fœmina maior, & mollior, ex locis ad Larium habui.

Elleborus Agyrtarum, folijs abrotoni ferè, flor. Apr. & Mart.

Elleborus niger, locis tepidioribus, circa natalem Domini, vnde nomen ei apud nos krist wurtz/floret Decemb.

Elleborus niger noster & ex Italia allatus, flor. Febr.

Elleborus niger, Martio.

Eiusdem genus à Trago exhibitum (Anemones species potius) folijs nigellæ, flore ranunculi, magno, luteo, ad solem se conuertente, quo defluente semen etiam vt in ranũculis subnascitur, Aprili mense, &c. flos Mart. fine erumpit.

Elleborus niger noster mas, floret Mar. & fœmina, quam ex Italia habui, non tamen purpureus.

Eltzenbaum/floret in fine April.

Eletzbere ad ripam Silæ, acinis nigris, magnitudine piperis, osse duro, singulari intus, &c. fert fructum medio Iulij.

Enneadynamis Polonorum, Vberblůmle/in fine Iul. flor. & Septemb.

Erica vel Solago, heid/floret Augusto & Septemb.

Eruca vera, floret Iunio, Iulio & Augst.

Eruca hortenſis, floret Maio.

Eruca ſylueſtris, flor. Iun.

Eruca ſylueſtris noſtra, flor. Maio.

Eruca ſylueſtris non fœtida, tenera, floret Iulio.

Eruca ſylueſtris fœtida, florebat Maio, pallidis, tanquam in ſpica, floſculis.

Eruca ſylueſtris Fuchſij, quam ſinapi album ſylueſtre interpretatur, flor. Maio. Itẽ eruca ſylueſtris noſtra.

Eruum ſylueſtre minus (nam maius in monte Albio reperi) folijs binis, longiuſculis cum capreolo per medium: floribus in corymbo pulchris, luteis, loti genus, quod ab ingluuie columbina denominamus, referentibus, flor. Iul.

Eruum Fuchſij, flor. Iul.

Eryca montana Glarona allata, floret vt aiunt rupibus adnata, toto anno, (ſiue reuera, ſiue quod flores etiam ſiccati fortè colorem retineant) aliâs Feb. & Martio.

Eryngij id eſt cardui cuiuſdam odorati ſpecies, raddiſtel/manſtrüw/flor. Maio.

Eryngium marinum in horto Argentinenſi, ad finem Iul. flor.

Eryngium alpinũ cœruleum, edler diſtel/flor. Aug.

Eryſimon Fuchſij, quod interpretatur ſinapi ſylueſtre, flor. Iun. Eryſi-

Eryſimon hortenſe, eruca nobilis vel vel minor, flor. Iun. Iul. & Auguſt.

Eryſimon, aliquando Maio incipit flor.

Eryſimi ſylueſtris ſpecies, vide in Verbena.

Eryſimon hortenſe, parcè florebat Octobri.

Eſulæ tria genera, flor. Iul.

Eſula, pityuſa, flor. Apr.

Eſula (pityuſa Dioſcorid.) ſed infrequens, flor. Aug.

Eſula dulcis, Congener Militari Plinij, floret Aprili.

Eſula rotunda, peplos, flor. Iul.

Eſula, flor, Maio.

Eſulam ſcabioſam nunquam florere puto: & fortè ſeminis loco ei ſunt aſperitates illæ in folijs ſupinis, vt filici, polypodio & alijs.

Euphraſia, augentroſt/ flor. Iul. & Aug.

Eupatorium, Auguſto floret ſed rarius, ferè enim iam defloruit.

Eupatorium Græcorum, agrimonia, floret Iulio.

Eupatorium Auicennæ vt aliqui putant, quod iuxta aquas naſcitur, mañerkrafft/ floribus ferè origani communis, Iulio, & Auguſto.

Eupatorium Mesue secundum quosdam, costo hortensi cognatum, flor. Aug. Eupatorium aquaticum, manskrafft.

Eupatorium aquaticum. Vide in Iulio.

F

Faba, floret Maio & Iunio.

Fagus suis iulis circa diem D. Georgij, in Aprili.

Fagus, fert glandes Septemb.

Fagus sepium apud nos dicta, hagenbůch/cuius lignum durissimum, fructum Septemb. fert.

Ficus principio & medio Septẽbri mihi in horto maturuerunt, licet loco vmbroso plantata.

Ficus, in Italia fructum fert Augusto.

Filipendula, floret Maio: principio Iulij ferè defloruerat.

Filius ante patrem maior & maximus, qui rododaphne cognatus videtur; hîc iam in Augusto ferè defloruit, & canos in siliquis hiantibus ostendit.

Filius ante patrem maior & minor: vnnd das feur kraut/ id est maximus, floret Iulio. Species vna mollibus & lanuginosis folijs am katzen see/floret Iunio.

Filij ante patrem ſpecies maior ad aquas, floret Iunio.

Filius ante patrem minor, in muris ciuitatis, floret Iunio. Et tertia ſpecies ſylueſtris maxima, rhododaphne folijs, floret Iunio.

Filius ante patrem maximus, rhododaphne cognatus fortè, ſemen fert Auguſto.

Filix in nocte, quæ diem D. Ioannis ſacrum præcedit, vide Tragum, quo tempore ſemen faciat.

Filices effodiuntur vergiliarum occaſu.

Flos Iouis, incipit florere Maij medio: floret etiam Iulio.

Flos Iouis purpureus & albus, florent Iunio Auguſtoque. Die hirmel blůmle, Septembri.

Flos Portugallicus vel Indicus minor, floret Iunio & Iulio.

Flůbirle/propè Curiam, florebat Decembri 63. anno, & fructus naſci incipientes habebat.

Fœniculum floret Iunio, Iulio, Auguſto, Septembri & Octobri; ſemen habet Septembri.

Fœnogræcum floret Iulio,

Fragaria floret Aprili & Iulio: ſemen fert Iunio,

Fragaria vere, & tota æſtate, floret in-

quam maximam autumni partem.

Fragaria minor ſterilis ad ſepes apricas (mas) quaternis folijs florum inter ſe diſcretis, principio Martij aut prius floret.

Fragaria ſterilis, hirſutior, minor, marem dixeris, Feb. floret.

Fraga in altis montibus, Auguſto ſemen ferunt.

Fraga rubra, alba, principio Iulij habentur.

Fraga in fine Maij florent: quædam in medio, pauca. Fructus fragariæ, ęſtatis initio, ante ceraſa, & aliquandiu cum ceraſis inueniuntur, montanis quidem locis, & frigidis, tardius quàm contrarijs. Alba Maio & Iunio florent.

Fraxinella, vide Dictamnus.

Fraxinus aucuparia, floret in fine Maij.

Fraxinus, fructum fert Septemb. ſupra Tigurum ad 4. milliaria copioſè in montibus: apud nos non fert fructum. Bey Walliſtatt: fructum fert Octob.

Frumentum Turcicum, floret Iulio.

Frumentum Turcicum Fuchſij, quadruplex, granis rufis, purpureis, luteis, ſubcandidis, florent Auguſto.

Fumaria, ſed rariſsima, floret Febr. aliàs Maio, Iunio, Iulio, aliquando & Nouemb.

Fungo-

Fungorum genus præcipuum, & cibo gratiſsimum gignitur verno tempore, ab Aprili menſe, vſq; ad Maij principia, hoc Germani vocant Morchlen (ſuillos) pileoli inſtar, foraminulentum foris, hinc dictum prouerbium, Du nimmeſt zů wie die Morchlen im Meyen,

Fungi vulgares, qui vulgò coqui ſolent, Heiderling dicti, Iunio menſe primùm cernuntur, & ab eo tempore ad Auguſtum vſq; menſem, pileolis rotundis, & latis ſimiles.

Fungi genus magnum, quod à figura vocant haſenrörle, cinerei ferè coloris, Auguſto menſe reperitur in ſyluis propè radices quercuum.

Fungi etiam eſculenti vulgò Rödling dicti, frutetis & arbuſtis cæſis, exuſtisq;, & terra frequentibus pluuijs humectata naſcuntur per ſyluas, Auguſto menſe.

G

Galiopſis ſecundũ aliquos, Braunwurtz, floret Iulio & Auguſto.

Gallion, Gälber augentroſt, floret Iunio & Iulio.

Geniſta maior, floret Maio, aliquando autumno.

Geniſta minor non ſpinoſa, circa Pente-

costen floret, mense Iunio, vt plurimum, inde nomen apud nos, Pfingstblůmen/ ferbblůmen; Flos tinctorius Fuchsij, Iunio & Iulio floret. Spinosa & foliosa citius floret.

Genistella, genista minor spinosa, Maio, sed copiosius Iunio circa Pentecosten, Stechendpfrimmen.

Genistella aculeata, & altera caule foliato, semen facit Augusto.

Gentiana floret Iunio.

Gentianæ species, madelgår dicta vulgò, floret in fine Iunij.

Gentianæ species quam cruciatam aliqui vocant, madelgår, ab incisione radicis cruciformi, floret Iulio.

Gentiana cruciata, à dissecta crucis instar radice, semina minima, subruffa, subrotunda, cum gentiana magna lata habeat semina, profert Aug.

Gentiana minor in alpibus, floribus magnis puniceis, caule cubitali, radice pollicis vel duorum crassitudine, amariore quàm gentianæ maioris, wechßt höcher vnd wilder/ floret Augusto. Item die groß Bitterwurtz in alpibus. Item Gentiana palustris florent Augusti medio & fine.

Gentiana pumilla, flosculo cœruleo instar calathi, in pratis humidis, radiculis albis, rara,

bis, rara, floret Octobri.

Geranium primum, Storckenschnabel, floret Aprili.

Geranij genus secundum, folio maluacio tertium & quartum, quæ vulgò dicuntur Taubenfüß/Rüprechtskraut/Kranetshals Fuchsio, floret Maio.

Geranij genus, quod gratiam Dei vocât. floret Iunio. Et eiusdem genus montanum, quod radicem sanguinis appellant.

Geranium maius seu montanum, floret in fine Aprilis.

Geranij, vel sideritidis species, quæ vulgò gratia Dei dicitur, floret Augusto.

Geranij species, apij ferè folijs, floret Decemb. princ.

Geranium montanum, Blutwurtz, medio & fine Maij floret.

Gerontopogon vel herba illa quam aliqui Tragopogona vocant, habermarck, luteo flore, & alia species puniceo, ex Italia, Girasole, vel barba de becco, floret Maio.

Geum, benedicta, caryophyllata, floret Augusto. vide Cariophyllata.

Gladiolus seu Xiphium, floret Iunio.

Gladiolus aquaticus., Maio floret.

Glycyrriza, dulcis radix, floret Iulio, & semen fert Septembri.

Gnaphalij genus,sed mollius, Hasenpfötle, cuius flores non decidunt, candidi rosei,subpurpurei,floret April.

Gnaphalion, Kürkraut/floret Iulio.

Mattenflachs/cuius flores non obseruaui, & nescio an vllos habeat, pappi eius instar lanæ xylinæ dependent,fert fructũ Iun.

Graminis genera diuersa,florent Maio.

Gramen Fuchsij,floret Maio.

Graminis genus radice geniculata,denticulata,culmo cubitali,flosculis albis,p.spica puto ceu folijs floret Iulio.

Gramen collinum,panicula vel spica florum pallida, dodrantali coliculo, ευστοιχία est foliorum,per transuersum, radiculæ albæ, floret Maio. Vide an Schœnantho cognata herba?

Gramen vulnerariũ, floret in fine April.

Gramen in arenosis & muris minus plerisq; in genere graminis,radicibus denticulatis (sunt autem dentes initia germinum) & articulatis reptat,floret Iun.

Gramen quoddam duriusculum,floribus subflauis,Martio.

Graminis vel auenæ syluestris genus, radicibus nodosis vt in xiphio,sed pluribus interdum nodis,in fine Iun. fructum vt auena ostendit.Radicum sapor puto nitrosus.

Grami-

Graminis genera varia fructum faciunt Iunio.

Granum nil, vide conuoluulus.

Granum Nil, cuius flores noctu se aperiunt, in meridie pereunt, floret Septemb.

Gratiola quam centaurium aquaticũ dixeris. Hoc fortè est polemonium palustre amarum, cuius meminit Hippocrates veterinarius, in Hippiatricis Græcis ca. 32. inter remedia hepatica, equo per nares infundi iubens cum vino colatum. Sic autẽ inquit, ἢ ἐν οἴνῳ διηθήσας δίδου πολεμώνιον τὸ ἐν ἄλσει τικτόμενον, καλαμίνθῃ ἐοικὸς, ποιότητα ἔχον πικράν. Hoc est, aut polemonium, quod in paludibus nascitur, & calamintham refert, amarũ gustu, vino percolatum dato. (Incipit aliquando Maio florerere.) nisi de Hydropipere Ruellij sentiat, quod & ipsum pro Eupatorio (Auicennæ) â quibusdam accipitur: floret Iul. plerunq;.

Gratiola minor, floret in fine Iunij. Sic voco herbulam fruticosam, etsi subdulcem: semel tantùm mihi visam.

H

Hasenköl/floret Iulio.

Hedera terrestris vulgò dicta, gundelräb floret Martio, Aprili, & Maio.

Heliotropium minus, folio ocimi, odore graui, floribus albis in ſe retortis ἑλικοειδῶς. Semen quidam commendat ad quartanas puto, floret Iulio.

Heliotropij genus quoddam, vergiß min nit, floret Iulio & Iunio.

Heliotropio congener, aut ſcorpioidi herba, flore cœruleo, in paluſtribus naſcens vergiß nit mein, floret Aprili.

Helxine, parietaria, floret Iulio & Octob.

Helxine in horto meo, floret Aug.

Helxine ciſſampelos, vide conuoluulus.

Helxine ciſſampelos, floret Aug.

Helxine ſemen fert Octob.

Hepatica terreſtris, trinitas, circa initium Aprilis ferè defloruit, & poſt florem folia noua producit, hyemalibus amiſsis.

Hepatica terreſtris vulgò dicta, Italis trinitas, guldin läberkrut vel aurea, floret Martio, hæc per hyemem etiam florum calyces oſtendit, & cùm primũ calor inuitat, aperit.

Hepatica terreſtris, ſemen fert Aprili.

Heptaphyllon, Tormentilla, principio Iunij floret.

Herba Iulia, vel S. Mariæ, vt aliqui vocãt, coſto hortenſi congener, floret Octob.

Herba Iudaica, floret Iulio. Cognata ei quædam ex loco vmbroſo, vß dem hard/ in

horto

horto meo, caule quadrangulo, graui odore, floribus purpureis, tanquam vrticæ mortuæ, dilutioribus.

Herba nascens in aruis, similis ferè folijs herbæ Iudaicæ (vide ne sit illa ipsa: videtur sanè) vel tetrahit dictæ, dodrantalis, graui odore, floribus albis vna, altera purpureis, semine nigro, quaterno vt in vrticę mortuæ speciebus, flores & semina Augusto mense profert.

Herba S. Antonij, Augusto semen fert.

Herba Trinitatis cœrulea sex plerunque folijs florum, alba, id est, albo flore, folijs nouem, vt in meo hortulo apparet: audio etiã purpuream inueniri, floret Martio.

Herniaria de anno superiore, floret Iul.

Herniaria, floret medio Augusti.

Heydenhysop, floret Iulio.

Hieracium vtrunq;, floret Aug.

Hieracij genus in pratis, floret Iunij fine & Iulio, herba pauci succi, folijs molli lanugine, &c. & in muris ciuitatum.

Hieracium pratense asperum, quod & in muris ciuitatis, floret Iulio.

Hieracium syluestre in pratis, herba asperæ lanuginis, caule striato, folijs tres aut quatuor digitos longis, integris ferè ambitu modicè angulosis: horum quæ inferiora versus

radicem sunt,initium habent angustius, & in latius abeunt: superiora verò contrà è latioribus contrahuntur. Caulis simplex,flos luteus,floret Aug.

Hieracium minus,vulgò dens leonis,floret Aprili.

Hieracium minus,sed rarius.Item procerum in pratis,floret Maio.

Hieracium minimum, calyculo nigrante, floret Septemb.

Hieracium quoddam radice satis magna, sed folijs quàm in cõmuni minoribus, Martio floret.

Hieraciũ alterũ,Rőʒlekraut,floret Octob, & semen profert Octob.

Hipposellinum,olusatrum, floret Iul.

Hippuris vtraq;,floret Iulio.

Hippuris lacustris quædam,folijs mansu arenosis,in fine Iulij floret,vt puto.

Hirci barba, herba dulcis lactaria,habermarckt, alia quàm Tragopogon veterum, floret Iunio.

Hirundinaria,vide Asclepias.

Hordeum Iun.fine fructum fert.

Hordeũ metitur alibi Agu.alibi citius.

Hyacinthi siue bulbi syluestris, floribus cœruleis genera quatuor, florent Martio.

Hydropiper, persicaria acris, semen fert Aug.

Hydro-

Hydropiper, id est, persicaria sine maculis, floret Aug. & subinde semen profert.

Hyoscyamus tota æstate, sed præcipuè Iulio floret.

Hyoscyamus vulgaris, floret medio & fine Maij.

Hyoscyamus communis & Syriacus, floret Iunio.

Hyoscyamus è sylua semine luteo, floret Iul. medio.

Hyoscyamus Syriacus, semen fert Aug.

Hypericon Fuchsij, perforata, floret Iul. (species maior, caule quadrangulo, folijs nō perforatis.)

Hypericon, vel androsæmon perforata, floret Augusto.

Hypericon minus, floret initio Iunij.

Hypoglossis vel laurus Alexandrina, floret initio Decemb.

Hyssopus, floret Iulio.

Hyssopus alba, floret Iulio.

Hyssopus rara, floret Nouemb.

Hyssopus in horto meo, floret Aug.

I

Iacea, Iunio floret.

D. Iacobi herba, floret Iun.

D. Iacobi flos, floret Iul. & Aug.

Iasminum, medio Iunij incipit florere, & Iulio.

Iberis, gauchblůmen, genus nasturtij syluestris, floret Maio.

Iberis Matthioli, floret Aug. & Octob.

Ibiscus, floret Iunio, Iulio & Augusto.

Herba ignota, Lepidion vel Iberidi cognata, puto, flosculis albis, priusquam se aperiant puniceis, folijs ferè nasturtij maioris, ramulis multis distortis, bipedalis: radice alba, simplici, intus neruosa, acri, cùm superficies insignem acrimoniam non habeat, floret Septemb. Est autem Iberis Matthioli.

Ignota circa lacum Felium, flosculis cœruleis, vt in hedera terrestri, geminis semper, &c. floret Iul.

Herba ignota, quam heliotropium putabam, folio ocimi, læui, Corchorus vocari potest, floret Iulio.

Innominata quædam fœtida, pinguis, folijs vt botrys, floribus senecionis, floret Iulio.

Ilex aquifolia, Stechend palmen. Fructũ Septemb. fert.

Illecebra, vel Telephium sedi genus minimum, floret Iunio.

Indici flores crocei, Caryophylli Indici dicti: minor & maior specie, floret Septerm. (Sed maior nunc primum incipit florere: minor Iunio) simplices & cõfercti in vtroq; genere.

Intubus

Intubus ſatiuus Iunio & Iulio floret. Cichorium etiam, id eſt, ſylueſtris intubus eodem tempore incipit florere, in autumnum vſq; durans.

Intubi genus quoddam luteo flore, ſcabrum, ſubtenerum, ex amaro ſubdulce, floret Iunio.

Intubus, vide ſupra Cichorium.

Inula, floret Iulio, Auguſto.

Iouis flos, Dondernägele/himmelrößle, floret Iulio.

Iouis flos, floret Octobri, purpureus & albus.

Iouis flos rariſsimus, floret Nouemb.

Irio non fœtidus (dentelaria quibuſdam) acerrimus, in horto meo fructum ferebat Octobri.

Iris, floret in fine Aprilis, Maij principio & medio.

Iris minor ſylueſtris in horto meo, floret Maio.

Et ſatiua itidẽ in horto meo Maio floret,

Iſatis ſylueſtris, floret Maio.

Iua illa aruenſis, fortè arthemiſia heptaphyllos: quæ & pro ſcordio videtur ſubſtitui poſſe, paulò minus efficax amarore, ſimili flore, toto ſimiliter viſcido, floret Iulio.

Iulia Italis dicta, ſub finem Iun. incipit flo

rere. An Iulia à menſe Iulio dicitur?

Iuniperus Maio menſe, cùm pluuium fuerit cœlum, luteam è cortice ſudat lachrymã, quæ magna in copia tanquam fungi exigui arbori adhærent, nec admodum adorata eſt.

Iuniperis, Maio menſe tenuiſsimus, ac luteus puluis in auras auolat: quod ſemen illi eſſe animaduerti, quanquam & è nucleis lapidoſis, quæ baccis continentur, nouæ iuniperi plantulæ fructificant, Tragus.

Iuniperus cuius baccæ altero demum anno matureſcunt, Septemb. fert.

Iuniperus, baccas fert Octob. maturas.

L

Lactucæ, florent Iulio & Sept.

Lactuca ſylueſtris, qua pro endiuia hactenus vſi ſunt Pharmacopolæ, Fuchſius: floret Iulio.

Lactucæ ſylueſtris genus in muris, floſculo cœruleo inſtar calathi exigui, floret Sep. & eodem ſemen fert.

Lactucæ ſylueſtris genus quoddam procerum, floſculis exiguis luteis, pappis nullis, floret Iun. Lactuca ſylueſtris Galeni in muris ſæpe naſcens, rote Bletter, floret Iun.

Lactucæ ſylueſtris genus læuis, floribus flauis, in area mea, floret Aug. La-

Lactucam ſyluaticam, quæ cœruleum florem apud nos fert, in altis montibus, vidi melino flore, menſis Auguſti fine florere.

Lactucæ ſylueſtres ſemen habent Nouembri.

Lagopus, aruenſe trifolium, floret Iunio, Iulio.

Lagopus, Kätzle Klee, floret Aug.

Lampſana, floret Maio.

Lampſana, flore luteo vel Lapſana, (& albo flore puto rapiſtrum) floret Iunio.

Lancea Chriſti, quę locis riguis prouenit, folijs oblongis, diſſectis, quadratis caulibus, verticilatis, vt in marrubio, floſculis albis, cum exiguis parpureis punctis, floret Iulio. Sideritin primam facit Matthiolus.

Lantana vulgò Italis dicta frutex, virgis lentis, floret Maio & Iun. dictus fortè à lentis ramulis: Kleiner mälbaum.

Lantana frutex rubros potius adhuc acinos habet, in Iul. qui Aug. demum puto nigreſcunt, & Sept.

Lappa maior, vide Perſonata.

Lapathi genera quatuor, florent Maio.

Lapathi ſeu rumicis genus, quod vulgò bonum Heinrichum vocamus, Fuchſius tertium genus Lapathi facit, floret Sept.

Lapathũ, cuius radicis vſus eſt ad ſcabiē, floret Octob.

Lapathum hortenſe magnũ, floret. April.

Lapathum aquaticum, hydrolapathum, folijs auguſtis, parum lanuginoſis, ad foſſas aquarum. Hydrodracuntium Aldrouando à floris ſimilitudine cum biſtorta, floret Iul.

Lapathi genera ſemen faciunt Iulio.

Lapathum, oxalis, fructum fert Iunio.

Lathyris floret in fine Maij & Iunio.

Lathyris, cataputia minor, floret Auguſt.

Lattoris Plinij ſecundum aliquos, in horto meo, genus lactucæ ſylueſtris, floret Octobri.

Lauendula floret Iunio.

Lauendula Iulio menſe ferè defloruit.

Lauendulæ paucæ, florent Septemb.

Laureolæ illud genus, quod vulgò Zyland vocant noſtri, ante folia floret Feb.

Laureola vulgaris, Zyland in alpibus ſemen fert Auguſto.

Laureolæ puto ſpecies in monte propè Curiam, parua, anguſtis folijs, paulò maioribus quàm rorismarini, floſculis purpureis, odoratis, wie am Zyland. Cauliculus lignoſus, ſed valde lentus eſt, non vltra ſeptem digitos altus, floret Iunio.

Lens paluſtris floſculis tripartitis, floret Maio.

Lens floret Iunio & Iulio.

Lenti-

Lentibularia, vide Meon aquaticum.
Lepidium Æginetæ, in horto meo floret Iulio.
Lepidium folijs lauri, semen profert Octobri.
Lepidium Æginetæ folijs laurinis maioribus, floret Iunio.
Leucoij genera tria, florent Maio.
Leucoia, florent Septemb.
Leucoium, keiri, Martij principio emergens, statim floris rudimenta ostendit, integer apparet ad finem eiusdem.
Leucoium, keiri: & Strasburger nägely puniceum, & Roseum, odoratius, rariusque: & album, flor. Maio.
Leucoiō bulbosum, weißhornung blůmen/violas subolet.
Leucoium bulbosum, Theophrasti, floret Mart.
Leucoium, floribus violaceis, in horto Didymi, flor. Iul.
Leucoion luteum, & album, floret Aprili.
Leucoia medicorum, florent Aug.
Leucoium purpureum, Strasburger nägely/flor, Octob.
Leucoium syluestre floribus luteis, paruis, flor. Iul. Argent.

Leucoia, rara, floret Nouem.

Libanotis, coronaria, rosmarinus, floret Septem. & Octob.

Libanotis Italica vel Ferula, floret Iulio.

Libanotidis species ex Italia, floribus luteis in vmbellis, &c. flor. medio Iul.

Libanotidis ferulaceæ genus, ex Italia missum, his annis, in hortis nostris satum nō potuit semen perficere ante frigora, etiam Octob. Perfecit postea anno 57. circa medium Octobrem pauca, eadem planta, quæ iam annos durauerat circiter octo, & fortè diutius durat, quod seminibus maturandis non exhauriatur & radices validas ac liquore plenas habeat.

Lichen, hepatica, flor. Iun.

Lichen, flosculis stellatis, loco humido, Bym rad (non videntur odorati, vt in lapidibus) flor. Iul.

Ligustraria, qua pro elleboro nigro quidam vtuntur, flor. in fine Apr.

Ligustrum, incipit florere Maij medio.

Ligustrum, vel (vt aliqui putant) phillyrea, Iunio plerunq; floret.

Ligustrum, Beinhültzen / Ferngerten / fructum fert Sept. Octob. & Nouemb.

Ligustrum aquaticum, faulbaum / zapfen-

pfenbaum/in medio medicinæ vſu, Septem. fructum habet.

Lilium Mariæ, quod quidam narciſſum putant: mihi non videtur, vnſer frauwen gil gen/flor. April.

Lilij genus quod pro Aſphodelo vſurpant, floret Maij medio & fine.

Lilium rubrum flor. Maio.

Lilium album in fine Iunij: & croceum, vel rubrum, medio eiuſdem floret.

Lilium aquaticum, vide Acorus falſus.

Lilium conuallium, cui & nomen apud nos ab hoc menſe, Meyenryß/floret Maio, & aliquando April.

Lilium conuallium, fert ſemen Iulio.

Limonium Fontanoni, in horto Didymi, flor. Iul.

Limonium noſtrum, vide Biſtorta.

Limonium, biſtorta rara, floret Auguſto.

Linaria, floret circa finem Iunij, aliàs medio eiuſdem: itemq; Iul.

Linaria, quam aliqui veterum oſyrim putant, flor. Aug.

Lingua herba, Natterzung/flor. Maio.

Linum, floret Iun. & Iul.

Linum ſylueſtre, flor. Iul.

Lithoſpermi florum principia Decem. ſe oſtendunt locis tepidis.

Lithoſpermon, vnicaule locis cultis, floret Aprili.

Lithoſpermon minus, aruenſe, vnicaule & multi caule, Maio florent.

Lithoſpermon, floret Iun. & Iulio.

Lithoſpermum, milium Solis, ſemen fert Auguſto.

Locuſta herba, Nüßlekraut/in acetarijs grata, floret Iulio & Maio & præterea Nouembri.

Lotus vrbana gäl ſtundkraut/id eſt, Trifolium caballinum, floret Aug.

Lotus vrbana, floret Octobri & ſylueſtris, aliquando, pro ſationis diuerſitate.

Lotus ſylueſtris, floret in fine Iunij, das gmein ſtund kraut mit wyſſen blůmen/ Vrbana eiuſdem generis, eodemq́ue odore, flore tantum luteo, & ſiliquis differt, tardius in horto meo, ex Italia nuper miſſa, floruit Auguſto, Septembri, & Octobri menſibus, Itali veram melilotum putant.

Lotus ſylueſtris, id eſt trifolium caballinum, floret Iunio, & ſemen fert Auguſto.

Lotus ſylueſtris, zigerkraut / principio Iul. ferè defloruerat.

Lotus inodorus floribus luteis, criſpis, flor. Iun.

Loti vel Meleloti quædam ſpecies inodora, gäle Vubenkröpfle / primo quo naſcitur anno, florem edit Iulio. Itemq; ſpecies alia maior, ein katzen ſee.

Lunariæ ſpecies folijs oblongis, aſperis, albicantibus, criſpis pleriſque: floſculis ceu in vmbello ſubflauis, ſinguli floſculi foliolis conſtant quaternis, reflexis. Seui initio veris, & Octobris nono primum, in vna ſtirpe flores apparuerunt: in alijs nulli dum.

Lunaria Græca, toto Aprili floret.

Lunaria montana circa ſtabula pecorũ, Böni/floret Maio.

Lunaria Græca, quæ ſiliquas latas producit, vna votundiores, altera oblongas, Augusto ſemen fert,

Lunarea lutia Alyſſos quorundam, floret Aprili.

Lunaria Fuchſij, Mon kraut, alia quam lunaria arthritica, floret Iunio.

Lunaria in horto meo Flüblümen/gäl/ audio & albas inueniri circa Veſam. Græca, ſiliquis argenteis. Alia à Gratorolo miſſa, ſiliquis ſcabris, floſculis luteis, in planta à ſuperiore anno relicta, florent Maio omnes.

Lunaria Græca fert ſemen Iulio.

Lupinus floret Maio, & Iunio, & in horto meo Iulio.

Lupus salictarius flor. Aug. & eodem mense semen habet.

Lysimachij genus secundum quosdam, quod herba scilicet Antonij vocatur, & filius ante patrem. Habet autem cum flore, semen quoq; partim maturum, partim etiam elapsum Augusto mense.

Lysimachium luteum & rubrum radice lignosa, weiderich/flor. Iul.

Lysimachium flauum, incipit Iunij fine florere, paulò post purpureum lysimachiũ.

Lysimachij genus, in quo flosculus purpureus exilibus siliquis extremis enascitur, flores & semina profert Aug.

Lysimachij genus flore rubro: & alterum luteo, floret Augusto.

M.

Mahaleb ad Vuesam semen facit Iul.

Maiorana, flor. Iul.

Maluæ tria genera Fuchsio: quorum primum vocat hortense, Ern rossen/ nobis dictum quod messibus floreat, flore magno, & patulo rosarum instar, & similiter aut multiplici, aut simplici flore, purpureo, vel candido: hanc Apuleius videtur hastulã regiam dicere: (malua maxima,) Sed hanc veteribus

bus pro hortensi, & satiua in cibis vsitatam fuisse, non est veri simile: quin potius vulgarem maluam: siue punilam siue maiusculam (quam Fuchsius arborescentem vocat. Nos longè aliam dendromalachem id est arborescentem maluam cognoscimus) satiuam olim fuisse crediderim. Hortensis (inquit Fuchsius) floret Iulio, & Augusto præcipuè, flos ei diuturnus. Syluestris minor per totam æstatem & in maximam autumni partem durat: maior Iunio, & Iulio mensibus in primis floret. Est & aliud maluæ hortensis genus, paruum, pulcherrimum, quod Tragus depingit, & alceam peregrinam seu Venetam vocat, id quoque Iulio floret: Item aliud flore flauo, folijs integris in acutū desinentibus, satiuum.

Maluæ maxima, hastula regia Apuleij Fuchsio, Ernrosen/gfült/einfach/wyß/vnd rot/flor Iul.

Malua hortensis maior, cui nomen apud nos à messe, flor. Aug.

Malua magna hortensis ernrosen/flor. in fine Iunij.

Malua vulgaris, flor. Aug.

Malua quædam domestica, item Die ern rosen/Septemb.

Malua crispa, magna, magnis & crispis

ambitum ſiolijs, floribus paruis, floret Augusto.

Malua criſpa in horto meo, Septembr. floret & Octob.

Malua ſyluestris, flor. Maio.

Malua ſyluestris maior, Iunio & Iulio inprimis floret.

Malorum genera initio Maij ferè florent.

Mala diuerſorum generum, Augusto & Septembri matureſcunt.

Mali vernæ, Theophraſtus meminit Iunio fructum facere.

Malus præcox, paradyselebatum, fructũ Iunio fert, & Iulio.

Mala quædam in primis cotonea, & ſylueſtria (quæ ſint ex malis priora, quæ tardiora) Octob.

Mala inſana maturantur Augusto: herba perſonatiæ ferè folijs, & caule.

Malum inſanum Fuchſij & aliorum, flore cœruleo, apicibus luteis, flor. Augusto.

Malum inſanum, in horto meo 59. Septemb. florebat, nullum oſtendebat fructũ, neq; Augusto.

Marrubium floret, Iunio, Iulio, & Augusto.

Marrubio ſimilis herba, verticillis ſuis aculea-

aculeatis, purpureis floribus, folijs mercurialis, &c. Veteres quidam huiusmodi alysson describunt, flor. Aug.

Malua crispa, flor Iul.

Medica duplex. Satiua flore violaceo, Iunij fine floret: crescit ad duos cubitos, & vix iam sustinet seipsam: tertio anno altius crescit, hominis statura, & citius floret. Altera syluestris, medio & fine Iunij floret, corymbis flosculorum luteis: sapore eodem & reliqua specie similis: folia vtrisque modicè mucronantur: & versus mucronem margines leuiter exasperantur. Calidæ sunt in secundo gradu, inodoræ. Crescit hæc ad murum & in muro, & albi ad margines aggerum, & fossarum siccos.

Medica syluestris & hortensis, flor. Iun.

Medica ex Italia floribus violaceis, floret Aug.

Medica cœrulea in fine Maij flor.

Medica, vide inter Trifolia.

Melampyrũ vel Myagrus in horto meo, floret Maio.

Melampyrum, vide Myagros.

Melissa Fuchsij, flor. Maio & Iun.

Melilotus albus, flor. Iun.

Mellissophyllon flosculis albis, & peregrinum (quod fœtidius & magis cimices

refert) cœruleis, floret Augusto.

Mellissophyllum floribus pallidis, flor. Iulio.

Melilotus, lutea & alba, guldiner klee, eins guten geruchs / sunderlich so er dür ist, als Theophr. leert. Medica quibusdam credita, vtraque flore coloris violacei, & altera apud nos vulgari (locis saxosis) flaui, meliloto nostro similis inodora, &c. flor. Iul.

Melilotus lutea, & alba, odoratæ, florent Augusto.

Melilotus inodora folijs ternis à caule remotis, & ad caulem binis, gäle Dubenkröpfle/ Lotus puto Fuchsij, flor. Iun.

Melilotus crispa, flore crispo, inodora, semina conuoluta habet cochleatim ferè vt medica, sed minus & minora, floret Iunij initio.

Meliloti inodori species in muro fossæ ciuitatis, in fine Maij flores habet in corymbis luteos. Calida est in secundo gradu, subacris, tenuium partium: non reperio in Trago. An Medicæ species?

Meliloto similis inodorata, capitulo florum rotundo, flauo, stein klee. Medicæ species aliquibus, flor. Aug.

Meliloti inodori species stein klee, quæ Medica syluestris dici potest, flor. Iun.

Meliloti

Meliloti syluestris species humilis, binis è regione foliolis, cuius lutei flores, suauem quendam & ferè lactis odorem referunt: in prato infra turrim in Hard / floret Maio & Iunio. Siliquas curuas & vnguium specie profert Iunio adulto, vel in fine Iunij.

Melilotus agrestris, flor. Iun.

Meliloti loco quidam herba trifolia floribus luteis, sed inodora vtuntur: steinklee. Sed est alia quoque saxifraga lutea, quam sic nominant, in Germania inferiore, folijs ferè aquilegiæ, radice lutea, floret Iulio.

Melo, vel Melopepon, floret Augusto.

Menthæ genera, flor. Aug.

Menta, flor. Iul.

Mentastrum florere incipit initio Iunij, Iul. & Aug.

Meum quorundam, alijs species seselis, Bärwurtz/flor. Iun.

Meon aquaticum circa lacum felium, folia enim vt Meon Beerwurtz exilia & similiter diuisa habet, ijsque adnatas passim bullas quasdam φακοειδεῖς, floret Iulio dentibularia nominetur (nam Meon alij aliud ostendunt) sine radice floribus flauis, &c.

Mercurialis, floret Maio, Iulio, August. Septemb. Nouemb.

Merculialis fœmina, flor. Iun.

Merculialis ſyluatica mas & fœmina, ſed ille rarior nobis, Martij medio floret. Merculialis ſyluatica, teſte Trago, ſe occultat vel interit Maio vel paulò poſt.

Merculialis mas & fœmina ſemen ferũt Auguſto.

Meſpilus noſtra, in fine Aprilis, quandoque in Maio floret: fructum Octob. profert.

Millefolium vulgò dictum, garben/ album & rubens, flor. Iul. & Aug.

Millefolium flore rubro, floret Iunij medio.

Millefolium luteis floribus: item peregrinum vel odoratum, flor. Iul.

Millefolium aquaticum quoddam, flore albo ranunculi, inſipidum, &c. floret Maio.

Milium, flor. Aug.

Milium Indicum vel Æthiopicum, anno 58. in horto meo flor. Iul.

Mießbeere fructum ferunt ad finem Martij, ſub niuibus matureſcunt, Bim Fatzen ſee.

Morſus diaboli, flor. Aug. & Sept.

Morus fructum fert Auguſto.

Muſcatella Cordi (Ophiogloſſ.) Maio interit vel ſe potius occultat.

Myagrus aliquando, relictus nimirum à ſuperiore æſtate, Feb. flor.

Myrica floret medio & fine Maij & Iul.

Myrica Iunij initio ferè defloruerat.

Myrrhis, id eſt cicutaria, vt quidam putant, flor. Maio.

Myrrhis cerefolij ferè ſapore, dulcior, floret anno ſecundo, medio & fine Apr.

Myrrhidis (ſic nominemus vel cicutariæ, vel Paſtinacæ ſylueſtris) ſpecies in vijs inter vites verſus Zollicken. Item Peregrina quædam ſatiua: vna olet folijs cuminum Romanum, alia veluti raphanum ſylueſtrē, habent radices magnas & validas, flor. Iun.

N

Nardus vulgaris, pſeudonardus floret Iun. Iul. defloreſcit.

Narciſſus ille quorundam, & Tragi verus, qui mihi potius anemone limonia videtur, noſtri Lilium diuæ Mariæ vocant, cuius floris odor ſuauiſsimus ſed lenis, floret Apr. & Maio.

Naſturtium floret Iun. Sept.

Naſturtium pratenſe, gauch Blůmen/

floret April. Itemque hortense anni superioris.

Nasturtium palustre, floribus melinis, parum acre, flor. Maio.

Nasturtium aquaticum, floribus flauis, circa lacum, flor. Iul.

Nasturtiolum petræum, herbula omnium minima, flosculis candidis, floret Aprili.

Nigella, flor. Maio.

Nigella flore luteo, flor. Iul.

Nigella coronata calyce, satiua, maior, foliosa. Minor syluestris puto flore è luteo subuiridi: prior cœruleum florem habet, floret Iunio.

Nigella satiua, flor. Octob.

Nigella, Schabab semen edit Iulio, Augusto.

Noli me tangere, flor. Iulio, & Iunio: locis verò frigidioribus & vmbrosis, medio, & fine August.

Nummularia floret in fine Maij (& genus minus acutius erectum in syluis) floret & Iunio.

Numularia Fuchsij, Vide Centimorbia.

Nux Iuglans, iulis verè floret: Augusto & Septembri maturescit fructus & excutitur.

Nux veſicaria, pimpernüßle/ floret Maio: matureſcit Septemb.

Nux Methel, Vide ſtrammonia.

Nymphæa vtraq; apud nos Maio, Iunioque floret.

Nymphæa lutea floret Iulij principio in lacu noſtro.

O

Ocimũ baſilicũ fl. Iun. & Aug. Baſilien.

Ocimi duo genera, klein vnd groß Baſilien/ florent Iulio.

Ocimum, baſilicum medium, album & purpureum, & ocimum citratum, odore meliſſæ in horto meo, flor. Aug.

Ocimi folijs herba circa ſæpes naſcens, floſculis albis, poſt quos verrucæ relinquũtur, flor. Aug. Heliotropij genus aliquando putabam.

Ocimum Tragi, heidenkorn: quod aliqui eryſimon Theophraſti putant, flor. Iun.

Ocimoides, flor. Sep.

Ocimoides album duplex, rubrum duplex, & flauum, quod ſemel tantùm vidi Lindauiæ in horto Matthiæ Kurtz mercatoris, floret Iulio.

Ocimoides rubrum, quod floret in Iunio, in hortis conſitum.

Ocimoides rubrum, rarum inuentu:

& facilius in montibus quam alibi, floret Augusto

Ocimoides rubrum alpinum, Maij medio floret: & mox etiam album, quod tamen aliâs Iunio primum floret. Huius flores in sole flacescunt, vesperi & nocte redintegrantur: rubri semper integri manent, minusq; odorati sunt. Videtur & Ocimoides quoddam album minus odoratum esse in horto meo.

Ocimoides albo flore, calyce purpurascente vel viridi: vnum, medio apicem exerit: minus odoratum: alterum non, odoratius, quod eodem die marcescit: eadem differentia est in purpureis, floret Iunij fine.

Ocimoides albis floribus odoratis, quod aliqui non rectè ben album vocant, vt alij polemonium, Eidweich mit linden/ harachten bletteren/ gstaltet wie die grosen Basilien/ vt ego interpretor, flor. Aug.

Ocimoides purpureum floret in fine Apr. & Octob.

Ocimoides purpureum dilutum albo cognatius odoratiusque alpino, etiam die se claudit: at album alpinum non clauditur, flor. Maio.

Ocimoides croceo flore, floret Iunij medio. Vocari verò sic potest propter floris

ris ſpeciem, omnino inodorum tamen.

Ocimoides peregrinum maius perenne: & minus, quod eodem anno floret, floret Auguſto.

Ocimoides peregrinum minus, floret Septembri.

Ocimoidis ſpecies peregrina minor, Auguſt. ſemen profert.

Ocimoides iam rarum, circa finem Nouemb. menſis floret.

Oenante herba filipendula, floret Iunio.

Oleæ plantula, in calidioribus locis Germaniæ, vt circa Rhenum, floret circa S. Ioannis diem, in Iunio.

Oluſatrum in horto noſtro floret Maio anno ſecundo puto à ſatione.

Ononis floret in fine Iunij & Iulio.

Ophrys Fuchſij, quæ aliſmatis ſpecies videtur, Maio & Iunio menſibus floret, deinde euaneſcit circa feſtum D. Ioannis Baptiſtæ.

Orchis, vide Satyrium.

Orchis, genus bifolium ante caulem, cùm & bulbum vnicum oſtendit, poſtea caulis accedit, flores è viridi pallidi, & foliola alia in caule, floret Maio.

Orchis genus illud rarius & elegás, quod m flores habeat albicantes, minutos &

punctis rubicundis aſperſos, capitulum oſtendit puniceum, quod floribus nondum apertis conſtat, floret in Maio.

Orchis gen⁹ illud quod Tüfels angſicht vocant, flore albo, item flore purpureo, vel communi, floret Iunio. In genere teſticulorum, odoratiores ſunt, quibus floſculi minores.

Orchis, id eſt, teſticuli herbæ genera quædam: ex quibus id quod Serapiadem vel triorchin aliqui eſſe putant, in fine Maij, & initio Iunij apparet, deinde nuſquam inueniri poteſt.

Oreoſelinum aliud circa Baſileam, floret Iulij principio.

Oreoſelinum von Baden, floret Iul. & aliæ ſpecies duæ oreoſelini.

Origanum vulgare, floret Iunij fine, Iulio & Auguſto.

Orminum hortenſe & pratenſe ſcharlach, floret Iulio: ferè enim tardius floret ſatiuo. Sed Fuchſius orminum vtrunq; Iunio menſe floribus & ſemine prægnans eſſe ſcribit.

Orminum hortenſe, id eſt, Gallitricum, vt recentiores multi putant, Scharlach/vel potius alectorolophos, id eſt, gallicriſta, à folijs criſtæ gallinaceæ inſtar ſerratis, vnde & gallitrici vox corrupta videtur, floret Iunij

Iunij principio & medio.

Orminum ſylueſtre, floribus purpureis, nunquam prius mihi viſum, floret 8. Iunij.

Orminum ſylueſtre, vel ſchlarea ſylueſtris, flore albo: & commune cœruleo, floret Maio.

Orminum ſylueſtre, quod & cœruleum & album inuenitur, floret Iunio.

Orminum vel gallitricum ſylueſtre, flore cœruleo, ſemen fert Iulio.

Ornithogalum, florel April.

Ornus, groſſer målboum/wielåſch, vt ego interpretor, floret Iunio.

Ornus aucuparia, wielåſchen. Aug. fructum fert, & Sept.

Orobanche noſtra, quam nonum ſatyrij genus Tragus facit, floret Maio.

Orobanche Ruellij, floret Aug.

Oxalis, floret Maio.

Oxyacantha, Berberis, Erbßlen. Sed aliqui ſpinam albam vulgò dictam oxyacantham potius eſſe aſſerunt, quibus aſſentior: vtraq; floret Maio, fructum facit Aug. Sept. & Octob. Auguſto autem collibus & locis calidioribus.

Oxylapathum vulgare, floret Aug.

Oxys, alleluia, floret April. & Maio.

P

Panaces Chironium, herba Doria, ni fallor, quorundam, nonnulli Limonium Matthioli vocabant, quod tamen non probo: in horto meo floruit Iunio, aliâs Iulio, primo gradu amara.

Panicum, floret Iunio.

Papauer ſatiuum, floret Iunio, & Iulio.

Papauer cornutum, floret Iunio, Iulio & in fine Maij. Semina fert Nouembri.

Papauer erraticum, floret in fine Maij, Iunio, Iulio et Auguſto: ſemen fert Septembri.

Paris herba, quam aliqui non rectè aconitum pardalianches faciunt, floret Maio.

Parthenium, matricaria, floret Maio, Iunij medio vel principio potius, & quandoq; Iulio.

Paſtinacæ genera tria, radicum colore diſtincta, florent Iulio.

Paſtinaca maior, Paſtaney, ſemen fert Auguſto.

Paſtinaca erratica purpureo apice in medio vmbellæ candidæ, vogelnäſt, floret Iunio & Auguſto: ſemen profert Septembri et Octobri.

Paſtinacæ genus erraticum vmbellis luteis, elaphoboſcus quorundã, floret Iunio.

Paſtinaca ſylueſtris, vmbellis luteis, Gren

kraut/

Frant, diuerſa à Dauco ſylueſtri, quem Dioſcorides Paſtinacam ſylueſtrem vocat: floret Iunio & Iulio.

Pecten veneris, floret Maio, in aruis, qui poſt flores albos relinquit ſiliquas tanquam acus: & Iulio.

Pelecinus floret Octob. Securidaca.

Pelecinus ſylueſtris, herba & frutex in colle propè Scaphuſiam, floret Maio.

Pentaphylli, id eſt, quinq; folij, tria genera, florent Maio.

Pentaphyllum, floret Iulio.

Pentaphyllum minus, quod locis apricis & ſiccis naſcitur, præcipuè collibus, floret Mart. aliâs Septemb.

Pentaphyllum petræum, in ſaxis iuxta aditum fodinæ Ferrariæ in monte ſupra Sergans: ſed plantæ erant paucisſimæ, floret Augusto.

Pentaphyllum erectum, magnum, candidum ſubdus, trib⁹ aut amplius à radice caulibus, floret Iunij initio

Peplus, eſula rotunda, floret Iunio

Peplus, floret Maio.

Perfoliata, Durchwachs, floret Iunio.

Perfoliata alia, quam aliqui ineptè centaurium maius vocant floret in fine Iunij in colle vbi calamentum gegē der ſylbrugg.

Flores in corymbis ſunt lutei, folijs octenis conditi, ſubamari, bono ſed leui odore. Item in colle ob der Spitaaler wyſen.

Perfoliata rubra, Iunio floret.

Perforata, vide Androſæmon.

Periclymenon, caprifolium, incipit florere Maij medio & fine, Iunio & Iulio: itemque Auguſto, ſemen Septembri producit.

Periclymenon, Speck gilgen, principio Septembris floret. Bis floret in anno eadem æſtate, ſed fructum poſt ſecundum florem non poteſt perficere.

Periclymenus minor, gemellis acinis, rubentibus viſcoſis, Iulio fert acinos.

Perſicus cuiuſcunq; generis (trium generum) floret April.

Perſicus Armeniaca, Berillele, floribus albis, odoratis, floret Mart.

Perſicus, fructum Sept. profert.

Parſica duracina, carne rubenti, matura ſunt Octob.

Perſicaria maculata, quam aliqui molybdænam vocant, flore purpureo & albo, floret Iulio, & Iunio.

Perſicaria, vide hydropiper.

Perſonata lappa maior, floret Iulio & Septembri.

Personata, Lappa maior, cuius seminis ad calculum vsus laudatur, semen fert Octobri.

Pes anserinus Tragi, & Fuchsij, Sewtod, nimirum Chenopus Plinij, floret Iulio.

Pes leonis, Sinnaw, floret Iunio.

Petasites, pestilentz wurtz, floret Martio, Aprili, & quandoq; Feb.

Petroselinum Fuchsij, si in hortis seratur: putat autem id esse quod officinæ vulgò amomum vocant: nesciens fortè Galenũ scripsisse petroselinum, verum & Macedonicum propriè dictum, adeo amarum esse, vt amarore suo totam Theriacam inficiat, quod amomo vulgò dicto non conuenit, id ego igitur potius ammi verum, aut cuminum Æthiopicũ esse suspicor. Pro vero autem petroselino astrantia nostra, vti consulo, donec verum adferatur. Iam enim ex Macedonia & Cõstantinopoli nuperrimè quosdam detulisse audio.

Peucedanum Fuchsij, floret Aug.

Peucedanum in horto meo, caule dodrantali, folijs crassiusculis per terram sparsis, vmbellis albis, floret Maio.

Phalangitis, graßgilgen, asphodeli fœmina quibusdam: Et eiusdẽ species maior montana, odore & sapore in flore radiceq; lilij albi, floret Iul.

Phalangium vel phalangites Kentmanni, in fine Iunij floret, Die wilden gras gilgely.

Phalaris folijs arundinis, flore gramineo, pallido, ſpica elegante & conferta, latiuſcula. Olingerus Norinberga miſit, floret Iulio.

Phillyrea noſtra, ferngerten/ floret Maio.

Phœnix, roten wilden haber. Iunio floret.

Phu tota æſtate floret. Fuchſius, qui Phu in maius, hortenſe, & minus, vulgare diſtinguit. Eſt & ſaxatile quoddam montanum, & paluſtre minimum, quod Aprili floret.

Phu hortenſe (& ſylueſtre in horto meo) circa finem & medium Maij floret & ſemen fert Iulio.

Phu (maius) Dioſcoridis, floret Iunio.

Phu ſaxatile, & phu paruũ ſaxatile, quod in vmbroſis & humidis montium ſaxis creſcit, floret Aprili.

Phu minimum ſylueſtre, geniculatis radiculis, floret Aprili.

Philoſella maior & minor. Maio & Iunio florent.

Pimpinella, floret Aprili, Maio & Iunio: Maior in pratis humidis Iulio: ſemen facit Iunio & Iulio.

Pimpinella, quæ & ſanguiſorba, Maio & Iunio floret.

Pirus plerunq; cum ceraſo, floret Aprili.

Pirorum

Pirorum genera diuerſa matureſcunt Auguſt.& Sept.

Pira quæ à fœno denominamus heuwbyren, quod hæc ſola immatura etiam fœno obruta & calore emollita, edantur, Iulio matureſcunt.

Pira præcocia, & ſuperba, Muſcat byrle, Iulio matureſcunt.

Pira quæ noſtris heerenbyren, matureſcunt Aug. medio.

Pira quæ ſchürbyren à nobis, matureſcũt in fine Aug. & Sept.

Pira quæ noſtris Grauw eugſtler dicuntur, à calore nomen habent, boni ſaporis, & ſucco mediocri prædita, id eſt, non ſicca aut friabilia, matureſcunt medio Auguſt. & poſt.

Pira quædam, præſertim ſtrangulanea & ſylueſtria, matura ſunt Octob.

Pirola vulgò dicta, wintergrün, quam quidam limonium putant, floret Iunij principio: ego biſtortam pro limonio ſemper habui, nec dum muto ſententiam.

Piſum, floret Iunio.

Plantagines florent Maio & Aug. Iulio item, quo & ſemen edit, itemq; Auguſt. Nouemb. & Sept.

Plantago maior vel media potius, floret Iun.

Plantago minor, floret Iul.

Plantago aquatica, quam aliqui alisma veterum esse putant, floret Iunio.

Plantago aquatica semen fert Iul.

Pœonia, floret Maij principio & medio.

· Pœonia, floret circa finem April. Mas in principio in horto meo, alias in fine, loco vmbroso & hyeme longiore.

Polemonium, floret Maio & Iulio, pręsertim eius principio.

Polemonium Dioscoridis, floret Iul.

Polemonium petræū, floret Iulio: & hoc & Dioscoridis dictum, suauius olent vesperi: in meridie flos ferè euanuit, vt hesperides dici mereantur, vtriq; ferè idem odor, suauis, non plenus.

Polemonium: quod duplex esse puto, vnum maius & longioribus folijs, nisi natalitij soli differentia est, floret Iun.

Polemoniū, Widerstoß, vt ego interpretor quod aliqui ben albū nō rectè vocitant, vt aliqui ocimoides album, in quo genere etiam rubrum habetur. Polemonium verò album tantùm, floret Aug.

Polemonium Fontanoni in horto meo, floret Iunij principio.

Polemonium viscosum vel saxatile, floret Iunio.

Polemo-

Polemonium palustre, vide Gratiola.

Polemonium petræum, floret Maio, semen fert Iunio.

Polium nostrum Maij fine & Iunij principio floret.

Polycnemon, langer dost, floret Aug.

Polycnemon, origano simile, floret Iulio & Septemb.

Polycnemon origano vulgari simile, sed rarum, Lunariæ speciem refert, folijs oblongis, asperis, albicantibus, crispis plerisque: flosculis ceu in vmbella subflauis, singuli flosculi foliolis quaternis constant. Seui initio veris, & Octobris nono primum flores apparuerunt, in alijs verò nulli dum.

Polycnemon origano simile, quod & Clinopodion fortè appellari posset à figura: nam verticillum florum, aut seminum in summo caule impositum habet, veluti capitulum, vna hæc herba, quod sciam, semen Octob. facit.

Polycnemon vel Clinopodion maius semina gerit rotunda & subruffa, Nouembri.

Polygonatum, Weyßwurtz vtrumque, initio Maij floret, vel medio: alterum tamen prius sæpe Aprili.

Polygonatum erectum, semen fert Aug.

Polygonon, wägtritt, floret Aug.

Polypodij radix colligenda est in fine Augusti.

Polytrichum Apuleij, vt quidam vocant, guldinwiderthon, floret Iun.

Populus suis iulis, floret Mar.

Populi nigrę gemmę turgentes colliguntur mense April.

Populi nigræ gemmæ, mensis Sep. 19. turgere succo suo flauo vidi: & fortè is hoc tempore vtpote sicciore melior est, & minus aqueus quàm vere.

Porrum, floret Maio & Aug.

Porrum sectiuum syluestre in rupibus ripæ Rheni zů Laufenberg, floret Iun.

Portulaca, Iunio & Iulio floret.

Potamogeton, Samkraut, floret Iul.

Prunella vulgò dicta, floret Maio, Iunio, Iulio, Augusto. Septemb. Octob. & Decemb. mensibus.

Prunus plerunque cum ceraso, floret Aprili.

Pruni genera quædam vrbana, inter quæ tardissima sunt minima, cerea ferè per maturitatem. Zipparten, maturescunt Septe. & Octob. Alia verò cerea magna sunt, quæ Augusto, si benè memini maturantur.

Pruni genus, maturescit fructibus circa finem

finem Iulij, cui fructus parui cœrulei dulciores, blauw kriechen.

Pruna cerea vel cereola, magna subdulcia, minima subcœrulea, acida, parum humida, Wyn kriechen, maturescunt Aug.

Pruna nostra maturescunt Augusto.

Cœrulea, blauw kriechen.

Haber kriechē kleiner dañ die anderen.

Weynkriechen/kleine sure, subcœrulea vt & Haberkriechen.

Wyßkriechen/tardi⁹ aliquando matura gar vnd gar wyß.

Bocksbödle halb wyß / halb rotlecht/ aluum puto magis soluunt: & hæc aliqui alba vocant, sed minus propriè.

Prunus syluestris, in fine Martij floret plerunq;, & April. principio.

Prunus syluestris, spinus, Schleehenbaum, Sept. & Octob. maturus est fructus.

Pseudamonium, floret April.

Pseudochamædrys, Schaaffkraut der wild, caule puto simplici & longiore, floret Iunio.

Pseudochamædrys, gamanderle, floret Maio.

Pseudocyperus corymbis fœtidis, semen fert Iulio.

Pseudomelanthium, Ratten, floret Iun. semen fert August.

Pſeudonardus, vide Nardus vulgaris.

Pſeudorhaponticum, folijs oblongis, florere puto menſe Iunio circa finem.

Pſyllium, Iulio & Aug. floret.

Ptarmice, floret Iunio & Auguſto, quam Ruellium quidam ſequuti pyrethrum paluſtre eſſe putant. Ego verò aliam noui ptarmicem montanam, folijs ferè plantaginis, flore aureo, radiculis ruffis, non ſine odore, acribus, Gälbe mûtter wurtzen.

Pulegium ſaxatile (regale puto quibuſdã) polycnemon fortè, floret Iulio.

Pulegium ceruinum, floret Iulij fine Monſpelij.

Pulmonaria Plinij, floret Mart. & April.

Pulmonariæ Plinij ſpecies, ſine maculis foliorum, kleine walwurtz, floret April. Vide Symphytum.

Pulmonaria Gallis vulgò dicta, floret Maij fine, ſemen fert in Iulio.

Pulmonaria muralis, Bûchſpick, ſpecies ſylueſtris Lactucæ, fortè reſeda Plinij: nam ſimilis eius vſus eſt hodie apud nos ad collectiones aut inflammationes ſedandas, præſertim Paronychias, in quarum remedijs multi etiam incantationes adhibent, magis quàm ad vllas alias inflammationes, &c. floret Auguſto.

Pyre-

Pyrethrum, in Aprili floret.

Pyretrum alpinum chamæmalo ſimile, (perenne) radicibus repens, floret Iulio in alpibus noſtris.

Q.

Quercus circa diem D. Georgij flores ſeu cachryes ſuas emittit.

Quercus quædam fructificant, circa diem D. Bartholomæi, aliæ tardius.

Quercus quædam glandes ferunt, quædam etiam pilulas fungoſas: in quibus vermiculi conduntur: aliquando ſquamulas rotundas, candidas, in ſiniſtro foliorum latere, quas ruſtici floſculos vocant, indiciũ copioſi prouentus glandium anno ſequente: glandes Septemb. producit.

Quinquefolium, floret Iunio.

Quinquefolium minus in locis ſiccis, radicibus ſuis repit, floret Aprili & Maio.

Quinquefolium paluſtre floribus puniceis, radicibus repens oblongis, floret medio Maij.

R

Ranunculi genera hortẽſia & ſylueſtria, ſardoniũ, aruenſe, echinatis ſeminib. Aquaticũ flore plantaginis: & alterum minimũ folijs

minimis,multifidis,vt in cottula.Item flammeus. Item maior albus nō hortensis, tantũ puto apud nos:florent Maio.

Ranunculi species diuersæ,& quę apium risus vocatur,florent Iunio.

Ranunculi genus primum, Martio floret & initio Aprilis, deinde disperit.

Ranunculi genus quartũ Fuchsio, quod vulgò vocamus Martios flores, qui albi & purpurei sunt: & secundùm Fuchsium etiá lutei,apparent Martio & Aprili.

Ranunculus sardonius, quem apium risus vocant,& alius quem aliqui flammulam, floret Aprili.

Ranunculus sardonius semen fert Maio.

Ranunculus hortensis,albus flore denso, florem ostendere incipit in fine Aprilis.

Ranunculi quidam(hortensis,flauus,dẽsus)florent Iulio.

Ranunculi pratenses pauci,florent Oct. vt & hortensis,flore denso,paucus.

Ranunculus pratensis sine plumbo: cæteri enim præter aquaticos,pleriq; plumbum id est,maculas nigras habent,Causticus:florent Aprili.

Ranunculus pratensis,floret Septembri.

Ranunculus pratensis, hirsutus, floret Augusto.

Ranuncu-

Ranunculus albus in ſummo Braulio, monte Rhetorum, folijs ſimplicibus oblongis, anguſtis, &c. flor. Iul.

Ranunculus ſylueſtris, albus, ſidertſche/ medio April. flor.

Ranunculus alpinus petreus, albus, ex monte Pilati mihi translatus, flor. Apr.

Ranunculus paluſtris, quem Dodonæus ouibus exitialem eſſe ſcribit, flor. Iun.

Ranunculus paluſtris am katzen ſee/ floret Iulio.

Ranunculus chamæmeli folijs, rara herba & cauſtica, locis paluſtribus, flor. Apr.

Ranunculus, rarus, flor. Nouem.

Ranunculus hannen füß/plumbum habet: interea ſerpit, in olera recipitur, flores habet maiores, iuxta ſemitas creſcit, Maio floret.

Ranunculus humilis, radice craſſa digitali, cauſticus, rarus, flor. Apr.

Ranunculus paruus calyce inuerſo, floret Maio.

Ranunculo cognata herba, quæ in olera admittitur, flor. Aug.

Raphanus æſtate, floret Iul. & Octob.

Raphanus maior, flor. Maio.

Raphanus ſylueſtris rapiſtrum, ſiliquis acumn atis, acribus, flore albo, flor. Maio.

Rapiſtrum flore albo, vel ſinapi agreſte, flor. Iun.

Rapiſtrum flauis floribus, heiderich/ floret Iul. Auguſt. & Octob.

Rapum, flor. Iun.

Rapum ſylueſtre, flore

Calathi, cœruleo (Vuularias etiam vocant.

1 Maius, quod medium putant, & albo etiam flore inuenitur.

2 Minus, quod ſuis radicib. ſerpit.

3 Die rächten rapüntzle/ in quibus cœruleus color dilutior eſt.

4 Petræum, in muris.

5 Partenſe, flore in corymbos collecto.

6 Vnguium inſtar recuruatis in ſummo floribus, in collibus & montib.

7 In ſpica quadam, in ſyluis, folia maculoſa.

8 Non Maculoſo.

Rapum ſylueſtre, rapüntzle/ floret Iun. Iulio. Itemq́; minus.

Rapi ſylueſtris ſpecies parua in muris, campanulis cœruleis: primum & fermè violæ folijs minoribus, flor. Iul.

Rapi ſylueſtris genus pratenſe, puniceo flore in corymbis, confercto, & ſyluaticum in mon-

in montibus cœruleo, floret Maio.

Rapum ſylueſtre petræū, augen kraut/ fleckenkraut, flor. Aug. Vide Vuularia.

Rapum ſylueſtre, Rapüntzle / duorum generum, commune quod proceriſsimum eſt: minus cui corymbi ſunt in ſummo: medium folijs latiuſculis, non longis vt primū, (ſunt & ſylueſtria quædam genera.) Item minimum petræum in muris ciuitatis, florent Iunij fine.

Rapunculi ſylueſtris genus floribus cœruleis in ſe recuruis: Item die rächten Rapuntzle/flor. Maio.

Rhamni genus Sandthorn/fronthorn/ fructum fert Septem.

Rhaponticum ſpurium, flor. Iun.

Rhaponticum ignobile, collinū vel pratenſe folijs anguſtis, valde diſſectis, flo. Aug.

Rhapontici genus degener, flore rubro, calyce ſquaroſo, flor. Septem.

Raponticum minus & degener, calyce infra florem, protuberante ſquamis alternis virdibus & fuſcis corticato, flor. Iul. Vide Centaurium.

Rhododaphne vera, in horto Maſſarij, flor. Iul. medio.

Rhododaphne, pumila. vel filius ante patrem maximus, flor. Iul.

Rododaphne minor vel herbacea feur-kraut / floret in fine Iunij aliâs in principio.

Ribes vulgò dictum, floret Martio, Aprili, Maio.

Ribes frutex vulgaris, cuius fructus, à tempore, acinos D. Ioannis vocamus, Iunio producitur.

Ribes syluestre, aquaticum, sabinæ ferè odore, flor. Apr.

Rosa Maij sine spina, floret April. medio & fine.

Rosæ minoris fruticis, quæ à Maio denominantur, Meyen rösle: circa Maij medium florent in monte Alpio propè Tigurum copiosè proueniunt: inde in hortos transferuntur.

Rosa vna & altera etiam Augusto, in rosceto meo nascebatur.

Rosæ, primum albæ, deinde purpureæ vel incarnatæ, tertio rubræ, florent Iun.

Rosæ albæ & incarnatæ dictæ: & cynorhodon, flor. Maio.

Rosę semina Septembri maturescunt & Nouemb.

Ros solis, die 20. Iulij iam ferè defloruerat.

Rosmarinus, flor. Maio.

Rubia satiua in horto meo, floret Iulij fi-

lij, fine, minima squinantia.

Rubię genus prauum, asperula puto, folijs per genicula inferius quaternis, superius binis, floribus albis, specie vt in Phu, floret Iun. & Iulio.

Rubia syluestris, flor. Iun. & Aug.

Rubia alia parua syluatica flosculis paucis violæ dilutæ colore, flor. Iul.

Rubea syluestris, waldmeyster / floret Augusto.

Rubea minor syluestris, flor. Maio.

Rubiæ syluestris species hepatica, hertz froyd / flor. medio & fine Maij, & Iun,

Rubea syluestris, floret Augusto, Sonchi genus vt videtur, floribus luteis, pastillicantibus, barbatis multis, calyce foliosa (vt & lactucæ syluestris genus quod in area creuit, & after Fuchsij) folijs molliter aculeatis, flor. Augusto.

Rubia palustris parua, flor. Iul.

Rubus humilis, chamæbatus, floret Maio & Augusto.

Rubus maior, & minor siue chamæbatus sua mora maturant Aug.

Rubus maior Augusto, & Septembri fructus fert.

Rubus maior, & florem adhuc, & fructum Augusto mense producit.

Rubus Idæus, hindbeere / Maio & Iulio floret.

Rubus idæus in montibus semen fert Augusto. Et quidam in monte Pilati sine vllis spinis.

Ruscus in horto meo semel perpaucis flosculis Martio floruit, anno 1562. & rursus 63. pluribus.

Ruscus floret medio & principio Apr. in horto, medijs è folijs flosculi radiati cum orbiculo puniceo in medio.

Ruscus florũ rudimenta viridia, sed clausa Decemb. ostendit.

Ruta floret Iunio, Iulio, & Augusto: semen fert Octob.

Ruta capraria, floret Maio: semen fert Augusto.

Ruta, rara, flor. Nouemb.

Ruta pratensis, cui flos capillaris, vt viti syluestri causticæ, flor. Maio.

Ruta pratensis circa finem Aprilis

S

Sabina, flor. Apr.

Sabina fœmina rudimenta quædam germinum exiguorum ceu flosculos subluteos in summis ramulis in Martio & Aprili ostendit.

Sabina

Sabina medio & fine Maij floret exiguis floſculis quadripartitis.

Sabina baccas profert Septembri, & Octobri.

Sabina floſculis exilibus, quadrangulis, albicantibus, flor. Iunij principio.

Salices incipiunt florere Martio, & Aprili menſe, ſed ante cæteras ſylueſtris latifolia.

Saliunca in horto meo è montibus Valleſiæ allata menſis Septemb. 7. floſculos oſtendere incipit.

Saluia, flor. Iul.

Saluia nobilis, floret Iunio: communis etiam incipit florere medio Iunij, Iulio.

Sambucus Maij medio floret & circa finem eius, Iunio etiam: baccas fert Sept.

Sambucus montana vel rubra, floret Aprili.

Sambucus montana, Büch holter/ acinis rubris, non in vmbella, ſed βοτρυδὸν fert, in Iul. & Aug. matureſcunt.

Sambucus aquatica Tragi, ſchwelcken/ in fine Maij floret, & eadem floribus denſis hortenſi cultu.

Sambucus aquatica flore denſo ſterilis: item in ſepibus naſcens, flor. Apr.

Sambucus aquatica Tragi: fructum Septembri facit.

Sampsucus, maiorana, flor. Iul.

Sanicula vulgò dicta, floret Maio & Iun.

Sanicula alpina, flor. Apr. & Iul.

Sanicula alpina, guttata, id est guttis sanguineis in flosculis albis, flor. Maio.

Saponaria vulgò dicta, quam Struthium aliqui malè nominant, floret in fine Iunij, Iul. & Aug.

Satureia, flor. Iul. semen fert Octob.

Satureia sed rara, flores simul & semina matura habet Octob.

Satyrium basilicum, quod palmã Christi vocant, (vti etiam Ricinum) mas, sine maculis foliorum floret Maio & Iunio.

Satyrium basilicum fœmina, maculosa folijs, Maio flor.

Satyrium basilicum alpinum flor. principio Iulij: Rüßkölbly an à colore fuligino- so? sicut & Brendle? Styracem olet calamitham.

Satyrion basilicum alpinum, Brendle à colore, rüßkölble, ab odore suaui puto, quo etiam rosas vincit. Kölble verò à figura flores in capitulum quasi clauæ coacti, floret Augusto.

Satyrij genus exiguum, in apricis montibus, flor. Iun.

Satyrij genus quoddam exiguum, autumno

tumno appetente, floret in vliginosis campis, & pratis, Septembri nempe.

Satyrion trifolium Fuchsij, quod potius orchis species fuerit, floret Iunio.

Satyrionis genus quadrifolium, folijs angustis, floribus purpureis, paruis, odoratũ, lactis quodam odore, vt genus quoddam meliloti, flor. Iun.

Satyrion Erythraicum Augustæ in horto Herwarti/flor. Apr.

Saxifraga Fuchsij, floret Iunio, Maurrauten, vere, & æstate inuenitur, potissimũ autem Iunio, hanc ego adiantum nigrum dixerim, sed ea nunquam floret.

Saxifraga maior seu alba, cui radix multis granis orbiculatis compacta est, flor. Maio: Deinde statim euanescit.

Saxifraga alba in fine Iun. flor.

Saxifraga granata flor. albis, flor. Ap. Semen verò habet in fine Augusti, & Septem.

Saxifraga pinpinellæ similis, vel hircina minor & maior. Item maior alpina, purpurea vmbella in Pilati monte, flor. Iunio, Aug. & Nouemb.

Saxifraga hircina pimpinellæ similis, maior & minor: & maior montana, floret in horto meo in Iul.

Saxifraga montana, radice alba, nodosa,

quam nulli alteri compares nisi saniculæ albæ Hessorum, aut ægolethri radicibus initio: duplex est: alia folijs quinis, alia septenis, in vno coliculo, flor. Apr.

Saxifraga alba radicibus granulosis, floret Maio.

Saxifraga montana folijs quinis flore purpureo: alia septenis flore ex albo pallescente, floret ad finem Martij in horto meo.

Saxifraga aurea Dodonei, flor. Apr.

Saxifraga aurea Dodonei florebat Feb. cum tepidior ille esset.

Saxifraga lutea, vmbella parua, floribus albis sui generis, radicibus luteis, flor, Iul.

Saxifraga semen fert Nouemb.

Scabiosa, (trium aut quatuor generũ,) floret in fine Maij, Iunio, & Iulio. Paucæ florent Octob. & Nouemb.

Scabiosa læuis, flor. Octob.

Scabiosa læuis & hirsuta minor, floret Iulio.

Scabiosa læuis & hirsuta minor, insipida ferè & hirsuta maior in montibus florẽt Augusto.

Scabiosa maxima incipit florere Iunij medio. Item communis læuis & media aspera, floret vt prima.

Scabiosæ
Hirsuta folijs
Semper integris, in collibus & montibus, humidioribus locis.
Diuisis, in der spitaler wysen alicubi.
Læuis, plenus est ager polij hac herba, flor. Iul. decimo simul omnes.

Scolymus, cinara, Artischock / floret Iulio.

Scordium, floret Iun.

Scordium in horto meo, floret Iulio, & Augusto.

Scorpioides secundum aliquos herba palustris odore borraginis, flosculis cœruleis, &c. vergißnit mein/ floret Maio, Iunio, & Iulio.

Scorpioidi palustri cœruleæ cognata herba, sed floribus albis, nec ita in se retortis, floret Martio.

Scorpioides minus, in muris, kleinervergiß nit min/ flor. Apr.

Scorpioides Matthioli in horto meo, floret Iulio flosculis luteolis, binis, an semper?

Scrophularia maior, Brunwurtz/ floret medio Maij. Vide Climenum.

Secale, Rocken/ non (vt alij volunt) siligo, flor. Iun.

Securidaca, flor. Iul.

Sedum, id eſt, ſemperuiua, & ſpecies eius vermicularis dicta, florent Iunio.

Sedum maius vulgare, flor. Iul.

Sedum minus (vulgare) album & purpureum, flor. Iul.

Sedum minus obtuſioribus folijs, flor. Iunio.

Sedi genus tertium, illecebra, Maurpfeffer/ floret Maio.

Sedi montani genus, fiſchzung/ floribus candidis, guttis ſanguineis, vt ſanicula alpina, flor. Maio.

Sedi vel Phylli montani genera quædam, vnum longè minimis foliolis in orbem circinatis candicantibus, floſculis albis. Et duo ſedi minoris genera floribus croceis, maculoſis perpulchris, flor. Aug.

Sferra cauallo Italis, floret Iunij principio.

Senecio, Kreützblům/ floret Martio, Aprili, Maio, Iun. Iul. Octo. Nou. & Decemb. initio: In vineis Febr. Semen facit Octob.

Serpillum, flor. Iul. Aug. Septemb.

Serpilli quædam genera, odore inter ſe differentia: alia piloſa, albiora, alia glabra, alia ſatureiam odore refert quàm proximè & acrimonia ferè: quædam marginibus foliorum

rum

rum punicantibus, florebat Iunij initio.

Serpillum acinarium, Moosßbeere/acinis rubentibus, subacidis, astringentibus, floret Maio. Incipit autem eodem tempore in paucis à superioribus fructus se ostendere.

Sesamoides Anglor. flor. Maio.

Seselis genus in pratis palustribus, floret Aug.

Seseli montanum, semen fert Aug.

Sideritidis vel geranij species, herba Roperti, Iulio floret. Herba Iudaica. (Cognata ei quædam ex loco vmbroso, vß dem Hard/ in horto meo, caule quadrangulo, graui odore, floribus purpureis, tanquam vrticæ mortuæ dilutioribus.)

Sideritis prima quæ & Tetrahit, in aruis, floribus albis, flor. Aug.

Sideritis prima Matthioli: lancea Christi, flor. Iul.

Sideritidis species, gratia Dei, flor. Maio, & Iunio, & Octob.

Sideritis prima, Vide Lancea Christi.

Sideritis, Blůtwurtz/floret Maij medio, & fine.

Silybus in montibus, Eberwurtz/ floret Iulio, & Aug.

Sinapis duo genera Fuchsio, florent Iulio.

Sinapi ſylueſtre vel lapſana floribus luteis in aruis, flor. Iun.

Sinapium ſylueſtre quoddam luteis floribus, floret Maio.

Siſarum hortenſe, flor. Iul.

Siſarũ ſylueſtre Fuchſij, wildpaſteney/ floret Iulio.

Siſer, girgelin/ ſemen facit Septemb. matureſcunt Octob.

Siſymbrium capitulis purpureis & albis, flor. Aug.

Sium, cardamine, Brunnenkreſſich/ floret Auguſto.

Smilax hortenſis, id eſt phaſiolus, floret Iulio.

Smyrnium vulgo Libiſticum, flor. Iul.

Solanum, floret Iulio, Aug. & Septemb.

Solanum commune & lignoſum ſemen habet Nouemb.

Solanum perpetuum vulgò dictum aliquibus, ie lenger ie lieber/ cui flores cœrulei, acini rubri, fortè Malacociſſus, floret Maio, Iunio, Iulio, & Auguſto, ſemen facit Aug.

Solanum veſicarium, halicacabus, alkekengi, flor. Aug.

Solanum Indicum, floret medio & fine Iulij ſtrychnodendron ad aquas ſtantes ferè.

Solanum pomiferũ, poma amoris vulgò, flor. Aug. Iul. Iun.

Solanũ ſyluaticum, baccæ vna cum flore, Aprili.

Solanum ſyluaticum tetraphyllum, non propagat ſeſe in horto, flor. April. & principio Maij krützlekraut.

Solanum ſomniferum vulgare, ſchlaaffbeere/flor. principio & medio Iulij.

Solani ſomniferi genus, flore purpuraſcente, cauo, inſtar calathi, vt hyoſcyami forè, floret Maio.

Solidago Saracenica heidniſch wundkraut/flor. Aug. Virga aurea. Species eius alia maior neruo folij p uniceo, &c. in monte prope Sergans, flor. Aug.

Sonchus vterq;, Iunio, & Iulio floret, cicerbita, gensdiſtel.

Sonchus agreſtis marginibus foliorum aculeatis, Auguſto menſe ſemen & flores emittit, ſemen fert Octob.

Sonchi genus quoddam ſylueſtre, procerum, luteis floribus, ſubdulce, in horto meo, folijs non diſſectis, anguloſis, totum læue eſt, id eſt ſine aculeis, flor. Aug.

Sonchi ſpecies, terra criſpa, lactuca ſylueſtris Gal. flor. Iun.

Sonchi vel lactucę ſylueſtres, flor. Nou.

Sonchi ſpecies læuis, floribus lactucæ paruis, luteis : herba eſt odore grauiore quã aliæ huius generis, frigidior ſcilicet, in muris naſcitur, floret in fine Iunij, & Iulio.

Sonchi ſpecies, milchen/flor. Iul.

Sonchus pinguis, caulibus & neruis rubicundis, floret & ſemen facit Octob.

Sorbus, fructum fert Septem.

Sorbus torminalis, quam Tragus pingit, fructum fert Octob.

Sorgi, welſcher hirß. Panicum Indicũ vocant Pariſijs, Iulio, & Aug. floret.

Spatula fœtida, quam aliqui veterum xyrin eſſe conijciunt, flor. Aug.

Spica nardi herba vulgò dicta, flor. Iun.

Spina ceruina, floſculis viridibus circa nouos ſurculos conferctim erumpentibus, odoratis, odore fragorum ferè perquam ſuaui, flor. Maio.

Spinæ ceruinę acini leguntur, meſsis tẽpore Iul. menſe, ad croceũ colorẽ: autumno (initio Septem.) ad viridem: circa D. Martini diem, ad puniceum.

Sphondylium, floret Iunio, Aug. Vide Branca vrſina.

Spina alba vulgò quam eruditi oxyacantham putant, floret initio Maij.

Spinæ albæ ſpecies Fuchſio, vulgò carduus

duus Mariæ, ſtechkrut/floret Iunio & Iulio.

Spina alba Dioſcoridis, cardui genus, ſemen habet Auguſto.

Spina alba quorundam fructu echini marini ſpecie rotunda, floret Iulio.

Spina ſolſtitialis, &

Spina citrina, Argentinæ in horto D. Didymi Obrechti, floret principio Iulij.

Spina appendix, frutex ſpinoſus, quem aliqui oxiacantham putant, vulgò ſpina alba dicitur, wyßdorn, Auguſto fructificat, Septemb. & Nouemb.

Spinachia olus, floret Iunio.

Stachys herba alba, hirſuta, odorata, marrubio congener, locis ſiccis & aſperis naſcens, bicubitalis ferè, caule quadrato, ſubacris, nulla verò amaritudine, quam ſuæ Stachyi Galenus tribuit, marrubio congenerem eſſe figura odorq; oſtendunt, μηλίζει γὰρ πῶς τὴν ὀσμὴν ὁμοίως τῷ πρασίῳ, deſcriptio Dioſcoridis planè cum hac herba facit. Habet non modò verticillos vt marrubium, ſed ſtachyn quoq;, id eſt ſpicam ſupra in qua flores partim albi, partim purpurei, figura ferè vt in vrticæ mortuæ floribus, minores, floret Iulio.

Stachys Fuchſij, Riechender andorn, floret Iun.

Staphisagria,floret Iulio.

Stichas,floret Iunio.

Stichas citrina , quam aliqui stichadem veterum,alij ageraton esse putant, Reinblůmen,floret Iulio.

Stramonia,folio oleracio,grauis odoris, vt venenatæ herbæ frigidæ. Flos conuolauli,maior candidus:suaui odore nescio quali, medicato,alijs nux methel dicitur:Augustæ etiam albo flore reperiri audio, floret Aug.

Symphytum maius April. floret : semen Augusto fert.

Symphytum alterum,floret Maio,Iunio, Iulio,walwurtz.

Symphytum alterum minus flore cœruleo purpurascente,Blauwer augentrost. V. Pulmonaria,floret April.

T

Tamarix.myrica,floret in vere, Iun. pappos verò suos fundit,in quibus nimirum semen continetur,Septemb.

Tanacetum,floret Iulio & August.semen fert August.

Tanacetum fatuum, floret in fine Iunij.

Tanacetum minus dixerim,quòd Basileę circa Birsam nascitur,locis arenosis , odore

&

& sapore tanacetum referens, imbecillius tantùm: vmbellis ad millefolium accedit. Ramosa est herba, multis ab vna radice caulibus, cubitalis ferè, folia quoq; nonnihil ad tanaceti folia accedunt, minora. Flores sunt minuti albicantes, radix lignosa, fibrosa. Meminit eius Tragus in millefolio & tanaceto, ambigit inter vtrumque, floret Iunij initio.

Tarchon, floret Iulio.

Tarchon syluestre serratis folijs, floret Iulij medio.

Taxus floret Martio: Acinos rubros vmbilicatos fert Sept.

Telephium, id est, crassula maior seu faba inuersa, vt quidam interpretantur. Sed mihi diligenter conferenti Telephium Dioscor. (quod caput in veterib. exẽplaribus nõ legitur) eadẽ planè herba cũ tertio sedi genere (Maurpfäffer) illecebra siue portulaca syluestri (quod nomen vtriq; tribuitur) esse videtur. Cæterum faba inuersa fortè fuerit epipetron Aristotelis, quod lib. 4. cap. 5. de partibus animal. etiam absolutum à terra, & suspensum diu viuere scripsit, & Hippocrates in lib. de vlceribus, vbi Cornarius non rectè ligustrum transtulit. Hippocratis locum citat Galenus libr. 4. Methodi, epipetro siccandi vim tribuens, vt doctissimus medicus

Michael Alyſius nos admonuit. Eadem & Anacampſeros Plutarchi in libro de facie apparente in orbe Lunari mihi videtur, quã ait euulſam etiam virere & germinare adhuc: id quod facit ferè cacumine reflexo, nimirum quia paulatim ſiccatur, & ceu ſpaſmo conuellitur, vt inde veluti amoris etiam redeuntis ſeq; reflectentis vim quandam habere ſuperſtitioſè exiſtimata ſit. Aniculæ noſtræ talem vim vocant widerthon, vt in Adianto Apuleij. Hoc eſt quod Plinius dicit, vi anacampſerotis herbæ amores vel cum odio depoſitos redire. Varinus quoq; meminit, apud Plutarchum non rectè anacampſeros legitur. Nec aliud apud veteres reperio.

Thalictrum, Aprili floret.

Thlaſpi quod Matthiolus pingit, burſæ paſtoris dictæ planè ſimilis herba, vt pro ea fallere legentem poſsit, adeò floribus, folijs, fructu & magnitudine totaq; ſpecie illam repreſentat, ſed guſtu acri: floret Iunio. Aliud eſt thlaſpi Syluij, quod alliũ redolet. Thlaſpeos folia non ſunt inciſa, vt burſæ paſtoris adultæ.

Thlaſpi Lucæ Gyni, amarum, floret Iulio in horto meo, Auguſto & Octobri.

Thlaſpi verum Tragi in aruis naſcens, folijs cauli adhærentibus, vt in ſeſamo, vnicaule, &

le,& alterum multicaule in hortulo noſtro, floret Maio.

Thlaſpi allium redolens vnicaule, idem fortè Tragi, Maio floret.

Thymelęę genus illud (zyland) & Februario & Martio floret, niſi nix impediat.

Thymelææ generis quod noſtri Zylād vocant, baccæ Septemb. rubent, cum florem Februario ædat, vt nulli fortaſsis fructus à flore tardius perficiatur.

Thymelæa, vide Daphnoides.

Thymus, huic flos etiam pro ſemine eſt, Maio & Iunio floret.

Tilia vrbana, circa diem D. Vrbani (qui eſt Maij 25.) floret, ſylueſtris tardius quàm ſatiua.

Tilia vrbana: nam ſylueſtris ſterilis eſt, Auguſto fert ſemen.

Tithymalli quidam, vt helioſcopius, & myrſinites, floret Februario.

Tithymallus myrtites, principio Aprilis floret.

Tithymallus folijs myrti ferè ſubhirſutis, vnicaulis in aruis, alibi multicaulis, floret Maio.

Tithymalli ſpecies myrti folio, floret Iun.

Tithymalli genus paruum in cultis naſcens, quibuſdam peplus videtur, floret Nouemb.

Tithymallus minimus flores & ſemina oſtendit Auguſto.

Tithymallus heliotropius, floret Octob.

Tithymalli heliotropij ſemina in medio Nouemb. nondum matura reperi.

Tithymallus Helioſcopius, floret principio Decemb.

Tithymallus Paralius albicans, in horto meo, floret Iun.

Tomentum (vulgaris herba) floret in horto meo Iul. medio.

Tormentilla, heptaphyllum ſerò apparere incipit, & cùm iam vites florent, Iunio floret.

Tormentilla, floret Iul. Aug. ſemen fert Auguſto.

Tormentilla, vide Heptaphyllon.

Tribulus terreſtris in hortis ſatus, floret Iun. & Auguſt.

Trichomanes, carpitur ęſtate, & autumni initio.

Trifolij pratenſis tria genera, florent Iun. Maio, Octob. & Nouemb.

Trifolium pratenſe album, floret Iun. Auguſt. Sept.

Trifolium pratenſe purpureum, floret Iunio & Aug.

Trifoliũ, ſteinklee (ſapore medicæ) luteis

floribus, nullo odore, flor Iul.

Trifolium odoratum Fuchsij, quod Matthæolus ineptè cytisum facit, omninò est Lotus, siue satiua, siue potius syluestris: vide supra, Lotus, floret Iun.

Trifolij species alta, inodora, florum corymbis flauis, circa aggeres & dumeta, nitroso sapore, folijs in summo tantùm incisis, floret Iunio.

Eiusdem puto species alia in horto meo sata, est Medica, flore violaceo, floret Iun.

Trifolium asphaltites, floret Iunio & Augusto.

Trifolium asphaltites verum. Primo quo nascitur anno, floret Iul.

Trifolium acre maculis foliorum, & ipsum albis, aliquando nullis puto, in collibus siccis & aruis aliquando, floret Iun.

Trifolij genus calidius & tenuiorum partium flore purpureo, rariore (folijs minus latis nec maculosis) aliquando per ambitum purpurascentibus, acribus in gustu, calidis in tertio gradu, nascitur in collibus, itemque aruis, floret in fine Iunij.

Aliud genus in area mea (Medica est) floret Iunij fine, folijs mucronatis parum, post medium serratis, flosculis purpurascens, sapore nitroso.

Trifolij ſpecies floribus purpureis ad cœruleum inclinantibus per corymbos quinis aut ſenis, aliquando nouenis aut pluribus inodora, folia leuiter poſt medium ſerrata, Medica eſt, floret Iunio.

Trinitas, das guldin lärerkraut/alba, cœrulea, maior & minor, floret Februario.

Trinitatis (vt Itali vocant, noſtri Hepaticam auream) flo. rudimenta, cœruleo colore proximè terram ſe oſtendunt Decemb.

Triticum, floret Iunio.

Triticum vaccinum, Brand/küweitzen, à Trago deſcriptum, inutile medicinæ, vitium tritici, floret Iulio.

Tuſsilago, Martio floret & etiam Feb. & Aprili.

Typha, knoſpen, floret Iulio, herba naſcẽs in locis paluſtribus, gladioli aquatici folijs. Vocant autem locum paluſtrem Græci τίφος per iota, & ſic typha etiam herba ſcribi deberet, niſi fortè differentiæ gratia à typha tritici genere per y ſcriberetur.

V

Valerianæ diuerſæ, vna plantaginis folio, odoratiſsima, floret in Alpibus noſtris, Iul.

Valeriana minima, ſemina fert in fine Maij

Maij cauliculis pedalibus cauis.

Valeriana, vide Phu.

Verbaſcum, floret in fine Innij, Iulio & Auguſto: Germanis wulkraut.

Verbaſcum murale, in muris ciuitatis noſtræ flores lutei in pappos ſoluuntur, vt in Conyzis in corymbis, floret Aug.

Verbaſci genus apicibus purpureis, floret Aug.

Verbaſco ſimilis herba in muris naſcens, flore luteo, &c. in nullo vſu, floret Sept.

Verbenaca ſupina, vt ego nomino, conſolida media quibuſdam dicta, flore cœruleo, blauw oder guldin gunſel, floret Maio & Aprili.

Verbena, floret Auguſto & Sept. ſemen fert Octob.

Verbena fœmina ſeu ſupina Fuchſij circa canis ortum floret, & colligi debet. Item verbena recta & mas floribus luteis, ſed aliquando citius. Sed poſterior eryſimi herbæ poti⁹, aut ſinapis ſimiliumúe (naſturtij, erucæ) genus ſylueſtre fuerit: ná cùm verbena nihil commune habet.

Verbena lutea Fuchſij, floret Aug. & Sep.

Verbena altera Fuchſij, floret Iun.

Verbena alba in locis vmbroſis, flor. Iul.

Verbena quædam rarior (è prouincia)

pulchrior & maioribus floribus,ſi benè memini,floret Iul,

Veronica,Erenbryß, floret Iunio.

Vetonica,floret Maio.

Vetonica,vide Betonica.

Viburnum:vide vitis ſylueſtris,floret Augusto.

Vicia,floret Iunio.

Vicia minor,vogel wick,ſiliquę ſubrubrę antequam matureſcant, floret Maio. Tuben wick. Vicia maior,iſt ſchier wie erbs,eodem floret.

Viciæ genus floribus flauis,vide Aphace. Viciæ quædam ſpecies (an Aphaca) anguſtioribus,longioribus folijs,locis humidis, floribus è cœruleis ferè,ad ripam lacus,floret Iunio.

Alia flore luteo,folijs binis: an orobus ſylueſtris? floret Iunio.

Viciæ ſylueſtres, florent Iun.

Vitia quædam ſylueſtris (circa ſepes & alibi) floribus cœruleis,floret Iul.

Vicia montana,folijs latioribus, floribus ſubcœruleis,radice nigra. Vicia floribus rubicundis : Vicia ſylueſtris flore purpureo, florent Maio.

Vincetoxicum,vide Aſclepias.

Violæ Martiæ purpureæ ſeu nigræ odoratæ

ratæ & inodoræ: item albæ, quæ nigris præueniunt, florent. Mart.

Viola purpurea vel Martia, Iunio ſemen fert.

Violæ nigræ ſylueſtres, florent Aug.

Viola matronalis Fuchſij, alba, purpurea, punicea, quam aliqui bacharin eſſe putant. Fuchſius hoc nomen ad imitationem vocis Germanicæ, Frauwen veiol, effinxit, nos quòd circa pentecoſtem florere incipiant, vocamus pfingſtnägele, floret medio Maij, Iulio & Auguſt.

Viola trinitatis vel ſepticolor, heptachr⁹, floret April. Maio, Iunio, Octob. Nouemb. Decemb.

Violæ purpureæ odoratæ, inodoratæ & ſepticolores dictæ, florent April.

Violæ inodoræ genus, quam vulgò Trinitatis appellant, à triplici colore florũ, aliqui iaceã, Iul. menſe & flores & ſemina edit. Itali Trinitatem vocant hepaticam terreſtrem.

Violæ inodoræ, quas noſtri vocant ſepticolores, Iulio menſe florent & ſemina proferunt.

Viola inodorata, quam ſepticolorem dicimus, floret Sept.

Viola multicolor inodora, floret Maio.

Viola quędã anonymos inodora eſt, è vio

laceo purpurea, inter fruges (Auicularia Syluij) floret Iunio.

Violæ genus inodorum, in aruis, albicás: in hortis purpureum & maius colunt, floret Augusto.

Viola flammea, vt quidam vocat, Caryophilli Indici vel Portugallici, floret Sept.

Viola dasypus, vide paulo ante in Clematide.

Viola alpina, folijs asari minoribus: flosculo cœruleo, campanulæ instar conglobato, sed minutatim dissecto, floret Maio.

Virga aurea, solidago Saracenica, floret Iulio.

Virga aurea, vide Solidago.

Virga sanguinea Plinij (quam aliqui cornum fœminam putant) Itali sanguanum vocant, hartrygel, floret Maio & Iunio: semen fert Septemb.

Viscum, veris initio floret.

Viscum baccas fundit Septemb. & Octo.

Vitis satiua floret Maio & Iunio, & quædam Iulio: locis verò calidioribus fructum profert Iulio & Augusto, & Septembri.

Vitis alba & nigra, floret Maio.

Vitis Idæa, heidelbere, vt ego ex Theophrasti descriptione interpretor, floret Maio: acinos suos cum cerasis maturat mense

Iunio

Iunio & Iulio. Itemq; moosbery, vitis Idæa maior Sueuis sic dicta.

Vitis Idæa duplex in alpibus nigra & rubra, cuius acini acidiores sunt, sine vmbilico, maturescunt Augusto.

Vitis syluestris caustica, nielen, quam & viburnum aliqui vocant, ab vsu viendi. Galli viornam vulgò. Fuchsius non rectè vitem nigram facit, Iulio & Augusto florent: semẽ profert Augusto, Octob. & Nouemb.

Vlmus ante folia florem Martio producit, qui & fructus eius est.

Vlmaria, in fine Iunij floret: semen fert Septembri.

Vlmaria, vide Barba caprina.

Vnifolium palustre, låberblůmly alicubi, semen Iulio fert.

Vrticæ, florent Iunio & Augusto.

Vrtica mortua flore purpureo, Martio floret.

Vrtica mortua, Binsaug, floret Aprili, & Augusto.

Vrtica mortua, floret Octob.

Vrtica mortua, Galliopsis, floret Decem. principio, & semen facit Augusto.

Vrtica mortua, Lamium, floret Maio.

Vrtica mortua, & cognata ei quædam in ripa lacus nostri, conceptaculis florum spi-

nosis. Vim habet discutiendi, floret Iul.

Vua crispa, krufelbeere, floret Mart. Aprili, Maio.

Vua crispa, Galli grossularium vocant, vnde Germanica vox corrupta videtur, nimirum quod acini eius crassi quodammodo, hoc est, pleni, & solidiusculi sint, maturescũt Iunio: Fructui præpilantur reliquiæ floris, etiam maturo.

Vua quercina circa radices quercuum, sub terra vere inuenitur, vt Christophorus Encelius obseruauit.

Vulneraria quædam corymbis florum luteis, dulcibus, glaux quibusdam, non rectè. Flores sunt penè wie gâle rubenkröpfle/hasenklee, floret Maio.

Vuularia siue campanula vulgaris, halskraut, alia quàm laurus Alexandrina, quam aliqui vuulariam vocant, floret Iulio.

Vuularia maior, flore intus piloso, ex cœruleo purpurascẽte. Campanula, halskraut, floret Aug.

Vuularia minima, Blauwer augentrost: cuius flos calathi vel campanulæ instar, cœrulei coloris est, herba lactescit, nascitur in muris & locis saxosis, floret Aug.

Vuularia pratensis, Braune gloggenblůmen, vide Rapum sylùestre, floret Maio.

Vuula-

Vuularia illa quæ flores cœruleos habet, qui prodeunt è ſingulis per caulem folijs alternatim poſitis, multos verò & conferctos in ſummi caulis corymbo, floret Iun. Hæc puto humilior & pratenſis eſt. Item altera maior, in horto meo, durat annos aliquot, radicibus puto ſe propagat, floret itidem Iunio.

Vuularia, vide Rapum ſylueſtre petræū.

X

Xanthium, Lappa minor, klein kletten, ſemen habet Sept. & Octob.

Xiphion ſiue gladiolus, floret Iun.

Xiphium radice ſimplici Curio miſſum, floret Iulio.

Z

Zea, ſpelta, Einkorn, floret Iunio.

TABVLA SECVNDA STIRPIVM NOMINA LATINA ET GERMANICA continens, quæ ſingulis menſibus aut florent aut fructum maturant,

IANVARIO FLORENT.

SI frigidior ſit, vt ſolet apud nos, nullæ florent ſtirpes, niſi paucæ forſan in cellis aut hypogeis incluſæ: Sin tepidior, circa finem eius aut florent, aut florere incipiunt, eædem quæ Februario. Circa medium huius menſis, locis præſertim apricis, floret

Arthritica, cui flores ſinguli in ſingulis petiolis: hæc tepida ferè hyeme tota floret, & inde vſq; ad aprilem, ſchlüſſelblůmle.

Chelidonium minus, klein ſchellkraut.

FEBRVARIO MAXIME CIRCA finem, & locis calidioribus, florent.

Alſine, hennerdarm, *albis floſculis.*
Alſine cœruleis floſculis.
Arthritica, de qua in Ianuario.

Arthri=

Arthritica communis ſyl.
Aſarum, haſelwurtz.
Bellis, Müllenblůmen.
Buxus, Buchſbaum.
Chelidonium minus, klein ſchellwurtz.
Codiaminum.
Cornus interdum, thierlinbaum.
Coryli, haſelſtaud.
Conſiligo, leüßkraut.
Crocus montanus.
Elleborus niger, Chriſtwurtz.
Erica montana.
Fragaria ſterilis.
Fumaria, erdrauch.
Leucoium bulboſum, wyß Hornung blůmen.
Myagrus.
Petaſites.
Saxifraga aurea, guldin ſteinbrech.
Senecio.
Tithymallus Helioſcopius.
Tithymallus myrſinites.
Trinitas, guldin låber kraut.
Tußilago, Roßhub/brandlattich.
Zyland.

MARTIO FLORENT.

Alſine duæ ſpecies, hånendarm.
Anemone ſpecies, Anemon rößlin.
Ariſtolochia phragmites.
Arthriticæ ſpecies.

Arum, teutscher pfäffer.
Azarum, Haselwurtz.
Bellis minor, Müllenblümlin klein.
Betonica Pauli Turnero.
Bulbus syluestris. Ackerzwibeln.
Bulbina minor & maior.
Bursa pastoris, Teschelkraut.
Caltha palustris, Moßblůmen.
Clematis, peruinca, Blauw vnd braun syngrůn/yngrün.
Consiligo, Leüßkraut.
Cornus, Thierlinbaum.
Corylus. Haselstaud.
Crocus montanus.
Erica montana.
Fragaria minor sterilis.
Gramen duriusculum, Riedtgraß.
Hedera terrestris, Gundelräb.
Helleborus vterq;, wyß vnd schwartz Nießwurtz.
Herba trinitatis cœrulea, Denckenblůmlin/ oder Dreyfaltigkeit blůmlin.
Hepatica terrestris vel aurea, Guldi läberkraut.
Hieracium quoddam.
Hyacinthi genera quatuor, Hyacinthen.
Leucoion, Keiri, Gelbnegeli.
Leucoion bulbosum Theoph.
Merculialis syluatica.
Penthaphyllon minus, klein fünffinger krut.

Persicus

Persicus armeniaca, Berillen.
Petasites, Pestilentzwurtz.
Populus, Sarbachbaum.
Prunus sylvestris, Schlehendorn.
Pulmonaria, Lungenkraut.
Ranunculi genus primum, Hanenfüß/ Moßblůmen. & Ranunculi genus quartum.
Ribes, S. Johans treübel.
Ruscus, Meüßdorn.
Sabina fœmina, Seuybourn.
Saxifraga aquatica.
Saxifraga montana.
Salices, Wydenbourn.
Senecio, Creützkraut.
Taxus, Ibenbourn.
Thymelææ genus, Zyland.
Thußilago, Roßhůb.
Violæ martiæ diuersæ, Violen.
Vlmus, Vlmerbourn.
Vrtica mortua purpureo flore.
Vua crispa, Kruselbeer.

APRILI FLORENT.

Aegolethras, Bößblům. Hundsblum, schupenwurtz
Allium vrsinum, Waldknoblauch. ramsen
Alliaris, Knoblauch kraut.
Alnus, Erlenbourn.
Amomum falsum.
Amygdalus, Mandelbourn.
Antirrhinum, flore cœruleo. Orant.

Apij genus paluſtre.
Aquilegia, agleyen.
Ariſtolochia phragmites.
Arthritica odorata, ſchlüſſelblůmen.
Arthritica alpina lutea.
Arthritica pallida.
Aſarum, haſelwurtz.
Aſphodelus marinus, ein geſchlecht der gold wurtz.
Bellis vrbana & ſylueſtris, Müllen blůmle.
Borrago, Buretſch.
Bryonia, hundtskürbs.
Bulbine, blaw meyen röſslin.
Betonica Aeginetæ.
Betula, bircken baum.
Caſtanea, keſtenen baum.
Chamæmalum, Chamomillen.
Calathiana verna, brendel blůmli.
Caryophyllata aquatica.
Ceraſus omnis, kirſy baum.
Chameleuce Ruellij.
Chelidonium minus, klein ſchell kraut.
Clematis Aegyptia, Peruinca, Jngrůn.
Conſiligo, Leüſskraut.
Crucis flores.
Conſolida quædam, gunſelen/Bugla.
Cruciata folijs in geniculis quaternis.
Cyanus montanus.
Cynocrambe Fuchſij, id eſt, Merculialis ſylueſtris.

Chriſto-

Christophoriana.
Chamæbuxus.
Caros, Kümich.
Cerifolium, Körblykraut.
Calceoli diuæ Mariæ.
Caltha palustris.
Daphnoides Fuchsij, Zyland.
Daucus quidam syluestris.
Elleborus agyrtarum.
Elleborus vterq;, wyß vnd schwartz Nießwurtz.
Esula, pityusa.
Esula dulcis.
Fagus suis Iulis.
Fragaria, Erdberkraut.
Fungorum genera, Pfifferling.
Geranium primum, Storchen schnabel.
Geranium maius, vel montanum.
Gnaphalij genus, Matten flachs.
Gramen vulnerarium.
Hedera terrestris, Gundelräb.
Hieracium minus, dens leonis.
Heliotropio congener, Vergiß min nüt.
Hepatica terrestris, trinitas, guldy leberkrut
Iris, Blaw gilgen.
Lapathum hortense, magnum, groß Lendwurtz.
Lapathi vel acetosæ species.
Leucoion bulbosum.
Leucoium luteum, Gelbb negeli.

Lugustraria.
Lilium conuallium, Meyenryßli.
Lilium Mariæ, vnser frauwen gilgen.
Lithospermon, Meerhirß.
Lunaria Græca.
Lunaria lutea, alyssos quorundam.
Mespilus, Nespelbaum.
Myrrhis, Wilderkorffel.
Narcissus quorundam, quibusdam lilium diuæ virginis.
Nasturtium pratense, Wyssen kressich.
Nasturtiolum petræum.
Nux iuglans, Nußboum.
Ocimoides purpureum.
Ornithogalum, Erdnuß.
Oxys, Saurenklee.
Pœonia mas, Peonien rosen.
Pentaphyllum minus.
Persicus cuiuscunq; generis, allerley pfersich bŏum.
Petasites, pestilentzwurtz.
Phu minimũ syluestre, Baldrian gschlechter.
Phu paruum saxatile.
Pimpinella, Bibinell.
Polygonaton, Weyßwurtz.
Populus nigra, schwartz Sarbachboum.
Prunus, Kriechen ald pflaumenbŏum.
Prunus syluestris, Schlehendorn.
Pseudamomum.
Pulmonariæ Plin. species, Kleinwalwurtz.
Pyretrum,

Pyretrum, Bertram.
Pyrus, Byrbaum.
Quercus Eichbaum.
Quinq;folium minus.
Ranunculi genus, quod flores Martij appellant, Moßblumen, hanenfüß.
Ranunculus alpinus, petræus.
Ranunculus hortensis.
Ranunculus syluestris albus, Fidertsche.
Ranunculus Sardonicus.
Ranunculus quem flammulam dicunt.
Ranunculus chamæmali folijs.
Ranunculus humilis.
Ranunculus pratensis.
Ribes vulgò dictum, Sant Johans treübel.
Ribes syluestre, aquaticum.
Rosa Maij sine spinis, Meyenrößlin.
Ruta pratensis, thalictrum.
Ruscus.
Salices, Wydboum.
Sambucus montana vel rubra, Holderboum.
Sambucus aquatica.
Sanicula alpina.
Satyrion erythraicum.
Saxifraga aurea Dodonei, Steinbrech.
Saxifraga granata.
Saxifraga montana.

Senecion, Creütz kraut.
Solanum sylvaticum.
Symphytum maius, Schmärwurtz.
Symphytum alterum minus.
Tithymallus myrtites.
Thymelæa.
Tußilago, Roßhůb.
Valeriana, Baldrian.
Verbenaca supina.
Vetonica, Graß blůmen.
Viola heptachrus, matronalis, Winteruiolē.
Violæ purpureæ odoratæ.
Vitis nigra & alba puto.
Viscum, Mistel.
Vrtica mortua, Taubneßlen.
Vua crispa, Kruselbeer.
Vua quercina.

SEMINA PROFERVNT & fructum.

Aristolochia phragmites.
Cyclaminum, Seuw brot.
Hepacica terrestris.
Mieß beere.

MAIO FLORENT.

Abietes, Dannen.
Absinthij species, Wurmet.

Acer maius, Ahorn.
Acorus falsus.
Alismatis species, Archus Fuchs.
Alliaris, Knoblauchkraut.
Allium alpinum.
Allium vrsinum, Waldknoblauch.
Alsine species.
Alysson Plinij.
Alysson Ruellij.
Anagallis aquatica, Wasserpungen.
Angelica inodora, Angelicken.
Angelica odorata.
Antirrhinum, Orant.
Aparine, Klebkraut.
Aphace Fuchsij.
Apij aquatici genus.
Aquilegiæ genera omnia, allerley agleyen.
Asclepias, Schwalmbenwurtz.
Asparagus, Spargen.
Argemone, Genserich.
Aristolochia clematis, gschlecht der Osterlucey.
Argentaria alpina.
Barba caprina.
Barba senis. Habermarck.
S.Barbaræ herba.
Barba hirci, Bocksbart.
Bellis maior, Müllenblůmlin.
Betonica, Battonicken.
Betonica Æginetæ, Turnero.

Betonicæ species minor, Frießnägeli.
Bistorta maior, Naterwurtz.
Borrago, Buretsch.
Braßica, Kabiß/köl kraut.
Bryonia, vitis alba, Hundskürbs.
Buglossus Italica.
Cacalia lutea.
Calceoli D. Mariæ.
Caros albus & purpureus, Wyßkümich.
Caryophyllata vrbana. & syluest. Benedickt wurtz.
Caucalidis species, caro similis.
Cerifolium, chærephyllon, Körbly kraut.
Chamæcyparissus, Cypreß.
Chamædry similis, Schaffkraut.
Chamæpithys, Je lenger je lieber.
Chamæsyce.
Chamæsyce flore vnico, paruo.
Chelidonium maius, Groß schelkraut.
Chalidonium alpinum.
Cheiri, Gälbe negeli.
Chondrilla.
Christophoriana, costus niger.
Chrysanthemon Fuchs. Hanenfüß.
Cicuta, Schirling.
Cicutaria minor.
Clematis purpurea.
Colytea Fuchs.
Consiligo, Leüßkraut.
Conuoluulus aruensis, gschlecht der windē.
Con-

Conuoluulus sepiarius.
Conyza alpina.
Cornus fœmina, Thierlin boum.
Cotula fœtida, Hundsdill.
Cruciata rubiæ congener, Gulde waldmeyster.
Cucumis erraticus.
Cyanus, Kornblůmen.
Cyanus montanus.
Cynoglossa, flore puniceo, gschlecht der hūds zungen.
Cynorrhodon.
Daucus Tragi.
Dictamnus vulgo dicta.
Digitalis Fuchs. Fingerhůt.
Doronicum vulgo dictum.
Eruca hortensis, Weisser senff.
Eruca syluestris Fuchs.
Eruca syluestris nostra.
Eruca syluestris fœtida.
Eryngium, Raddistel/manstreuw.
Erysimon, Hederich.
Esula.
Esula scabiosa non floret.
Flos Iouis.
Fraga, alba, rubra, Erdbeere.
Fraxinus aucuparia.
Fraxinella.
Fungorum genus præcipuum, Pfifferling.
Genista maior, groß pfrimen.
Genistella, klein pfrimen.
Geranium, Blůtwurtz.

Geranij genus secundum, Storchenschnabel.
Geranium montanum.
Gladiolus aquaticus.
Graminis genera diuersa, allerley graß.
Gramen Fuchsij.
Gramen collinum.
Gerontopogon.
Geum, Benedicktenkraut.
Gratiola
Hedera terrestris, Gundelreb.
Heliotropium flore albo, Krebskraut.
Hieracium, Habichkraut.
Hyoscyamus vulgaris, Bilsamkraut.
Iberis, Gauchblům.
Illecebra, Maurpfeffer.
Iris, Blauwgilgen.
Iris minor syluestris.
Isatis syluestris, Wilderweyd.
Iuniperus, Weckholtterstaud.
Lampsana, Vildsenffkraut.
Lantana frutex Italorum.
Lapathi genera 4. Lendywurtzen/grindwurtzen gschlechter.
Lathyris, Springkörner.
Lens palustris, Meerlinse.
Leucoion, Keiri, Gelb negeli.
Leucoium puniceum.
Leucoium roseum.
Leucoium album.
Ligustrum, Beinhültzen.

Lilium

Nasturtium, Kressich.
Nasturtium palustre, Brunenkressich.
Nigella, Schwartz kümich.
Nummularia, Pfennigkraut.
Nux vesicaria, Pimpernüßle.
Nymphæa vtraq;, Seeblümen.
Ocimoides rub. alpinum.
Ocimoides album.
Olusatrum.
Orchis genus bifolium, geschlecht deß knabenkrauts.
Orchis herbæ genera quædam.
Orchis genus rarum,
Orminum syluestre, Wilderscharlach.
Orobanche nostra.
Oxalis, Saurampferen.
Oxyacantha, Erbselen.
Oxys, aleluia, Sauwklee.
Pæonia, Peonien.
Papauer cornutum, Gehörnter Magsame.
Paris herba, Wolffsbeer.
Parthenium, Müterkraut.
Pecten veneris.
Pelecinus syluest.
Pentaphylli tria genera, Waldwinden,
Periclymenon.
Peplus, Teüffelsmilch,
Peucedanum.
Phu, Baldrian.
Phyllirea nostra, Kerngerten.

Piceaster.
Pilosella maior & minor, Nagelkraut.
Pimpinella, Bibinell.
Plantagines, Wegerich.
Polygonatum, Weyßwurtz. vtrunq;.
Polemonium.
Polium nostrum.
Porrum, Lauch.
Prunella vulgaris, Braunellen.
Pseudochamædrys, Gamenderly.
Pulmonaria Gallica, Lungenkraut.
Quinq; folium minus, Fünffingerkraut.
Quinq; folium aquaticum.
Ranunculi genera hortensia et syluestria, allerley henenfüß.
Raphanus maior, Rettich.
Rapi syluestris genus.
Rapunculi syl genus, flor cœruleo.
Ribes vulgò dictum, S. Johans treübel.
Rosæ, Rosen.
Rosa minor. Meyenrößlin.
Rosæ albæ, Weyß rosen.
Rosæ incarnatæ, Leybfarb rosen.
Rosmarinus, Rosmerin.
Rubia minor, & syl. zame vnd wilde rötte.
Rubus humilis, Niderbrombeerstaud.
Rubus idæus, Hindtbeere.
Ruta, ruta pratensis, Rauten.
Sabina, Seuybaum.
Sambucus aquatica Tragi, Holder.
Sanicula guttata, alpina, Sanickel.

Sanicula.
Sanguinea virga.
Saxifraga alba, Wyssersteinbrech.
Satyrium basilicum.
Scabiosa, Apostemkraut.
Sclarea syluestris.
Scorpioides, Vergiß min nit.
Scrop bularia mas, Brunwurtz.
Sedi genus tertium, Maurpfäffer.
Sedum mont. Fischzung.
Serpillum acinarium, Mooßbeere.
Sesamoides Anglor.
Seselis genus, Bärwurtz.|
Sideritis, gratia Dei, Gotts gnad.
Sideritis. Blůt wurtz.
Sinapium syl. Wilder senff.
Spina alba, oxyacantha, Erbselen.
Spina ceruina.
Spina appendix.
Solani genus syluat.
Solanum somniferum.
Symphytum alterum.
Thlaspi alterum Tragi, Wilderkressich.
Thlaspi allium redolens.
Tilia vrbana, Linden boum.
Thymus, Thym.
Trifolium pratense, Wysen klee.
Trifolium, Biberklee.
Valeriana minima, Baldrian geschlecht.
Valeriana saxatilis.

Vene-

Veneris pecten.
Verbenaca supina, guldin gunsel.
Veronica, Ehrenbreyß.
Vetonica sylvestris, Mutwill.
Vicia flor. rubicundis, wicken.
Vicia montana.
Vicia syluest.
Vicia minor, vogelwick.
Viola Alpina.
Viola matronalis, pfingstnägele.
Viola multicolor.
Viola trinitatis, denckenblůmle.
Viola alba & nigra, Violen.
Virga sanguinea, cornus fœm.
Vitis, weynräb.
Vitis idea, Heidelbeer.
Vnifolium.
Vrtica mortua, taubnessel.
Vulneraria, hasenklee.
Vua crispa, krüselbeer.
Vuularia pratensis, brune glockenblůmle.

MAIO SEMINA FERVNT.

Aegolethros, Gößblům.
Asarum, haselwurtz.
Cerasa, Kirse.
Fraga, Erdtbeere.
Ranunculus Sardonius.
Saxifraga alba, weysser steinbrech.

IVNIO FLORENT.

Absinthium commune, Wurmet.
Abietes, Dannen.
Aconitum luteum, cœruleum, flauum, Wolffswurtz.
Acorus vulgaris, Gälb wassergilgen.
Alcæa, Louwenzan.
Alliaria, Knoblauchkraut.
Alsine Italis.
Alsinæ species, Zeñendarm.
Amaracus, Mayoran.
Anagallis, Gauchheyl.
Anagallis aquatica, Bachpungen.
Anagallis rubro flore, Gauchheyl mit roten blůmen.
Androsæmon, Unser frouwen bettstrouw.
Anethum, Dill.
Antirrhinum purpureũ, album, Sterckkraut mit roten blůmen.
Antirrhinum folijs hyßopi.
Antirrhinum aruense, Grosser süser klee.
Aphacæ species, S. Christoffels kraut.
Apios quorundam, Erdnuß.
Apium, Garten eppich.
Apium montanum, Berg eppich.
Argentaria.
Arthemisia tenuifolia, Wildercypreß.
Arthritica alpina, Gschlächt der schlüsselblůmen.

Aristo-

Aristolochia clemat. Lange osterlucey.
Asclepias siue hirundinaria, *Vincetoxicum*, Schwalmenwurtz.
Ascyrhoides, Gschlächt des S. Johanns kraut.
Aspergula, Kläberkraut.
Asphodelus, Goldgilgen.
Astrantia, *vulgò Laser*.
Astrantia nigra, Schwartz meisterwurtz.
Atriplices, Burckharts kreüter.
Auicularia syluij.
Auena, Haber.
Ballote, Stinckender andorn.
Barba caprina, Ymbenkraut.
S. Barbaræ herba, Weysser senff/S. Barblenkraut.
Bellis maior, Geyßblůmen.
Bellis albus & ruber, Weysse/rote mülyblůmly.
Betonica altilis, Betonien/Graß blůmen.
Betonica fœtida.
Bistorta, Naterwurtz.
Blattaria Fuch. Gschlächt deß wullkrauts.
Blitum, Meyer.
Blitum rubrum, Rot meyer.
Botrys, Traubenkraut/krottenkraut.
Branca vrsina, Bärenklauwen.
Bryonia, Schmärwurtz/hundskürbs.
Bulgossum min. & ma. Ochsenzungen.
Bursa pastoris, Teschelkraut.
Cæpa, Zwibeln/Böllen.
Calamintha, Steinmüntz.

Calendula, Ringelblůmen.
Campanula cœrulea, Zäpflekraut.
Cantabrica quorundam.
Cardiaca, Hertzkraut.
Caros vulgò Carui, Weyssen kümmich.
Carduus aruensis, Haber distel.
Cardui genus maculis albis.
Carduus palustris.
Caryophyllata, Benedictenwürtz.
Cassutha, cuscutha, Filtzkraut/flachs syden.
Centaurium minus, Tausendguldin kraut/ Erdgall.
Chamædrys vera, Gamanderlin.
Chamæcyparissus, Cypreßkraut.
Chamæpithys, Ye lenger ye lieber.
Chamæmalum.
Chamæmalum nobile, Chamomillen.
Chelidonium maius, Schellwurtz.
Chrysanthemum Fuchsij.
Chrysanthemum verum, Goldblům.
Cicuta, Schirling/kalberkorn.
Cicutariæ quædam.
Cichorium, Wägwart.
Clymenum vtrunq;.
Condrylla, Wild Endiuien.
Consiligo, Leüßkraut.
Conuoluulus minor, Winden/zaunglog-gen.
Conycæ species, Dürrwurtz.
Conyza collina.

Corcho-

Corchorus, Gauchheyl.
Coronopus, Krayenfüß.
Costus hortensis minor, Costwurtzel.
Cotyla fœtida, Hundtsdill.
Cucumis anguinus, Gschlächt der Cucumeren.
Cyanus mont. Gschlächt der kornblůmen.
Cymini sylvestris genus, Ritterspörly.
Cynoglossum, Hundtzung.
Daucus sepiarius.
Dauci tria genera, Wilde rüblin.
Dentillaria, aliquibus Schuppenwurtz.
Digitalis Fuchsij, Fingerhůt/ fingerkraut.
Dipsacus albus & purpureus, Kartendistel.
Doria herba.
Dulcis radix, Süßholtz.
Ebulus, Attich.
Echion, Wildochsenzung.
Eruca syl. Wilder weysser sänff.
Erysimon Fuchsij, Hederich.
Erysimon hortense.
Faba, Bon.
Filius ante patrem, Schoßkraut.
Flos Iouis, Himmelrößly/ Marienrößly.
Flos Portugall. Indianische nägele.
Fœniculum, Fänchel.
Fumaria, Erdrauch/ rote taubenkröpffle.
Fungi, Pfifferling.
Gallion, Gälb augen trost.
Genista minor, Pfingstblůmen.

Gentiana, Entian/Bitterwurtz.
Gentianæ species, Nadelgeer.
Geranium, gratia Dei, Gottes gnad.
Geraniũ montanũ, Gschlächt der Storchen schnabel.
Gladiolus, xiphiũ, Klein blauw schwertel.
Gramen minus.
Gratiola minor.
Helxine cyssampelos, Winden.
Heptaphyllon, tormentilla, Tormentill.
Hieracij genus in pratis, Habichkraut.
Hirci barba, Habermarck.
Hyoscyamus cõmunis & Syriacus, Bilsam.
Hypericum minus, S. Johannskraut.
Iacea, D. *Iacobi herba*, S. Jacobs blům.
Iasminum, Veielräben.
Ibiscus, Ybschen.
Intubus satiuus, Endiuien.
Iulia Italis *dicta.*
Lactucæ syluest genus procerum, Wilder lattich.
Lagopus, Katzenklee/hasenpfädlin.
Lampsana flore luteo, Wild senffkraut.
Lantana Ital. Kleiner mälbaum.
Lathyris, Treybkörner/springkörner.
Lauendula, Lauendel.
Lens, Linse.
Lepidium Aeginetæ, Art deß sänffskraut.
Ligustrum, Kerngert.
Lilij genus montanum, Art der gilgen.
Liliũ albũ, croceũ & rubrũ, Allerley gilgen gschlächt.

Lina-

Linaria, Leynkraut.
Linum, Flachs. (brech.
Lithospermon, Meerhirß/weysser stein-
Lotus inodorus floribus luteis, Ein klee
gschlächt.
Lotus syl. Stundkraut.
Lunaria Fuch. Gschlächt des Monskraut.
Lupinus, Feygbonen.
Lychen, hepatica, Stein läberkraut. (kraut.
Lysimachiū flauū, Gälber weiderich/schoß
Lysimachia purpurea, Roter weiderich.
Malua, syl. maior.
Malua magna, Ernrosen.
Marrubium, Lungenkraut/ etlichen läber-
kraut.
Medica syluestris & hortensis, Art der klee.
Melampyrum, Küweissen aliquibus.
Melilotus inodora, alba, Steinklee.
Melilotus crispa.
Melilotus agrestis.
Melissa Fuchsij, Melissen.
Mentastrum, Wilde müntz.
Mercurialis, Scheyßkraut.
Millefolij species, Garb.
Millefolium commune.
Myrica, Tamarisc.
Myrrhidis species, Art deß wilden peter-
lins.
Narcißi species, Unser frouwen gilgen.
Nardus vulgaris.

Nasturtium, Kressich.
Nigella coronata, Schabab.
Nymphæa vtraq́;, Seeblůmen.
Noli me tangere, Springkraut.
Nummularia, Pfånnigkraut.
Ocymum Tragi, Heydenkorn.
Ocymon Basilicon, Basilien.
Ocymoides album.
Ocymoides rubrum.
Ocymoides croceo flore.
Oenante, Roter steinbrech.
Olea, Oelbaum.
Ononis, Ochsenbråch/heuwhechel.
Orchis, Vnser frouwen tråhen.
Origanum commune, Bochen costentz.
Orminum vtrunq́;, Scharlach.
Ornus, grosser Målboum.
Ophris Fuchsij, Zweyblatt.
Panaces Chironium, Sonnenblůmen.
Papauer Erraticum, Kornrosen.
Papauer triplex, Magsaamen gschlåcht.
Parhenium, Můtterkraut.
Pastinaca erratica vmbellis luteis.
Pentaphyllum erectum, Fünffingerkraut.
Perfoliata rubra.
Perfoliata, Durchwachß.
Perforata, Androsæmon, S. Johañskraut.
Periclymenon, Spåckgilgen.
Persicaria maculosa, Flöhkraut.
Pes leonis, Sinnauw.

Phœnix

Phœnix, Roten wilden haber.
Phalangium, Wilde graß gilgenli.
Phu (maius) Dioscor. Baldrian.
Pilosella maior & minor, Nagelkraut.
Pimpinella, Bibenell.
Pyrola, Wintergrün.
Pisum, Erbs.
Plantago maior aquatica, Wasserwägerich.
Polymonium Fontanoni, Lidweych.
Polymonium viscosum.
Polium commune, Feldpolium.
Porrum sectiuum, Louch.
Portulaca, Bürtzelkraut.
Polytrichon Apuleij, Guldiwiderthon.
Polygonum, Wäggraß/wägtritt.
Prunella, Braunellen.
Pseudochamædrys, Schaaffkraut.
Pseudonardus.
Pseudomelanthium, Ratten.
Ptarmice, Mütterwurtz.
Quinq; folium, Fünffingerkraut.
Ranunculi diuersæ, Allerley mooßblůmen/ hanenfüß.
Raphanus, Rettich.
Rapistrum flore albo.
Rapum syl. Rapuntzly.
Rhaponticum spurium.
Rhododaphne min. Fhürkraut.
Rosæ, Roosen.
Rubiæ syl. species, Gschlächt der röte.

Rubus, Brombeerstaud.
Rubus Idæus, Hindbeere.
Ruta, Rautten.
Sabina, Seuybonm.
Saluia nobilis, Edle salbey.
Sambucus, Holder.
Sanicula, Sanickel.
Saponaria, Weschkraut.
Satyrion trifoliũ Fuchsij, Gschlächt der knabenkraut.
Satyrion basilicon quadrifolium.
Saxifraga Fuchsij, Maurrauten.
Saxifraga pimpinellæ similis.
Scabiosa, Apostemkraut.
Scabiosa maxima.
Scordium, Wasser Battennig.
Scorpioides cœruleum.
Scrophularia maior, Braunwurtz.
Sedum, Haußwurtz.
Sedum minus, Klaffenkraut.
Senecio, Creützkraut.
Sphondylium.
Syderitis, Gottsgnad.
Sinapi, Sänff.
Sinapi syl. Wilder sänff.
Solanũ perpetuũ, Ye lenger ye lieber.
Solanum pomiferũ, Nachtschatten.
Sonchus vterq;, Genß distel.
Sonchus leuis.
Spicanardi vulgò dicta.

Spinæ albæ ſpecies.
Stachis Fuchſij, Riechender andorn.
Stichas, Rhein blůmen.
Symphytum alterum, Wallwurtz.
Thamarix, Myrica, Tamariſcen holtz.
Tanacetum fatuum,
Tanacetum minus, Reinfarn.
Telephium, Wundkraut.
Thlaſpi, Wilder ſänff.
Thymus, Thym.
Tilia, Linden boum.
Tithymallus parallius, Wolffs milch.
Tithymallus myrthites.
Tormentilla, Tormentill.
Tribulus terreſtris.
Trifolia, Klee.
Triticum, Korn.
Verbaſcum, Wullkraut.
Verbena, Eyſenhart/ eyſenkraut.
Verbena altera Fuchſij.
Viciæ ſylueſtres, Wild wicken.
Vicia, Wicken.
Vincetoxicum, Schwalmbenwurtz.
Vitis ſatiua & ſylueſtris, Weynräb zam vñ wild.
Vlmaria.
Violæ ſepticolores, Sibenfarbwen blůmlyn.
Viola anonymos.
Virga ſanguinea Plinij, Hartrigel.
Vrticæ, Neßlen.
Vuularia flore cœruleo, Halß kraut.

FRVCTVS ET SEMINA proferunt.

Alysson pratense.
Azarum, Haselwurtz.
Barba caprina.
Caros.
Cerasus, Kirschenbaum.
Colchicon, Zeytlosen/herbstblůmen.
Fragaria maior, minor alba, Erdbeerkraut.
Filix, Farn.
Graminis vel auenæ syl. genus.
Graminis genera varia, Mancherley graß.
Hordeum, Gersten.
Lapathum oxalys, Saurampfer.
Malus præcox, Paradyß opfel.
Malus verna.
Ocymoides rubrum.
Pimpinella, Bibenell.
Piper montanum, Zyland.
Polymonium petræum.
Ribes, S. Johanns treübel.
Viola purpurea.
Vitis idæa.
Vua crispa, Krauselbeer.

IVLIO FLORENT.

Absinthium commune, Wurmet.
Aconitum luparia dictum, Leüßkraut.
Aconitum cœruleum, Napellus, Wolffwurtz.

Alcæa, Sigmarswurtzen.
Algæ paluſt. & fluuiatiles, Waſſer violen.
Alkali, Ein meerkraut.
Allium hortenſe & ſyluestre, Knoblouch.
Alyſſon Ruellij.
Amaracus, Mayoran.
Ammi, Gſchlächt deß kümmichs.
Anagallis purpurea, Gauchheyl mit pur-
purfarben blůmlinen.
Anagallis aquatica maior.
Androſæmon minus & maius.
Androſæmon Fuchsij, Künradt.
Anemone altera, Genſerich.
Anethum, Dill.
Angelica aquatica, Waſſer angelicken.
Aniſum, Aeniß.
Anonis, Ochſenbrech.
Anthemis, Chamillen blůmen.
Antirrhini genus albis floribus.
D. Antonij herba.
Apij genera, Eppich gſchlächter.
Apparine, Kleberkraut.
Ariſtolochia longa, Oſterlucey
Arthemiſia, Beyfůß/rot buggeln.
Aſclepias, Schwalmenwurtz.
Aſcyron Fuchsij.
Aſparagus, Spargen.
Aſpergula, Kleberkraut.
Aſtrantia, Meyſterwurtz.
Atriplex ſyl. Wilder burckhart.

Ballote, Stinckender andorn.
Bellis maior & minor, Meülle blůmlin.
Betæ duo genera, Weysser vñ roter man=
Betonica, Baftonicken, Betonien. (golt.
Betonicum altile, Steinnägely.
Betonica Pauli.
Blitum (album) Meyer.
Borrago, Burretsch.
Botrys, Traubenkraut.
Branca vrsina, Bärenklauwen.
Bryonia, Hunds kürbs.
Buphthalmus, cotyla non fœtida, Rinds au=
gen.
Bursa pastoris, Teschelkraut.
Cæpe, Zwibeln.
Calaminthæ tria genera, Steinmüntz ge=
schlächter.
Calamintha montana.
Caltha, Ringelblůmen.
Campanula, Halß kraut.
Cannabis, Hanff.
Capsicum, Indianischer pfäffer
Caput monachi, halicacabus peregrinus.
Cardiaca, Hertz gspan.
Carlina, Eberwurtz.
Carduus sine caule.
Carduus aruensis maior.
Carduus benedictus, Cardenbenedicten.
Caryophyllus Indicus, Indianische nägele.
Caryophyllata syluestris.

Centau=

Centaurium maius & minus, Tausend guldikraut.
Centimorbia, Pfennigkraut.
Chamæcyparissus, Hirtzwurtz.
Chamædrys vera, Gamanderly.
Chamædrys f. Fuchsij.
Chamæleon, Eberwurtz.
Chamæmalum, Camillen blümen.
Chamæpithys, Ye lenger ye lieber.
Chamæsyce, Gschlächt der wolffs milch.
Chondrylla minor, Genß distel.
Cicer syluestre.
Cichorium, Wägwart/wäglügen.
Cicuta aquatica, Schirling.
Cicutaria, Wilder körffel.
Consolida regalis, Rittersporn.
Conuoluulus maior, Zaungloggen.
Conuoluulo similis, Schwartz winden.
Conyzæ species, Gschlächer d' dürrwurtz/ oder donnerwurtz.
Conyzæ genus tertium.
Conyza muralis.
Conyza palustris.
Conyzoides.
Corchorus quidam.
Coronopus flore cœruleo, Kräenfüß.
Cucurbitæ, Kürbs.
Cumini syl genus.
Cyanus, Kornblümen.
Cyclaminus prima.
Cyperus, Cypreßboum.

Cytiſus ſuffrutux, Weltſch Linſen.
Daucus ſylueſtris maior.
Daucus creticus, Bärwurtz.
Daucus paluſtris.
Dauci ſylueſtris ſpecies.
Dentillaria.
Dentillaria σινιποειδὴς.
Digitalis duplex, Fingerhůtkraut.
Dipſacus, Kartendiſtel.
Dorychnium Monſp.
Draco hortenſis.
Ebulus, Actenwurtz.
Echinopus meus.
Elleborus albus, Weyß Nießwurtz.
Eruca vera.
Eruca ſylueſtris, Wilder ſenff.
ἔννεα δύναμις Polonor.
Eruca Fuchsij.
Eruum Fuchsij.
Eruum ſyl. minus, Eruen.
Eryngium marinum, Gſchlächt der manstreüw.
Eryſimon hortenſe.
Eryſimon ſylueſtre, Hederich wild vñ zam.
Eſulæ tria genera.
Eſula rotunda, πέπλος, Teüfelsmilch.
Eupator, Auic.
Eupator, Græc. Agrimüngen oder monig.
Euphragia, Augentroſt.
Filius ante patrem triplex, Braun ald rot weiderich.

Flos

Flos Iouis, Himelröſli.
Flos Portugal, Indianiſche negli.
Fœniculum, Fenchel.
Fœnugræcum, Bockshorn/kůhorn,
Fragaria, Erdbeerkraut.
Frumentum turcicum, Turkiſch korn.
Fumaria, Rotte taubenkröpfli.
Gallion, Gelber augentroſt.
Galiopſis, Braunwurtz.
Geniſta minor non ſpinoſa & ſpinoſa, Erdpfrimmen.
Gentianæ ſpecies, Modelgår.
Glycyrrhiza. Sůßholtz.
Gnaphalion, Rürkraut.
Graminis genus, gſchlecht deß graß.
Gratiola.
Haſenköl.
Heliotropium minus, klein krebskraut.
Heliotropij genus, Vergiß min nit.
Heidenhyſop/Bruchkraut.
Helxine, tag vnd nacht.
Helxine cyſſampelos, Winden.
Herniaria, Bruchkraut.
Hirundinaria, Schwalmenwurtz.
Hyeracium pratenſe.
Hypericum Fuchſij.
Hyperici ſpecies maior, S. Johans kraut.
Hyppuris vtraq;.
Hyoſciamus, Bilſamkraut.
Hyoſciamus ex Syria.

Hyssopus, Hyssop.
Hyssopus alba.
Diui Iacobi flos, S. Jacobs blům.
Iasminum.
Ibiscus, Ibschen.
Intubus, Endiuien.
Inula, Alantwurtz.
Iouis flos, Tondernägeli.
Iua aruensis quædam.
Läberblümlin. ἔννεα φύλλα.
Lactucæ syl. Lattich.
Lagopus, Hasen klee.
Lancea Christi, Natterzünglin.
Lapathum aquaticum, gschlecht der grind wurtz.
Lappa maior, Kletten kraut.
Lauendula, Lauander.
Lens, Linse.
Lentibularia.
Lepidium, Pfeffer kraut/senffkraut.
Leucoium marinum.
Libanotis Italica.
Libanotidis species.
Lichen, Brunnen läberkraut.
Limonium Fontanoni.
Linaria, Flachs kraut.
Linum, Flachs.
Linum syl. Wilder flachs.
Lithospermum, Meerhirß.
Locusta herba, Nüßlekraut.

Loti

Loti species.
Lotus syluestris, Zigerkraut.
Lupini, Feig bonen.
Lysimachiũ luteũ, rubrũ, gelb rott weiderich.
Maiorana, Mayoran.
Maluæ tria genera, pappelen schlecht.
Malua crispa.
Malua maxima.
Marrubium, Andorn.
Medica quædam.
Melilotus lutea & alba.
Meliloti species, Stein klee.
Melissophyllon, Melissen.
Mentastrum, Katzenmüntz.
Mentha, Müntz.
Meon aquaticum.
Mercurialis, Scheiß kraut.
Millefolium, Garb.
Millefol. luteum.
Milium Indicum, Jndianischer hirß.
Myrica, Tamariscenholtz.
Nardus vulgaris.
Nasturtium aquaticum, Brunnen kressich.
Nigella flore luteo, Schwartzkümel.
Noli me tangere, Springkraut.
Numularia Fuchsij, Pfenning kraut.
Nymphæa lutea, Seeblůmen gålb.
Ocymi duo genera, Basilgen.
Ocymoides album & rubrum.
Ononis, Ochsenbrech/hówbrech.

Oreoſelinum.
Origanum vulgare, Wilder wolgemůt.
Orminum hortenſe & pratenſe, Scharlach.
Oſyris, Harn kraut/flachs kraut.
Panaces Chyronium.
Papauer cornutum et erraticum, & ſat. Magſamen gſchlechter.
Parthenium, Můtter kraut.
Paſtinacæ tria genera, geſchlecht der růblinen/vnd baſtiney.
Paſtinaca ſyl. Brenn kraut.
Pecten Veneris.
Pentaphyllum, Fünffinger kraut.
Peplus, Eſula rotunda, teüffels milch.
Periclymenon, Speckgilgen.
Perſicaria maculata, flöh kraut.
Pes anſerinus, Seuwtod.
Phalangitis, Graßgilgen.
Phalangitis maior.
Phalaris, Hiſpaniſch ſaet.
Phu, Baldrian.
Plantago vtraq;, Wegerich.
Pimpinella maior, Bibenell.
Polymonium paluſtræ.
Polymonium.
Polycnemon.
Portulaca, Burtzel kraut.
Potamogeton, Samkraut.
Prunella, Braunellen.
Pſyllium, flöh kraut.

Pulegium

Pulegium, Poley.
Pulegium saxatile.
Pulegium ceruinum.
Ranunculus paruus.
Ranunculus palustris.
Ranunculi quidam, Hanenfüß gschlechter.
Rapum syl. Rapüntzly.
Rapi syl species.
Rapistrum, Hederich.
Rhaphanus, Rettich.
Rhaponticum minus.
Rhododaphne vera, Oleander baum.
Rhododaphne pumila.
Ros Solis, Sonnen touw.
Rubia palustris parua, Kleine rötte.
Rubia satiua, Rötte.
Rubiæ species, aspergula, Waldmeyster.
Rubia syluatica, Wilde rötte.
Ruta, Rautten.
Samsuchum, Mayeran.
Saluia, Saluyen.
Saponaria, Weschkraut.
Satyrion basilicon, alpinum.
Satureia, Garten hyssop.
Saxifraga hircina duplex. Stein brech artt.
Saxifraga lutea.
Scabiosa trium aut quatuor generum, Apostemkraut.
Scolymos, Cynara, Artischatu.
Scordium, Wasser battennig.

Scorpioides Math.
Scorpioides quorundam.
Securidaca, Peltschen.
Sedum maius et minus, groß vnd klein hauß wurtz.
Serpillum, Quendel.
Sisarum hortense, gerlin.
Sysarum syl. wild pasteney.
Syderitis prima, Blůt wurtz.
Syderitidis species, herba Roberti.
Silibus. Eberwurtz.
Sinapis duo genera, Senff.
Smilax hortensis, Welschbonen.
Smyrnium, groß Eppich.
Solanum, Nachtschatten.
Solanum somniferum, Schlaffbeere.
Solanum perpetuum, Lenger ie lieber.
Solanum Indicum.
Solanum pomiferum.
Sonchus vterq;, Gensdistel.
Sonchi species, Milchen.
Sorgi, Welscher hirß.
Sphondylium.
Spica celtica falsa. Bårentappen.
Spinæ albæ species Fuchs.
Spina alba quorundam.
Spina solstitialis.
Spina citrina.
Staphisagria, Speichelkraut.
Stachys herba, Weiß andorn.

Stoechas citrina, Reinblůmen.
Symphytum alterum, Wallwurtz.
Tanacetum, Reinfarn.
Tarchon, & syl.
Telephium, Wundkraut/fotzzwang.
Thlaspi Lucæ Gyni.
Tomentum.
Tormentilla, Tormentill.
Trifol. pratensis tria genera, Klee.
Trifol. bituminosum.
Triticum vaccinum, Kůweitzen.
Typha, Knospen.
Verbascum, Wullkraut.
Verbascum murale.
Verbena fœmina, Eisenkraut
Verbena rara.
Verbena recta, mas, Eisenhart.
Vicia syl. Wicken.
Viola matronalis, Wintter violen.
Viola trinitatis, Denckenblůmlin.
Virga aurea, Guldinrůtt.
Vites quædam adhuc, ettlich weynräben.
Vitis syl caustica, Nielen.
Vlmaria.
Vrtica mortua, Taubneßlen.
Vuularia, Zepfle oder halßkraut.
Xiphium, Schwertel.

IN IVLIO SEMINA PROFERVNT.

Acer minus, Ahorn.

Aconitum cœruleum, Kappenblůmen.
Anacampseros, Knaben kraut.
Anagallis, Gauch heil.
Anguria, Angurien.
Aron, Teutscher jmber.
Beinhültzen.
Barba caprina, Geißbart.
Caryophyllata, Benedickt wurtz.
Clematis Aegyptia.
Cerasa dulcia, Süße kirsy.
Eldtsbeere.
Fraga rubra & alba, Erdtbeere.
Lantana.
Lapathi genera, Allerley ampferen lendy wurtz.
Lilium conuallium, Meyenblůmlin meyenryßlin.
Lunaria Græca, gschlecht deß Mons kaut.
Mala præcocia, Paradyßopfel.
Mahaleb.
Nigella, Schabab.
Orminum, Scharlach.
Periclimenon, Speckgilgen.
Phu hortense, Garten baldrian.
Pimpinella, Bibenell.
Pira præcotia & superba, Muscatbyrly.
Pira à fœno denominaa, Höwbyren.
Plantago aquatica, Wegerich.
Pruni genus, Blauw kriechen.
Pseudocyperus.

Pulmo-

Pulmonaria, Lungenkraut.
Rubus Idæus, Hindbeerin.
Sambucus, Holder.
Spina ceruina, Creütz bere.
Violæ inodoræ, Dreyfaltigkeit blůmli.
Vitis, Weynräb.
Vitis idæa, maior, Moßbeer.
Wyß moßblůmen.

AVGVSTO FLORENT.

Absinthium, Wurmet.
Abrotonum mas & fœmina.. Stabwurtz.
Alcæa, Sigmarskraut.
Aconitum luteum, Kappenblůmen.
Allium montanum, Bergknoblauch.
Alprosen.
Althæa, Ibschen.
Alysson, Klaffen kraut.
Amaracus, Mayeron.
Amaranthus, Samet blůmē/tausendschön.
Ammi, Ammey.
Anagallis, Gauchheil.
Anacampseros, Knabenkraut.
Angelica odorata, Angelicken.
Angelica aquatica.
Arthemisia, Buckelen/Beyfůß.
Arundo, Ror.
Asclepias, Schwalmenwurtz.
Aster atticus Fuchs. Sternkrut/wägstrow.

Astrantia nigra.
Attractilis vtraq;, Wilder Veldsaffran.
Ballote, Stinckender andorn.
Balsamine vtraq;, Balsam öpfel.
Bellis hortensis, syluest. maior, minor, Müllenblůmli.
Betonicum mont. duplex.
Borrago, Buretsch.
Botrys, Traubenkraut.
Buphthalmus, cotyla non fœtida, Rindsaug/ küdillen.
Bursa pastoris, Teschel kraut.
Bryonia, Hundskurbs.
Calamintha montana, Stein müntz.
Caltha, Ringelblůmen.
Capsicum, Calcutischer pfeffer.
Carduus asininus com.
Caryophyllatæ syl. genus, Můt willen.
Centaurium minus flore rubro, Tausendguldinkraut.
Chamæmalum, Chamillen.
Chamæsyce, gschlecht der wolffsmilch.
Chelidonium maius, Schellkraut.
Chondrylla, Wild endiuien.
Cichorium syluest satiuum, Zam Endiuien/ wegwart.
Cici, Wundelboum.
Clinopodion. Steinpoley.
Cicuta, Schirling.
Cnicus, Wilder saffran.

Col-

Colchicon. Zeitloß/herbstblům.
Consolida regia, minor, maior, Geschlecht d' schwartz wurtz.
Conuoluulus maior, minor, Zaunglogen.
Conuoluulo similis, Orobanche.
Conyza vtraq;, Dürr wurtz.
Conyza aquatica.
Conyzoides cœrulea.
Conyzoides in collibus.
Costi hortensis genus minus.
Cucumis erraticus.
Cucurbitarum genera, allerley Kürbsen.
Cuminum genus syluestre.
Cyperus, Cypreß.
Cyclaminus, Seüwbrott.
Dauci genus. Wildrüblin.
Detrahit.
Dipsacus minor, Kartendistel.
Doronicum, Gemßwurtz.
Dorychnium.
Echinopus carduus.
Erica, Heyd.
Eruca, Wilder weysser senff.
Erysimon, Hederich.
Eryngium alpinum, Mansthreüw.
Esula.
Euphragia, Augentrost.
Eupatorium Mesuæ, frömb dleberkraut.
Eupatorium aquaticum.
Filius ante patrem maior & maximus, weiderich klein vnd groß.

Flos Portugal.maior, Indianische negeli.
Flos Iouis, Himel rößli.
Fœniculum vtrunq;, Fenchel.
Frumentum Turcicum, Türckisch korn.
Galliopsis, Braunwurtz.
Gentiana minor & maior.
Gentiana palust. Bitterwurtz gschlechter.
Geranium gratia Dei, Gotts gnad.
Geum, Benedicta, Benedickten kraut.
Granum Nil.
Helxine, tag vnd nacht.
Helxine cyssampelos, Winden.
Herniaria, Bruchkraut.
Hyeracium vtrunq;, Gänßdistel.
Hydropiper, Flöh kraut/wasserpfeffer.
Hypericon, S. Johans blům.
Hyssopus, Hyssop.
D. *Iacobi flos*, S. Jacobs blům.
Ibiscus, Ibisch.
Iberis Matthioli, Besemkraut.
Inula, Alantwurtz.
Lactuca syluestris, Wilderlattich.
Lagopus, Kätzlyklee.
Lancea Christi, Natterzünglin.
Lathyris, Springkörner.
Leucoia Medicorum.
Limonium, *bistorta*, Natterwurtz.
Linaria, Flachskraut.
Lotus vrbana, *trifol. caballinum*, Seibenzeyt.

Lupus

Lupus salictarius, Hopfen.
Lysimachij genera, gschlächter d weiderich.
Malum insanum, Dollöpfel.
Malua vulgaris, Pappeln.
Malua hortensis maior.
Malua crispa.
Marrubium, Andorn.
Marrubio similis herba.
Medica floribus violaceis.
Melilotus lutea & alba, Vnser frouwen schůchlin.
Melilotus inodora, Steinklee.
Melon, Melopepon, Melaun.
Menthæ genera, Müntz geschlächter.
Mentastrum, Wilde müntz.
Mercurialis, Scheyßkraut.
Milium, Hirß.
Millefolium album, purpureum, Garb.
Morsus diaboli, Teüfels abbiß.
Nasturtium alpinum, Berg kressich.
Noli me tangere, Springkraut.
Nux Methel.
Ocymum, Basilien.
Ocymoides peregrinum.
Ocymoides floribus albis.
Ocymoides rubrum.
Orobanche Ruellij.
Origanum vulgare, Hohencostentz.
Oxylapathum vulgare. Lendy wurtz.
Papauer erraticum, Kornrosen.

Pastinaca erratica, Vogelnäst.
Pentaphyllum petræum.
Periclymenũ, Speckgilgen.
Persicaria, Pfersich kraut.
Petroselinum Fuchsij.
Peucedanum, Haarstrang/seüwfenchel.
Plantago, Wägerich.
Polycnæmon, Langer dost.
Polymonium, Widerstoß.
Porrum, Louch.
Prunella, Brunellen/guldegunzel.
Psyllium, Flöh kraut.
Ptarmice, Mutterwurtz.
Pulmonaria muralis, Büchspick.
Ranunculus pratensis, Roßblům.
Rapum petræum, Augenkraut.
Rapistrum.
Raponticum ignobile.
Rosa aliquando, Rosen.
Rubus maior, humilis, Brombeer.
Rubia sylucst. Waldmeister.
Ruta, Rauten.
Saponaria, Wäschkraut.
Satyrion, Unser frauwen trähen.
Scabiosa, Apostemkraut.
Scordium, Wasser Bathenig.
Sedi vel phylli mont. genera.
Serpillum, Quendel.
Seselis genus.
Syderitis prima.

Sisym-

Sisymbrium, Visch oder wasser müntz.
Sylibus, Eberwurtz.
Sium cardamine, Brunenkressich.
Solanum, Nachtschatten.
Solanum vesicarium, Alkekengi, Judenkirse.
Solanum perpetuum, Ye lenger ye lieber.
Solanum pomiferum, Goldopfel.
Solidago Sarracenica, Heydnisch wund-kraut.
Sonchus agrestis, Hasenköl.
Sonchi genus quoddam.
Sorgi, Sorgsamen.
Spatula fœtida, Welsch schwertel.
Sphondylion.
Strammenia Stechöpfel.
Tanacetum, Wurmkraut.
Thlaspi, Gyni.
Tormentilla, Tormentill.
Tribulus terrestris, Burtzeldorn.
Trifolia, Klee.
Verbascum, Wullkraut.
Verbascum apicibus purpureis.
Verbena, Eysenkraut.
Verbena lutea Fuchsij.
Viburnum, Schlingbaum.
Violæ matronales Fuchsij, Winter violen.
Violæ nigræ syl. Zame vnd wilde violen.
Violæ inodoræ.
Virga durea, Guldin rût/Heydnisch wũd kraut.

Vrtica, Nessel.
Vrtica mortua, Taubnessel.
Vuularia minima, Blauw augentrost.

AVG. PROFERVNT SEMINA.

Aconitum luteum, Gälb wolffwurtz.
Anemone mont. gschlächt der kuchenschell.
Aron, Teütscher Ingber.
Balsamine pomifera, Balsam opfel.
Botrys, Traubenkraut.
Cerasa duracina, Knelkirse.
Cornus, Thierlin baum.
Corylus satiua, Haselstaud.
Dauci genus humile, Gschlächt des küm-
Digitalis vtraq;, Fingerhüt. (michs.
Ebulus, Attich.
Eruca, Wilder weysser pfäffer.
Ficus in Italia, Feygenboum.
Filius ante patrem maximus, Weiderich.
Fraga, Erdbeere.
Gentiana cruciata, Gschlächt der bitter-
wurtz.
Genistellæ, Pfrimmen blůmle.
Herba S. Anthonij.
Hordeum, Gersten.
Hydropiper. Wasser pfäffer.
Hyosciamus Syriacus, Syrischen bilsam.
Laureola vulgaris, Zyland.
Lithospermon, Meerhirß.

Lotus

Lotus syluest. Wilder steinklee.
Lunaria Græca, Gschlächter deß Mons-kraut.
Lupus salictarius, Hopfen.
Lysimachij genus purpureis floribus.
Mali diuersæ, Allerley opfelbaum.
Mala insana, Doll opfel.
Mercurialis mas & fœmina, Scheyßkraut.
Morus, Maulbeerboum.
Nigella, Schwartz kümmel.
Nux iuglans, Nußbaum.
Ocymoides peregrinum.
Oxyacantha, Erbselen.
Pastinaca maior, Rübli.
Phalaris, Canarien saamen.
Pira diuersa, Mancherley biren.
Plantagines, Wägerich.
Polygonaton erectum.
Pruna diuersa, Mancherley kriechen.
Pseudomelanthium.
Quercus, Eichbaum.
Rubus Idæus, Hindtbeerin.
Rubus maior & minor, Brombeer.
Ruta capraria, Geyß raute.
Sambucus, Holderbaum.
Saxifraga hircina.
Seseli montan. Berg kümmel.
Sonchus, Hasenköl/gänß distel.
Sorbus aucuparia, Wielä schen.
Spina appendix, Weyßdorn.

Spina alba Dioscor. Mariendistel.
Symphitũ magnũ, Wallwurtz/schwartz-
Tanacetum, Wurmkraut. (wurtz.
Tilia vrbana, Lindenbaum.
Tormentilla, Tormentill.
Trifolium bitumnosum, Hartzklee.
Vitis idæa, nigra & rubra.
Vitis syluest. caustica, Nielen.
Vitis satiua, Weynräb.
Vrtica mortua, Taubnessel.

SEPT. FLORENT.

Alsine maior, Hännendarm/ vogelkraut
Amaracus, Meyoran. (gschlächt.
Ammi.
Asteratticus, Fuchsij.
Ballote, Stinckender andorn.
Bellis minor, Mülleblůmlin.
Betonicum altile, Graß nägeli.
Borrago, Boretsch.
Bursa pastoris, Täschlekraut.
Calendulæ Ringelblůmen.
Calamintha mont. Gschlächt der Müntz.
Cardamomũ Arabicũ, Calecutischer pfäffer.
Carduus asininus.
Carduus benedictus. Cardobenedict.
Chamæmalum, Chamomillen.
Cichorium syl. Wilder Endiuien art.
Colchicon, Herpstblůmen.
Costus hortensis.

Crocus,

Crocus, Saffran.
Cucurbitæ, Kürbs.
Cyclaminũ, Seüwbrot.
Dipsacus, Kartendistel.
Dorycnium.
Echion, Wilde Ochsenzung.
Ennea dynamis Polonor.
Erice, Heyd.
Filices, Farn.
Flos Iouis, Himmelrößli.
Fœniculum, Fånchel.
Granum Nil.
Hyeracium minimum.
Indici flores crocei.
Lactuca, Lattich.
Lactucæ sylueſtris genus, Wilder Lattich.
Lapathi genus, Geschlächt der Lånde-wurtz.
Lauendulæ paucæ, Lauendel.
Leucoia, Gålbe Någeli.
Libanotis, Coronaria, Rosmarinus, Rooß-maryn.
Lotus vrbana, Seibengezeyt.
Malua quædam domeſtica, Pappeln.
Malua criſpa.
Malum inſanum, Dollöpfel.
Mercurialis, Scheyßkraut.
Morſus diaboli, Teüfels abbis
Naſturtium, Kreſſich.
Nil granum.

Ocymoides peregrinum minus.
Pentaphyllum minus, Fünffingerkraut.
Personata, Groß kletten.
Polycnemon origano simile.
Prunella vulgaris, Braunellen.
Ranunculus pratensis, Moßblůmen/hanen
Rhapontici genus degener. (fůß.
Saliunca.
Satyrij genus quoddã, Gschlächt der stendel
Serpillum, Quendel. (wurtz.
Solanum, Nachtschatt.
Trichomanes, Roter steinbrech.
Trifolium pratense flore albo, Weyssen klee.
Verbasco similis, gschlächt deß wulkrauts.
Verbena, Eysenkraut.
Verbena lutea Fuchsij.
Viola inodora, Denckenblůmlin.
Viola flammea, Dreyfaltigkeit blůmlin.
Violæ autumnales cœruleæ, Gschlächt deß Modelgeers.

SEPTEMBRI PROFERVNT semina.

Acer minus, Klein Maßholtern.
Acorus vulgaris, Gälb schwerttel.
Alnus, Erlinboum.
Amydalus, Mandelboum.
Apium, Eppich.
Arbutus, Hagdorn.
Balsamine vtraq;, Balsamöpfel.

Bellis

Bellis, Müllenblůmlin / Maßlieben.
Betulæ, Birchen.
Bryonia, Hundskürbs.
Buxus, Buchsboum.
Cardamomum Arabicum,
Castaneæ, Kestenbaum.
Cicuta maior, Schirling.
Conuoluulus maior, Winden.
Corylus syl. Wildhaselnuß staud.
Cucurbitarum genera, Allerley kürbsen.
Dauci genus humile, Wilder kümmel geschlächt.
Echion, Hundszung.
Fagus, Bůch.
Ficus, Feygenboum.
Fœniculum, Fenchel.
Glycyrrhiza, Sůßholtz.
Ilex aquifolia, Stächend palmen.
Iuniperus, Reckholteren.
Lactucæ syluest. genus.
Lantana, Kleiner målboum.
Ligustrum, Kerngerten.
Mala diuersorũ generũ, Mancherley öpfel.
Nux iuglans, Nußboum.
Nux vesicaria, Pimpernüßle.
Ornus, Grosser målboum.
Oxyacantha, berberis, Erbselen.
Papauer erraticum, rhœas, Kornrosen.
Pastinaca erratica, Wilde rüblin.
Periclymenum, Speckgilgen.
Persicus, Pfersichboum.

Pirorum genera diuersa, Allerley biren.
Plantago, Wägerich.
Populi nigræ, Schwartz Sarbach.
Pruni genera quædam vrbana, Ziparten.
Prunus syluest. Schleehenboum.
Quercus quædam, Etliche Eichboum.
Rhamni genus, Sandthorn.
Rosæ, Rosen.
Rubus maior, Brombeer groß.
Sabina, Seuy boum.
Sambucus, Holderboum.
Sambucus aquatica Tragi.
Saxifraga pimpinellæ similis.
Siser, Mören oder gälb rüben.
Sorbus, Sperwerboum.
Spina ceruina, Creützbeer/wägdorn.
Spina appendix, spina alba, Mariendistel.
Tamarix, Tamarisc.
Taxus, Ybenboum.
Thymelææ genus, Wolffsmilch gschlächt.
Virga Sanguinea Plinij, Hartrigel.
Viscum, Mistel.
Vitis domestica, Weynräb.
Vlmaria
Xanthium, lappa minor. Spitzkletten.

OCTOB. FLORENT.

Alsine maior & minor, Hännendarm.
Althæa peregrina.
Amaranthi Pliniani species.
Ammi.
Bellis maior & minor, klein vnd groß mü-

lin Blůmlin/maß lieben.
Betonica altilis, Graßnägelin.
Borrago, Buretsch.
Bursa pastoris, Teschel kraut.
Calendula, Ringelblůmen.
Cardamomū Arabicū, Calecutischer pfeffer.
Cichorij genus, Milchen.
Cicuta, Schirling.
Clematidis Aegyptiæ genus.
Conyzæ genus, dürwurtz gschlecht.
Costus hortensis, costwurtz.
Doronicum.
Erysimum hortense garten hederich.
Fœniculum, Fenchel.
Gentiana pumila, gschlecht der Enzian.
Herba Iulia, frömbd leberkraut.
Helxine, tag vnd nacht.
Hieracium alterum, Rösle kraut.
Iberis Mathioli, Senffkraut.
Iouis flos purpureus & albus, Bům lrößlin.
Iulia herba, frömbd läber kraut.
Lapathum, Lendy wurtz.
Latoris Plinij.
Leucoium purpureum.
Libanotis coronaria, Roßmarin.
Lotus vrbana & syl
Lunariæ species, mono krautgschlechter.
Ocimoides, Basilien gschlecht.
Malua crispa, Wůtter rosen.
Nigella satiua, Schabab.

Polycnemon origano simile.
Prunella vulgaris, Braunellen.
Ranunculi pratenses. Geißblůmen/hanenfůß.
Raphanus, Rettich.
Satureia, Hünerfülle/Isöple.
Scabiosa, Apostemkraut/grindkraut.
Securidaca, Peltschen.
Senecio, Beinbrech/creützwurtz.
Sideritidis genus, gschlecht deß Judenkrauts.
Sonchus quidam, Hasenköl.
Thlaspi Gyni, Wildkressich.
Tithymllaus heliotropius, Milch kraut.
Trifolium pratense, graß klee.
Viola dasypus, gschlecht der Osterlücey.
Viola septicolor, däncken/treyfaltigkeitblůmlin.
Vrtica mortua, Taubneßlen.

OCTOBRI SEMINA *proferunt.*

Atriplex syluest. wilderburckhart.
Cardamomū Arabicū, Calcutischer pfeffer.
Carduus asininus.
Cichorij genus, Wägwart.
Conuoluulo similis.
Cornus, Welsch kirsen/kurbeere.
Cucurbitæ, Kürbsen.

Fraxinus, Aeſchboum.
Helxine, tag vnd nacht/S. Petters kraut.
Hieracium alterum, Teüffelskraut.
Irio non fœtidus.
Iuniperus, Wäckholtteren.
Lepidium, Senffkraut/pfefferkraut.
Libanotidis ferulaceæ genus.
Liguſtrum, Kerngert/beynhöltzlin.
Mala quædam, ettlich öpfel.
Meſpilus, Näſplen.
Oxyacantha, erbſelen/weynlegelin.
Paſtinaca erratica, Wilde rüble.
Perſica duracina, Rotte pferſich.
Perſonata, Klettenkraut.
Pira quædam, ettlich biren.
Polycnemō, origano ſimile, gſchlecht deß wil den wolgemüts.
Prunus, Kriechen baum.
Prunus ſyl. Schlehen.
Ruta, Raut.
Sabina, Seuenboum/ſeuenpalmen.
Satureia, Hünerfülle/Iſöple.
Senecio, Creütz wurtz.
Siſer, Gelbe rüben.
Solanum amplexicaule, gſchlecht der nachtſchatten.
Sonchus pinguis, Haſenköl.
Sorbus torminalis, Baum der holtzbirly tregt.
Verbena, Eiſenkraut.

Viscum, Mistel.
Vitis vrbana, Weynräben.
Vitis syluestris caustica, Nielen.
Xanthium, klein Kletten.

NOVEMBRI FLORENT.

Arthritica inodora, Schlüsselblůmen.
Bellis hortensis Mülleblůmle.
Borrago, Buretsch.
Bursa pastoris, Teschelkraut.
Calendula, Ringelblůmen.
Carduus asininus.
Cichorium syluestre, wägwart.
Consiligo, Leüßkraut.
Conyza Laniflora, groß dürwurtz.
Fumaria, Erdrauch/rotte taubenkrôpflin.
Hyssopus rara, Kirchen hyssop.
Iouis flos rarißimus.
Leucoia rara, Gälbe nägelin.
Locusta herba, Nüßlin kraut.
Mercurialis, Scheißkraut.
Ocymoides, Wildebasilien.
Papauer cornutum, Magsamen mit käfen.
Ranunculus, geißblůmen/moßblůmen.
Ruta, Rauten.
Saxifraga pimpinellæ similis, Steinbrech.
Scabiosa, Apostemkraut.
Senecio, /beinbrech/creütz wurtz.
Sonchi vel lactucæ syl. Hasenköl.

Tithymali genus paruum, Milchkraut.
Viola septicolor, Dänckenblümly.

SEMINA PROFERVNT NOVEM.

Alnus, Erlin boum.
Carduus asininus.
Costus hortensis, Costwurtz.
Dipsacus minor, Kartendistel.
Ligustrum, Kerngerten.
Papauer cornutum, gehornter magsamen.
Plantago, Wägerich.
Polycnemon.
Rosæ, Rosen.
Saxifraga, Steinbrech.
Solanum com. Nachtschatten.
Solanum lignosum, Je lenger ie lieber.
Sonchi & lactucæ syl. Wilder lattich.
Spina appendix, Mälbeere.
Vitis syluestris caustica, Nielen.

DECEMBRI FLORENT INITIO
præsertim & locis tepidioribus.

Arthriticæ species quædam, Schlüsselblumen gschlechter.
Bellis hortensis, Mülly blümlin.
Betonicum altile, graß blümen.
Borrago, Buretsch.
Calendula, Ringelblümen.

DECEMB.

Cariophylli indici, Indianische negeli.
Consiligo, Leüßkraut.
Cynoglossus minor, Hundszung gschlecht
Helleborus niger, Christwurtz.
Hepatica aurea. Edel läberkraut.
Hypoglossis. Zepflinkraut.
Hieranij species apij folijs.
Laurus Alexandrina.
Lithospermi florum principia.
Ruscus, Meußdorn/keerbürsten.
Senecio, Creütz kraut.
Tithymallus hellioscopius.
Viola heptachrus.
Vrtica mortua, Taubneßel.

FINIS.

